Yowan
Ngago Wazono Yowangu Yisuyegi Langai Lende Mizara

1 Watabi wizageya koyi kambeli piyeng
mabiyeng keremizagine Ngagora meibok wiziya.
Pi Anoto kiling were wiziya keya ngoluk yolu keya
pi mabok Anoto.
2 Pi solo panuwekkerikka Anoto kiling wizageya
kayimibokko.
3 Keya watabi mabiyeng Ngagora meibokko
keremiza logo pugurau keremiza ono nayeng
taiyeng kaiyagi?
4 Ngagora meibokko ngizi yoluragi solorik
keya pugu wameikta yongkambanuwiliyegi
waligeleya logo kazing pilikmekke pi
yongkambanuwiligi wilangkarik logo puwili
Anotoyegi kimeike pakeliweki.
5 Logo wilangkarik kaile ngabelakpekki
piyengki kusabanurikki tepekka weik ngela uli
logo kaileyengkorau ngokmorokta wiyagi ono.
6 Anotogo yombanu Yowan mei nak ngago
pugura orowei miziweki wezamela,
7 pi yongkambanuwiliyegi wilangkarikki
mangobekyegi langai kozak yeiweki kayima,
logo puragi kerewiyi puwili mabuwili ngizi
kumulibene.
8 Yowan ngezebek wilangkarikki mangobek
ono, pi yeik wilangkarikki mangobokyegi langai
yongkambanuwiliyegi kozak yeiwekibek.

9 Logo wilangka purik wilangka ngizi panurik
logo pok ngabelakpekke pelege kayima logo ngela
ulageya wizimowei pugu yongkambanuwili
mabuwiliyegi Anoto kimeike waligeleyageya.

10 Togo wilangkarikki mangobek Ngagora mei-
bok ngabelakpek keremiza kele kapura pi nga-
belakka kayimawekkeriktau namele keya nakko
pi tak miza purikki iwaka sa ono.
11 Keya yereng ngezebekkiraga ngezebekya-
gawiligurau piyegi koli kelemiya ono.
12 Yongkambanu mele sangkelawiligu piyegi
koli kelemiya logo piyegi ngizi panu kumula.
Logo piyegi wilekpek ngalege wiyi puwili
mabuwiliyegi pugu weik Anotogi yango keya
mareknganwili miziweki pangkara yana.
13 Logo pugu piyegi koli kelemi puwili weik
Anotogi yango keya mareknganwili keleya
logo purik kazing ngabelakpekkimekki kiriwei
ono ma korikwekki keliragi kiriwei ono ma
yombanuwiligi keliragi kiriwei ono, kapura
Anotogi keliragi kiriwei. Pi ngezebek puwiligi
mangobek.

14 Keya Ngagora Kilisi meibok yombanu kerem-
iza logo ngabelakpekke tenigi tepekke kazing wa-
zonoragimek keya kazing wameiktagimokko kola
wizagoma. Keya kozang tenigi Mangobek An-
otogo pigi Marek wamenakpekyegi manabokki
tonugu pakela.

15 Weik Yowangu ngago piyegi langaira
yongkambanuwiliyegi pelik yei kuna, Pek
yombanu nogo ulogo pelik kaiyabok, Nak neyegi
kiriwei yawe pugura miziweki wiriyagi logo

pi watabi mabiyeng keremizawekkabek legi pi
neyaga ngalege panu nak kaiyabok pek, yeiya.
16 Keya pigi wazonorago kola puraga pugu teni
mawiyarekka wazono keleyi mizi.
17 Purik Anotogo lo tonuguyeng Mosegi
melezikke mana logo Mose loyengki mangobek
kapura kazing wazonoragimek keya kazing
wameiktagimekki mangobek Yisu Kilisi.
18 Nakkorau songono nangezi Anotoyegi
pakela ono kapura pigi Marekpokko kele keke
pakela, purik pi Mangogi wilekpekke ngezege
panu yolubek logo pugu Mangoyegi langai teni
mamokyegi kozak yeiya.

19 Weik Yuda ngaiwiligu yombu Anotogi i walek
yemanemakke yongkambanuwiligi yeiktaga An-
otoyegi kolak mizi nawili kiling yombu Lebigi
ngaimekka i walek yemanemakki yaweyengki
saweli mizi nawili Yirusalem yerengka panga
Yowanyegi, Ni Kilisibek Anotogo teniyegi weza-
melagi kaiyabok ma talik, meiweki wezayela.
20 Logo Yowan ngagoluk wiziya ono kapura
kimeike kawela yeiya. Logo pugu pelik yeiya, Ne
Kilisibek Anotogo iniyegi wezamelagi kaiyabok
ono, yeiya.
21 Legi puwiligu ngereke piyegi, Pilik mabura
ni tak, Ni Elaya yombanu Anotoyaga ngagoyeng
weiya logo kozak kaiya, walaka panu Anotogo
paka ngalege korikwek kiling miza orowei
kambelabok ngereke yo ma, meiya kapura
Yowangu puwiliyegi, Ne pok ono, yeiya. Logo
puwiligu piyegi, Ni yombanu Mose kelik
Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kai

tonugu yuke yolubok ma, meiya legi pugu, A'a',
yeiya.
22 Logo puwiligu piyegi, Teni ngago nugu kaiya
puragi kangara teni wezayela puwiliyegi orowei
kangki sa mena nugu kumularik ni tak miza
purik teniyegi kozak yei keya ni makngezeyegi ni
talikpek kai mangai, meiya.
23 Yowangu pelik kanga yeiya to meiya, Ne
koka walaka Isaya poropekwiliyaga nakko kapiya
walektikke kozak kaiyabok,

Yombu nak lewagelagi logo paka kurung
yeikwekke wizimowei ngalizi pelik yeiyagi,
Yemizibek lewa legi kazing inuguyeng
pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke
inugu kazing Yemizibekkimek kangkere
mizi, yeiya. *Isaya 40:3*

24-25 Logo yombanu ngai Palisiwili meiwiligu
wezayela puwiligu Yowanyegi pelik nguk meiya,
Tamizeige ni Kilisibek Anotogo wezamelagi
kaiyabok ono ma ni Elaya Anotogo paka ngalege
korikwek kiling miza orowei kambelabok
ngereke yo ono ma ni yombanu Mose kelik
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai Anotogo
wezamelagi kaiyabok ono mabura ni talikpokko
yawe kaimelira mizi, meiya.
26 Legi Yowangu pelik kanga yeiya to mela,
Ne kai yeikpokko kaimeli, kapura yombanu
yongkambanubekke liburikki tepekke inugu
lusuwei nak wizinda kani.
27 Logo pi neyegi kiriwei yawe pugura miza-
girik mereke keya ne pokyaga kulengke logo nogo
kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke

panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu,
yeiya.
28 Logo pilik miza pura yereng kai Yolodang
meilingka pangazuwaga Petani meiraga, Yowan
yongkambanu kaimelageya wiziyawekke mizara.

29 Wok kalikebekke Yisu Yowanyegi lewarikki
Yowangu keriya wizigeya Yowangu pelik kai,
Keriyi. Pek liyeng memeng kong pangka panu An-
otogo ngabelakpekkiwiligi kaileyeng wezameli-
weki sawiyamek.
30 Nogo pelik kaiyawekke, Yombanu neyaga
ngalege panubek purik pi watabi mabiyeng
keremizawekkabek logo neyegi kiriwei yawe
pugura miziweki lewagi kaiyabok piyegi kaiya
kani.
31 Ne makngezerau pi talik nak miza wiziya
kapura ne ini Isileili yongkambanu kaibek kil-
ing kaimeliweki kayima logo pi kimeike pek mizi
ngizige piyegi iwakaweki, yeiya.
32-33 Keya Yowangu peliktarau kozak yeiya, No-
goriktau pi pek miza ono. Kapura nogo keriyarik
paka ngalega Anotogi Kung Walekpek winak
Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo
kanda piyegi yolurikki ne keriya. Logo pulogo
pura ne yongkambanuwili kai yeikpokko kaimeli-
weki wezanelabokko neyegi pelik neiyaragi ne
kumula, Nakki ngalege Anotogi Kung Walekpek
kanda yolubok pokko yongkambanuwili Anotogi
Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene
keleyagi kani, kaiya.
34 Logo ne puragi kumuli keya pilik mizi ya-
galege keriyabek logo nogo pelik kai, pek Anotogi

Marekpek, yeiya.

35 Wok kalikebekke Yowan kiling piyegi kiriwei
mizi neyau luwe ngagozakka koyilege
36 Yisu kuna. Logo Yowangu pelik yeiya, Keriyi.
Pek liyeng memeng kong pangka panu Anotogo
sawiyamok kani, yeiya.
37 Yowanyegi kiriwei miziyau Yowangu pilik
kairikki kerewiyawekke Yisuyegi kalika kuna.
38 Yisu yongolik meiya logo piyau kiriwei
lewarikki keriya wizigeya kowita logo piyauyegi
pelik nguk yeiya, Yali talik mizi, yeiya. Legi
piyaugu pelik kanga meiya to mela, Rabai, ni
talege yolubek, meiya. Logo Rabai mei puragi
solorik, Kiriwagabek, kai yagenda.
39 Yisugu pelik yeiya, Keriyi nangaiweki mena
koli, yeiya logo piyau pi kiling i pugu yolu
pumakke kuna logo piyau pi kiling yokmek man-
gobektau onorikka koyimeige weik kusa nunung
kangmekke.
40 Enduru yogo Simong Pita meibekke sakpek
yaka Yowangu kaiyarikki kerewiya logo Yisuyegi
kiriwei kuna piyauyaganak.
41 Logo pugu mizarik were sibek Simongyegi
weliweki kuna logo piyegi pelik meiweki, Togo
yaka ngolukku Mesiyabek Anotogo teni yaliya
wazayiweki wezamelagi sawiyabok keriya, mei-
weki. Ngago lang Mesiyabek mei purik ngago yeik
Kirikwiligiraga Kilisibek kai yagenda.
42 Pilik miza logo pi Simong Yisuyegi pakeliweki
miza orowei kuna. Yisu Simongyegi pakela wiz-
imowei pelik meiya, Ni Simong keya nigi mangob-
ekki yeikta Yowan. Kapura nogo ngereke ni yeik

kalogomok nara nanagi logo yeik pura Sipasi mei. Sipasi pura Yudawiligi ngago yeiktaga keya Kirik-wiligi ngago yeiktaga Pita mei keya ngago yeik piyau mabiyauge yeik puragi solorik, Kimbek.

43 Wok kalikebekke Yisu paka ngabelak Kalili meibekke kangweki sawiya. Pi Pilipyegi welage-yara weik pugu pi yolok ngelawekke, Ne kiling saweliweki kiriwei koli, meiya.
44 Pilip yogo Enduru yali sibek Pitagi yereng Pesaita mei puragabek.
45 Pilip pigi sakpek Natanailyegi welageyara pi yolok ngelawekke piyegi pelik meiya, Tonuwago yombanu Mosegi loyengke piyegi langai lende mizi keya Anotogi yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiligurau piyegi langai lende mizi mizabok pakela. Yeik pugura Yisu keya pi pongo Nasarete yerengka yombanu Yosep mei nakki marekpek, meiya.
46 Logo Natanailgu Pilipyegi pelik meiya, Yereng puragawili kaile panuwili logo talik miza logo yombanu wazono panu nak pulaga lewagelaweki. Legi Pilipgu pelik meiya, Pakeli mangine koli, meiya.
47 Yisu Natanail piyegi yawerelege keriyawekke Yisugu piyegi langai pelik kaiya, Pobok Isileili panubek meiyagibokko purik pi pangka panu yolu keya ikuyogorik kai onobek legi, kaiya.
48 Natanailgu pelik nguk meiya, Ni talik miza logo neyegi iwaka, meiya. Yisugu pelik kanga meiya to mela, Pilipgu ngago neiyagine nogo ni yengelei Fik mei mereke kulengke wizilegewekke nogo ni keriya, meiya.

49 Natanailgu pelik meiya to mela, Kiriwagabek,
ni Anotogi Marekpek. Ni teni Isileiliwiligi King
Ngaibek, meiya.
50 Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo ni yengelei
Fik meileige kulengke wizilege pakela nei purikku
ni ngizi kumuli. Nugu puraga ngoluk yemane
panu nayeng keriyagi.
51 Nogo niyegi nei pura wameiktago. Ni keriya-
girik Anotogo paka ngalege lemengki kandik
tiyagi logo Anotogi angelawili pakalaga pongo
ne yombanu paka ngalega kayimabekyaga logo
ngereke paka ngalege kang yongo mizirikki ni
keriyagi, meiya.

2

1 Wok neyau miza logo wok kalikebekke
paka ngabelak Kalili meibokko yereng Kana
mei puraga yongkambanu neyau wei. Yisugi
panumelerau ngeragi kaimizi keya mizageya
wizilege,
2 keya Yisu kiling pugu waligeleyi puwilirau
ngago yeiya logo pulogo koyilege.
3 Yisugi panumele kai waing puwiligu nageya
koyabek weik yeikwekke pugu Yisuyegi pelik
meiya, Puwili kai waingki yeik, meiya.
4 Pugu pelik meiya to mela, Kali, neyegi miza-
giyengki kozak kai wak. Teng negi kozang nogora
walimizagira weik pera ma talik, meiya.
5 Kapura Yisugi panumologo imakke yawe mizi-
wiliyegi pelik yeiya, Pugu iniyegi miziweki kozak
yei piyeng mizizo, yeiya.
6 Kaimi unatuba ngai kozang melenazik keya
nazikka narayeng pulogo luwe wizilege. Kaimi

piyeng Yudawiligu kaimela logo purik puwiligi kangmekke ngeragi nagine keya ngeragi na logo mele keya pulangaiyeng kaigesiyeng. Puwiligu pilik miza purik puwiligu kumularik puwili Anotogi wirege wazonowili miziweki mizarik. Kaimi piyengko kai kebangkela wiziyayengki maktik 20 keleng ma 30 kelengki pangka.

7 Yisugu imakke yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Kaimiyengke kai ngabeli, yeiya. Logo puwiligu kaimiyeng wilak sesak ngabela.

8 Pilik miza logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Weik mena nayeng ngabela logo yombanu yemane ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei kuni, yeiya.

Puwiligu yaka ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei kuna

9 logo pugu kai yaka Yisugu miza logo waing keremiza pok kolok ula. Waimbek talaga wiriyabek miza purik pi lusuwei kapura imakke yawe mizi yaka kaiyeng ngabela puwili ngezewiligu kele iwaka. Togo pugu mandik yongok weiyagibok ngago meiya,

10 logo piyegi pelik meiya, Kazing tonugumekkerik yaka ngago yeiya pilik puwili were waing wazono panu pokka yani logo puwili ngelek na wizigeya kalike waing waze wazono panu ono pilikpokka yani. Kapura nugu waing lewege panubek kalike panu yani, meiya.

11 Togo Yisu Anoto ngezebokko mizagi langaira Yisugu yereng Kana puraga miza pura pugu yombanu lembekke solo panu kozang pigi paka ngalega mana puragi walimizara. Logo pugu

waligeleyi puwiligu ngizi kumularik pi wameik
Mesiyabek mena miza.
12 Yongkambanu wei pura weik yeik logo Yisu
pongo Kapaneyam yerengke pongologo panu
keya sakwili keya pugu waligeleyi puwili kiling
kambela logo pulogo wok nayeng wiziya.

13 Pi yolura weik wok Yudawiligu puwili nga-
belak Isippekka Anotogo iza orowei wiriya logo
puwiligu Pasoba meibok weik mereke logo pi
paka Yirusalem wok pok keriyagi lemengke kam-
bela.
14 Pi kanda paka Anotogi i walek yemanemakki
yerengke pura yongkambanuwili mabulogo
liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwiligi
pundik keremizageya koyilege keya nawili
lalekyengki mogosa wizigeya yombanu
nalangaiwiligi king nalangai piyeng Yudawiligi
king piyengke kowita to mela logo watabi pulogo
piyengka weiweki mizageya koyilege.
15 Togo Yisu kazing kaile pumokki pakela
logo kiyebuk legi pi wizale kozang nak wi
nayengka keremiza logo liyeng memengka liyeng
kau mabuwili ula yela logo Anotogi i walek
yemanemakki yerendikka kazi keya yombanu
king nalangai piyeng kowita to melageya koya
puwiligi kingyendau kubulagelega wezameli
keya lalek keya puwiligi piyeng kowitagelega
wezameli kang keya kelemiya.
16 Pugu winakwili wiyiwiliyegi pelik yeiya, In-
ugu pelege warara yolu piyeng orowei kuni. Pe-
mak negi Mangobekki imak. Pemakke pung in-
uwagirik keremizi wak, yeiya.

17 Pulaga pugu waligeleyiwili Tawitigu An-
otogi Kapiya Walektikke yungke pelik kaiyarikke
ngereke kumula,
Keli negi Anotogi imak walekmak mizagi pura ye-
mane panu logo purago neyegi ngai, kaiya
purikki. *Ingi Sam 69:9*
18 Pugu watabi wiyiwiliyegi pilik keleya logo
Yuda ngai pulogo koya nawiligu pelik meiya,
Ni pilik mizagiweki pangkara warabokko mizi
yagenda ma? Mena watabi Anoto ngezebokko
mizagi langai pilik nara nugu mize logo tonugu
wameik ni pangkara warabek miziweki, meiya.
19 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya to mela, An-
otogi i walek yemane pemak topela logo nogo wok
neyauganakke ngereke ngizagi mena, yeiya.
20 Tegi Yuda ngaiwiligu pelik meiya, Anotogi
i walek pemak ngizageya koyimarik kirisimasi
yombu neyau keya melenazik keya ingenazikka
nak. Logo mabektik tonugu wok panu ngiza-
geya koyima pumak nugu wok neyau keya nakka
ngereke ngiziwekirik ni pangka kai yagenda ma,
meiya.
21 Kapura Yisugu Anotogi i walek yemanemakki
kaiya purik korik pigi puwekki kaiya wizinda,
purik korik puguwek Anotogi i walekmak.
22 Pugu puwiliyegi pilik yeiya logo kalik panuge
pi ibeng sa logo yangalekta kang miza logowekke
pugu waligeleyawili pugu kaiya puragi ngereke
kumula to mela logo puwili Anotogi Kapiya
Walektikke ngago pura keya Yisugu kaiya puragi
ngizi kumula.

23 Yisu paka Yirusalem pulogo Pasobara mizi-

wekke watabi Anoto keya ngezebokko mizagi langai pilik piyeng mizarikku yongkambanu kolokngagono pi Mesiyabek miza logo ngizi kumula.
24 Kapura Yisugu puwiliyegi wameik pi mabok yeiya ono purik pi puwiligu ngizi kumuli puragi wameik mizi yagenda miza ono kopong.
25 Nakkorau piyegi yombanuwiligi kang pumokki kozak meiyagi ono, purik pi yombanuwiligi kumula piyeng iwaka legi.

3

1 Yombanu yeikta Nikotimas mei nak wizagoma. Pi Palisiwili meiwiliyaga nak keya pi Yudawiligi ngai yemane nak. Yombu Palisiwili meiwili yombu Yuda kangka yemane Mosegi loyeng mabiyengki waberek panu kiriwei mizi keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei mizi miziwili.
2 Nikotimas kusarikke Yisuyegi keriyiweki kayima. Logo pi kanda Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, ni teni waligeleyiweki paka Anotoyaga kayima purik ne iwaka. Ne iwaka purik nakkorau waze watabi Anoto ngezebokko mizagi langai nugu mizi pilik piyeng keke mizagi ono, tamizeige Anoto pilik pok kiling yolu keya Anotogo pilik pokyegi saweli miza purik kele, meiya.
3 Logo Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo kozak nei pura wameiktago. Yombu nak wik keremiza ono purik mabura pi Anotogi ngai pugu ngai yolumekki kiliyagi ono, meiya.
4 Pulaga Nikotimasgu pelik meiya, Kapura talik miza wizigeya yombanu nak wik keremizagi?

Yombusi nak ngereke mandik songono sa logo
yeke panugi yaga yongola logo panugu ngereke
wazamiyagi ono, meiya.
5 Yisugu pelik kanga meiya to mela, Nogo kozak
nei pura wameiktago. Yombanu kaibek keya
Anotogi Kung Walekpokko miza logo wik kerem-
izabok wamenak kele Anotogi ngai pugu ngai
yolumokko kiliyagibek.
6 Purik kazing korikwekki lewengkerik
nakki panu keya mangoyaugu wazami kapura
kazing kumbekki lewengkerik Anotogi Kung
Walekpokko wazami logo wik keremizi.
7 Nogo niyegi, Ni wik keremizagirikki kai, nei
purikki lembek ngeli nagani.
8 Anotogi Kung Walekpokko nak wik kerem-
izirik kebarekpek kelik. Kebarekpekki ngagora
kerewiyi kapura talaga lewa keya tamek ne-
ing kang miza purikki ini lusuwei mizi mabilik,
yombanu Anotogi Kung Walekpokko kazing kum-
bekki lewengke wik wizeibene kelemiyabokye-
girik pilik mizi. Talik miza logo pilik miza, miza
purik teni lusuwei kele kapura kazing kumbekki
lewengke pi wik yolu purik kimeike panu, meiya.

9 Pulaga Nikotimasgu pelik nguk meiya, Talik
miza logo pilikki, meiya.
10 Tegi Yisugu pelik kanga meiya to mela,
Ni Isileili yongkambanuwiliyegi Anotogi Kapiya
Walektikka waligeleyibek, logo waligeleyi ye-
mane nak kapura talik miza logo ni ngoluk nogo
kozak kai poburagi langai iwaka panu ono?
11 Nogo kozak nei pura wameiktago. Nogo
pakela keya iwaka mizayengki ne iniyegi kozak

yei yagenda kapura ini nogo yei piyengki ngizi
kumuli ono.
12 Tamizeige ini nogo ngabelakka pelege An-
otogo miziyengki langai kozak kairikki ngizi ku-
muli ono mabura talik miza logo ini nogo paka
ngalege Anotogo miziyengki langai kozak kairikki
ngizi kumulagi.
13 Nakkorau koka paka ngalege kambela logo
yorik paka ngalege lemeng kang tamekke lemeng
miza purikki kozak kaiya ono. Kapura ne
yombanu paka ngalega kayimabek paka ngalege
lemengki iwaka, purik ne paka ngalega pelege
kayima logo nogo kozak kai purik pangka.

14 Kumule, koka walaka ngabelak ngaingai
kurung yeikwekkepekke Mosego kemale
ngayengyengka keremiza namek yengelei wang
yokolong naleige wiramiya wazamiya logo
luwe lowamiya wazamiya logo kemalemekki
pakeli puwili mabuwili ibengki ono. Kazing
mabilikmekke ne yombanu paka ngalega
kayimabok yengeleileige ngalege ula wazaniweki
yengeleilei kiling luwe lowamiya wazaniyagi sa
kani.
15 Ne nela logo ibengki, logo neyegi ne Kilisibek
miza logo ngizi panu kumuli puwili mabuwili
kemenak ibengki ono, kapura wik koyimagira
weiweki.
16 Purik Anotogo ngabelakpekki yongkambanu
pewili mabuwiliyegi kela panurikku pugu pigi
Marek wamenakpek wezamela, logo piyegi pi
Kilisibek miza logo ngizi panu kumuli puwili
mabuwili kemenak ibengki ono, kapura wik koy-
imagira kilingwili miziweki.

17 Kapura Anoto pigi Marekpek ngabelakka
pelege yongkambanuwiligi kaileyengki wiyeke
ngangang yaniweki wezamela ono, a'a'. Pugu
pi wezamela purik yongkambanu mamok
kaileyengki ngangang puraga yaliya wazayiweki.

18 Togo yongkambanu Kilisigu puwili yaliya
wazayirikki ngizi panu kumuli puwiliyegirau ke-
menak ngangang weiyageya koyimagi nara yuke
ono. Kapura piyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi
kele kemenak ngangang weiyagiragi yuke, purik
puwili Anotogi Marek wamenakpokyegi ngizi ku-
mula ono legi.
19 Puwili kemenak ngangang weiyagiragi yuke,
purik wilangkarikki mangobek paka ngalegarik
ngabelakka kayima kapura puwiligu miziyeng ko-
rowali kopong puwili kaileyengki kusabanurikki
keli keya wilangkarikki mangobekyegi kiyebuk
miza.
20 Puwili wilangka paka ngalegarikki kiyebuk
miza, purik puwili kaile mizagirikki kela ko-
pong. Logo wilangkarikki mangobokko kaile
puwiligiyeng kimeike walimiza nelegi puwili pigi
wilangkarikka kungke koya.
21 Kapura pangkaraga yolubok wilangkarikki
wilik kagowinda kiling lewa purik mamokko pilik
pokyegi pi Anotogo pugu miziweki keliragi kiri-
wei mizi yagenda mizibene, meiya.

22 Pilik miza logo Yisu kiling pugu walige-
leyi puwili Yirusalem yerenda wiya, logo nga-
belak Yudaya meibekke kai kambela logo pulogo
yongkambanu kaimelageyara koyima.

23-24 Puwekkerik Yowan kaimelibek ngoluk wigira ono wizigeya. Pi yereng Inong mei, yereng Saling mei puragi mereke puraga yongkambanu piyegi wiriyawili kaimeli, pulogo kai kolokngagono kopong.
25 Wok nakka Yowan kaimelibokko waligeleyiwili kiling Yuda nak puwiligu kaimeli puragi langai ngalik kela yongomo mizi.
26 Togo puwili Yowan kaimelibekyegi kanda pelik meiya, Kiriwagabek, yombanu nugu kai Yolodang lingka pangazuwaga wilek ula logo nugu pi Mesiyabek kaibok, pirau yongkambanu kaimeli logo yongkambanuwili pelege lewagirik segeya ngereke panga piyegi kang, meiya.
27 Yowan kaimelibokko pelik yeiya to mela, Yombanu nak kangka Anoto paka ngalege yolubokko manabokko kele yolu logo tak takyaga lewege miza purik Anoto ngezebokko sawiyi.
28 Ini nogo pelik kaiya puragi iwaka, ne Mesiyabek ono. Ne yeik were Mesiya ngizi sawiya, kalika lewabokko kazing leweng keremiziweki kayimabek.
29 Yek tek nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai kumuli. Yombanu yongokmele weibok yemanebokko, kapura yombubekki kewengkebek yeik luwe kerewiyara yolu logo pi yongok weibokki kiliragi kerewiyi puwekke pi wilik. Nerau mabilik wilik mizi. Logo ne wilik kagowingmokko pangka ono, purik yongkambanuwili Yisuyegi kerewiyi keya kiriwei mizi legi.
30 Yeik pugura yemane si kang keya yeik nogora songono si kang purik yemanerikku, meiya.
31 Togo pi paka ngalega kayimabek

logo pi mamokyaga yemanebek. Purik ngabelakpekkabekki kangka yeik watabi ngabelakpekki piyengki keke iwaka kapura paka ngalega kayimabok mamokyaga ngalege.

32 Pugu pakeli keya kerewiyayengki pi kozak kai kapura nakkorau pugu kozak kai puragi ngizi kumuli ono.

33 Kapura pugu kozak kai piyengki ngizi kumuli puwiligu walimizirik Anoto wameiktago kola.

34 Purik Anotogo paka ngalega wezamelabok, Anoto ngeze panubekki ngagora kozak kai, purik Anotogo pigi Kung Walekpek kiling Kung Walekpekki kozanda piyegi mabok kemenak mana.

35 Mango Koyambekyegi keli panu, logo watabi mabiyeng ngai puguragi kulengke wiya waza-miya.

36 Logo Koyambekyegi ngizi panu kumuli puwili weik wik koyimagi pura kiling, kapura pugu kai piyengki nagerewiyi puwili wik koyimagi purarau onogi segeya Anotogi sisikta puwili kiling wiziyagi.

4

1 Yongkambanuwiligu Yisuyegi kiriweiwili weik kolokngagono si lewa keya weik Yisugu yongkambanu kaimeliwiligu Yowan kaimelibokko kaimeliwiliyaga ngalegerikki kozak kelirikki, yombanu Palisiwili meiwili kerewiya.

2 Yisu ngezebokkorau kaimela ono, mak pugu waligeleyi puwiligu keke kaimeli.

3 Yombanu Palisiwili meiwili pilik puragi
kerewiya kairik Yisu iwaka sa logo pi ngabelak
Yudayabek wiya logo ngabelak Kalilibekke
kandobela.
4 Kazing pongo ngabelak Kalilibekke kang pu-
luweng ngabelak Sameriyabekke libulibu kang.

5 Pi kanda ngabelak Sameriyabekke yereng
Saika meiraga lewagela. Yereng pura ngabelak
muneng Yakopgu koka pigi marekpek Yosep
mana purikki mereke yolura.
6 Pi wei kanda kai kulek yombanuwiligu kai
koliweki yokora narikke, logo kai kulek purik,
Yakopgi Kai Kulektik, meirik. Yokmek weik yok-
longko logo pi yaka kazing koweige lewengke kay-
imabek kopong pi kai kulektikki ngezege mogosa
logo leng miza.

7-8 Pugu waligeleyiwili panga yerendaga nger-
agi weiweki kuna wizigeya ngezebek wiziya. Pi
pulogo mogosara tawizeige pura yongokpanu
Sameriya mabuloga namele kai koli penangiweki
yawerelege. Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Ne
kai kabeneng nane, meiya.

9 Logo yongokpanumologo piyegi pelik meiya,
Ni Yudabek keya ne Sameriya yongokmele, legi
nangki nugu neyegi, Kai kabenembekki nguk nei,
meiya. Pugu pilik meiya purik Yudawili keya
Sameriyawilirau nakko nakyegi wazono kelemi
onowili kopong pilik meiya.
10 Logo Yisugu pelik kanga meiya to mela, An-
otogo watabi ni yeik naniweki mizi piyeng ni
lusuwei keya ne niyegi, Kai kabeneng nane, kai
pokyegi ni lusuwei. Tamizeige ni iwaka wizigeya

nguk neiya kesak nogo ni kai kabeneng wik koyibene keleyi pokka nani kak, meiya.

11 Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek, nirau kai kola wakiyagi nayeng ono pura, keya kaibektau yenge kulaka panu miza pura, ni talaga kai wik koyibene keleyibok ulumi mangai?

12 Koka walaka Yakop tenigi yeligagangmekkabek keya pigi yango keya marekngangwili keya liyeng keya pigi puwilirau kai kulek perikka nawiligu. Logo puwili ibeng wizigeya kai kulektik tonugu weik weiya. Nugu kai nalik nak yanagi kai purik ni piyaga yemane ma talik, meiya.

13 Yisugu pelik kanga meiya to mela, Kai kulektikki pokka nibok ngereke kaigi keli penangai

14 kapura kai nogo manibokka nibok, mawinda kai wikki kelagi ono, a'a', pi weik wilakki, purik kai nogo manibokko ya puguraga kai kulek yemane wezarik wizagomi penangai, logo kelangki ono, purik kaibokko pi wik wizagomibene kelemiyagi.

15 Pulaga yongokpanumologorik pi kai kabeneng yeikyengki langai kozak kai nobiyeng piyegi pelik meiya, Yemanebek, ne kaibokka nane logo nerau mawinda kaigi keli onoweki keya pelege kai koli yo mizi onoweki, meiya.

16 Yisugu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Yombu nugubek miza wari kune, meiya.

17 Legi yongokpanumologo pelik meiya, Ne yombu naktau ono, meiya. Yisugu pelik meiya to mela, Nugu ni yombu naktau ono kai purik ni wameik panu kai yagenda.

18 Ni ulogo yombu melenazik weiya keya
yombanu ni kiling weik mabek yolubok nigi
kerekpubek ono logo nugu kai pura wameik
yagenda, meiya.
19 Yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek,
ni Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek,
purik ni nogo miza piyeng mabiyengki iwaka legi.
20 Kapura ne poburikki iwakaweki, Tenigi yeli-
gagangmekkawiligu lewak pobokko kokarik in-
geyeng laliya logo Anotoyegi ya kumulageya koy-
ima logo tenirau lewak mabekke pilik mizi kapura
taliktikki wiyeke ini Yudawili paka Yirusalem
yerengke Anotoyegi ya kumuli mizagi purikki
kelegele mizi, meiya.
21 Yisugu pelik meiya to mela, Nogo kai per-
agi ngizi kumulimo. Inugu negi Mangobekyegi
lewakpekke pelege ya kumuli mizi pura keya
paka Yirusalem ya kumuli mizi puriktau yeikkirik
weik mereke, purik wale nakko Anotoyegi ya ku-
muli mizi purik watabi yemaneyeng ono.
22 Ini Sameriyawili inigu ya kumuli mizibokyegi
ini lusuwei, kapura teni Yudawili kele Anoto
tonugu ya kumuli mizibokyegi teni iwaka, logo
nogo pilik kai purik pangka, purik Anotogo
sawiyarik Yudawiliyaga yongkambanuwili
kaileyengka yaliya wazayagibek lewagelagi.
23 Wangki keya mabek pewekkeriktau
yombanu Peba Anotoyegi kazing ngizimekke
ingeyau laliya logo ya kumuli miziweki keli
panubok, wilek kang mabiyengka kazing ngizi
panu kumbekki lewengke ya kumuli mizagi.
Peba Anoto yombanu kazing pilikmekke piyegi
ya kumuli mizagiwiliyegi welageya wizinda.

24 Tonugurau Anoto keriyi ono kele kapura
pi wizinda purik pi kumbek logo yongkambanu
piyegi ingeyau laliya logo ya kumulagi keli puwili
wilek kang puwiligi piyeng mabiyengka kazing
ngizi panu kumbekki lewengke piyegi ya kumuli-
weki kani. Kazing pilikmekke puwili pangka ya
kumuli mizagi.

25 Yongokpanumologo pelik meiya, Mesiya Kil-
isi meibok lewagi purik ne iwaka. Pi lewa
puwekke watabi mabiyeng pugu teniyegi kozak
yeiyagi, meiya.

26 Pulaga Yisugu pelik meiya, Ne pi. Ne ni kiling
ngagozakka yolu mabek, meiya.

27 Pilik mizi pura Yisugu waligeleyiwili yo, logo
pi yongokpanumele kiling ngagozakka yolurikki
keriya logo puwili lebuk miza, kapura nakko-
rau yongokpanumeleyegi, Ni nangaiyengki keli,
meiya ono, ma Yisuyegi, Ni nangki pi kiling
ngagozakka, meiya ono.

28 Pulaga yongokpanumele kaimi kai
koli pugura mabulogo wiya logo panga
yerengke kando kuna, logo kanda pangalege
yongkambanuwiliyegi pelik yeiya,

29 Yombanu neyegi lusuweibek kapura nogo
ulogo mizayeng mabiyengki neyegi kozak
neiyabekyegi pakeliweki mena koli. Pi Kilisibek
mane miza mena, yeiya.

30 Togo puwili yerenda wiya logo Yisuyegi keriyi
kuna.

31 Yongokpanumele panga yerendaga wizigeya
yombanu Yisugu waligeleyi puwili Yisu ngeragi
niweki kelegele keya kelemiyageya koya.

32 Kapura Yisugu pelik kanga yeiya to mela,
Nogo ngeragi nalikyeng wara, kapura ini piyengki
lusuwei.
33 Togo Yisugu yombu waligeleyi puwili weik
nakko nakyegi pelik mei kang keya mizi, Nakko
kanda pi ngeragi nayeng mana ma talik, mei.
34 Tegi Yisugu pelik yeiya, Ne wezanelabokki
keliragi kerewiyi keya mizi pura keya yawe nogo
miziweki pugu nana pura miza logo weik yeikki
purarau ngeragi nogoyeng.
35 Inugu ngago lang narik pelik mei, Ngong
mangobektau ono miza logo purik weik teng nger-
agi yokoragira lewagelagi. Tegi ne iniyegi pelik
yei, Yongkambanu lewa panga puwiliyegi keriyi.
Puwili ngeragi kuk logo weik yokoriweki mizi
piyeng kelikwili kani.
36 Negi wiyeke yongkambanu wawere keleyi
puwiliyegi kangara nogo yanagi keya yongkam-
banu negi wiyeke wawere keleya puwili wik
koyimagira weiyagi. Logo pulogo ngago no-
gora yenge ya puwiligiyengke ngeriyi puwili keya
wawere keleyi puwilirau kemenak wilik mizagi.
37 Logo purik pelik kai purikki pangka, Nakko
ngeragiyeng ngeriyi keya nakko ngeragi kuk
piyeng yokori.
38 Purik wameik, purik nawiligu ulogo ngago
nogora yongkambanuwiligi yayengke ngeriya
logo ini yeik ngago ya puwiligiyengki ngeriya
puragi langai waberek kozak yeiyagi logo puwili
ngizi kumulibene nogo ini wezayeli. Kazing
pilikmekke inugu yongkambanu nogowili
wawere keleyagi, yeiya.
39 Yongkambanu kolokngagono yongokpanu-

mologi yereng ngabelak Sameriyabokkawili Yisu yombanu Kilisi meibok purikki puwili ngizi kumula, purik yongokpanumologo puwiliyegi, Pi neyegirau iwaka ono kele kapura nogo ulogo mizayeng mabiyeng pugu kozak neiya, yeiya logo purikku puwili Yisuyegi ngizi kumula.

40 Togo Sameriya yongkambanuwili panga Yisu yolu pulogo kuna logo kanda piyegi pi puwili kiling yereng puwiligiraga tek narik yoluweki piyegi kelegele kelemiya logo pi wok neyau wizagoma.

41 Keya Yisu ngezebokko kairagi puwili kerewiyarikku pulogo yongkambanu kolokngagono mawinda ngizi kumula.

42 Logo puwiligu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Teni weik ngizi kumuli, kapura purik nugu kaiya maburikki wiyeke ono kapura teni makngezego pi ngago kaiyagalege kerewiya purikku logo tonugu kumulirik wameik pek Kilisi yombanu Anotogo yongkambanu mamok kaileyeng keya ibeng koyimagiraga yaliya wazayiweki mizabek, meiya.

43 Yisu Sameriya meibekke pulogo wok neyau miza logo pulumeng wiya wizigeya ngabelak Kalili meibekke kambela.

44 Yisu ngezebokko pelik kaiya, Yombanu Anotogi ngagora kozak kaibok ngabelak kalogomokpekkerik yeikta kiling keya puwiligu ngago pugu kai piyengki ngizi kumuli kapura ngabelak ngezebekkibekkerik yeiktarau ono keya ngezebekyagawili piyegi ngizi kumuli ono, kaiya.

45 Togo pi kanda pongo ngabelak Kalilibekke

lewagelawekkerik yongkambanu pulogowiligu
piyegi koli kelemiya, purik puwili paka Yirusalem
Pasobaraga koyawekke pugu mizayengki keriya.

46 Yisu ngereke yereng Kana mei, pugu kaibek
kowita logo waing keremiza puraga kambela.
Keya yereng Kana puragi ngezege yereng Ka-
paneyam mei pura yolu logo yereng puraga Rom
Kapmanbekki ngaiwiliyaga nak yolu logo pigi
marekpek kemegememokko pangka ono.
47 Yombanubok Yisu paka Yudayaga
kanda weik pongo Kalili lewagela kisirikki
kerewiyawekke pi Yisuyegi ngezangai nginda
kanda piyegi pigi marekpek weik ibengweki
mereke legi yereng Kapaneyam puraga
mandikpek yombiyangai wazamiweki kangweki
nguk meiya.
48 Yisugu piyegi pelik meiya, Ini nogo watabi
nakkorau mizagi langai ono Anotogo keke mizi
nayeng keya watabi wirangai ne Anotoyaga
kozanda weiyabek mizi nayeng mizirikki keriya
logo puwekke kele ini ngizi kumulagi, meiya.
49 Kapura Rom Kapman ngaibokko pelik meiya,
Yemanebek, negi marekpek ibeng nera panga Ka-
paneyam kangweki mena koli, meiya.
50 Yisugu pelik meiya to mela, Ni kambele. Nigi
marekpek wik yolugi mena, meiya.

Logo yombanubek Yisugu kairagi ngizi kumula
logo kambela.
51 Yombanubek panga igeweki tagoneige
piyegi yawe miziwili kanda pi wilek ula, logo
puwiligu piyegi pelik meiya, Nigi marekpek weik
yombiyangai si kang, meiya.

52 Puwili pilik kisiwekke pugu puwiliyegi pelik
nguk yeiya, Yokmek talik wizigeya pi yombiyan-
gai sa, yeiya, legi puwiligu ulogopekke ibengke
yokmek nak wizigeya kilili kukuk mizimek yeik,
meiya.
53 Pulaga mandikpekki mangobek Yisugu teng
maburaga nigi marekpek wik yolugi mena kam-
bele meiyaragi kumula to mela. Togo pi keya
pigi ingembungangwili mabuwili Yisu yombanu
Kilisibek meibok purikki puwili ngizi kumula.
54 Logo pura Yisugu kalike Anotogo keke mizira
ngabelak Yudayabek wiya logo kanda ngabelak
Kalili meibekke pulogo mizara.

5

1 Pilik piyeng miza logo waleleige wizigeya Yisu
paka Yirusalem yerengke Isileiliwiligi wok ye-
mane ngeragi miza ni piyengka nak lewagela, legi
pi kambela.
2 Paka Yirusalem pulogo kai luwang yemane
panu yongkambanuwiligu kaigesi nak yolu.
Kai luwambok kang yemane yerendage kiliya
lewarikke ngezege, logo kang purikki yeikta,
Liyeng Memengwili Kiliya Lewarik, meirik. Keya
Iburuwiligi ngago yeiktaga kai luwambokki
meirik, Petesara, mei. Keya kai luwambokki
ngezege i marek songono melenazik yolu, logo
piyengke yongkambanuwili leng mizi.
3 Yongkambanu kolokngagono kemegemeyeng
kilingwili i marek songono piyengki yareksara
koyilege. Nawili wire kusawili keya nawili
inge keya mele kailewili keya nawili korikwekke

wale nayeng ibengwili miza logo puwili kaibek urukang mizirik kelegi yuke koyilege.
4 Kang nayengki purik Yemizibekki angela nakko kanda kaibek urukang kelemi. Logo yombanu kaibek urukang mizi ngizige panga kaibekke were kiliyabok kemegeme pugu mizi pumokka yeik si.
5 Keya yongkambanu pulogo koyawiligi tepekke yombanu kirisimasi yombu nak keya meleyau keya ingenazik keya nazikka neyauganak kemegeme mizageya wizagoma nak wizilege.
6 Yisugu yombanubekyegi keriya logo yombanubek kirisimasi kolokngagono kemegeme wizagoma purik Yisugu iwaka. Togo Yisugu kemegemebekyegi pelik meiya, Ni yombiyangai sagi keli ma talik, meiya.
7 Logo kemegemebokko pelik kanga meiya to mela, Yemanebek, kaibek urukang mizi puwekke neyegi sawela logo ne nguk namizi panga kaibekke wazaniyagi naktau ono, logo ne makngeze panga kaibekkiweki yelakkelek mizageya purik nak weik yaka were kuna wizigeya wilibek, meiya.
8 Yisugu piyegi pelik meiya, Luwe sa logo yolumek nugurik weiya logo wei kune, meiya.
9 Logo mabuwekke yombanubek yombiyangai sa logo yolumek pugurik weiya logo kuna. Pilik miza purik Yudawiligi wok yawe mizi onobek wok Sabatpek meibekke pilik miza.
10 Togo Yuda ngaiwiligu yombanu yombiyangai sabokyegi pelik meiya, Yokopek tenigi wok yawe mizi onobek, wok Sabatpek logo ni yolumek nugurik pilik wara purik yawe mizi yagenda,

logo purik lo tonuguragirik ni kaile mizi yagenda,
meiya.
11 Logo pugu pelik yeiya, Yombanu ne
yombiyangai wazaniyabokko neyegi yolumek
nugurik weiya logo wei kune neiya, yeiya.
12 Pilik kai legi puwiligu piyegi pelik nguk
meiya, Yombanu niyegi pilik neiyabok tak, meiya.
13 Kapura yombanubek takko pi yombiyangai
wazamiya miza purik pi lusuwei purik pilik miza-
wekkerik yongkambanu kolokngagono koya logo
Yisu sengekta kuna.
14 Waleleige Yisugu Anotogi i walek
yemanemakke yombanu pugu yombiyangai
wazamiyabok wilek ula logo Yisugu piyegi pelik
meiya, Keriye. Ni weik yombiyangai sa mena ni
ngereke watabi kaile panu nayeng niyegi wiriya
nera nugu kaile mizi piyeng weik wiyagirikki kai,
meiya.
15 Yisugu pilik meiyawekke yombanubek Yisu
wezamiya logo pi kanda Yuda ngaiwiliyegi
yombanu ne yombiyangai sibene keleniyabok
Yisu, yeiya.
16 Togo Yisu Yudawiligi wok yawe mizi
onobekke yombanu yombiyangai wazayirikki
wiyeke weik Yuda ngaiwili pi kuneng mana logo
uliweki kozak kela.
17 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Negi
Mangobek ngoluk yawe mizageya, logo purikki
wiyeke nerau yawe mizi, yeiya.
18 Keya pugu Anoto pigi Mangobek kairikki
wiyeke puwili weik pi ulagi puragi mawiyarekka
kozang panu mizi. Purik pi wok yawe mizi
onobokki lora keke ngela ono kapura pi Anoto

pigi Mangobek kai logo purikku pi keya Anotorau pangka pangka mizi legi puwili pi uliweki mizi.

19 Puwiligu sisik mizi puragi pi iwaka logo pugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago. Ne Koyambokkorau watabi nayeng keke mizagi ono, ne Anoto negi Mangobokko miziyengki keriya logo ne piyeng keke mizi, purik watabi Anoto negi Mangobokko mizi piyeng ne Koyambokkorau mizi mizi.
20 Purik Anoto negi Mangobek ne pigi Marekpekyegi keli logo pugu mizi piyeng mabiyeng neyegi walimizi keya piyengka yemane panuyeng walimizagi logo nogo piyeng mizagi logo ini lelengkiragi.
21 Anoto, negi Mangobokko ibengwili ibendaga wik yangalekta wazayi mabilik nogorau wik koyimagira yanagi keli pilik puwiliyegi wik koyimagira yani.
22 Negi Mangobokkorau yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke keleyagiyeng kozak kai ono, purik pilik yawe mizagi pura pugu ne pigi Marekpekki melezikke wiya.
23 Pugu pilik miza purik yongkambanuwiligu yeik pugura yongolok mei pilik yeik nogorarau yongolok meiweki. Pi ne wezanelabek, legi yongkambanu ne pigi Marekpekki yeikta yongolok mei ono puwili, negi Mangobekki yeiktarau yongolok mei yagenda ono.
24 Nogo kozak yei pura wameiktago. Yongkambanu ngago nogoragi kerewiya logo ne wezanelabokyegi ngizi kumuli puwili weik wik koyimagi pura kiling. Puwili kaile puwiligiyengki

wiyeke puwili kemenak ngangang weiyagiragi yuke ono, purik kazing Anotoyegi kumbekki leweng ibendaga panga kazing Anotoyegi kumbekki leweng wikkiraga nogo kowita.

25 Nogo kozak yei pura wameiktago. Teng yongkambanu kazing kumbekki lewengke ibeng puwiligu ne Anotogi Marekpekki ngagoragi kerewiyagirik weik lewagela. Logo ngago nogoragi ngizi kumuli puwili kazing kumbekki lewengke wik wizagomagi.

26 Purik negi Mangobek kazing kumbekki lewengki wik wizagomagiragi mangobek mizi mabilik pugu ne pigi Marekpek kazing kumbekki lewengke wik wizagomagiragi mangobek keleniya.

27 Keya pugu ne yongkambanuwili ngagozak keleyagiweki pangkara nana kai, purik ne yombanu paka ngalega kayimabek legi.

28 Nogo yongkambanuwiligi wilek kangyeng wik wazayi purikki ini lebuk mizi nagani. Purik kalike wok nakka yongkambanu ibeng logo waliya puwili mabuwili ngago nogoragi kerewiyi nangai

29 logo ngereke yangalek meiyagi. Ne ngago kai puwekkerik kazing Anotogo kelimekke wiziya logo ibembok paka ngalege wik wizagomiweki yangalekta wazamiyagi kapura kazing Anotogo kiyebuk mizimekke wiziya logo ibembok kemenak ngangang weiyagiragi yangalekta wazamiyagi.

30 Nogorau watabi nayeng keke mizagi ono. Ne Anotogo kozak nei puragi kiriwei

yongkambanuwili ngagozak keleyi. Nogo kazing ngagozak keleyimok pangkamekke purik ne, ne makngezego keliragi mizi ono, ne negi Mango ne wezanelabokko keli pura keke mizi.

31 Tamizeige nogo keke ne makngezeyegi langai ne tak miza purikki kai kesak inugu ngaigu kai kisi purik pangka.

32 Kapura negi Mangobektau wizinda. Pi ne tak miza purik kozak kaiyageya wizinda keya pugu neyegi langai kozak kai piyeng wameikyeng purik ne iwaka.

33 Inugu nawili neyegi langai Yowan kaimelibekyegi nguk meiweki wezayela logo Yowan kaimelibokko ngago neyegi langai kozak kaiya piyeng wameik.

34 Yongkambanuwiligu kozak kisi piyeng neyegi yemaneyeng ono. Ne yeik Yowan kaimelibokko iniyegi ngago kozak yeiya piyengki keke kai yagenda, purik ini ngago piyengki ngizi kumula logo ini yaliya wazayagi purikki ne keli.

35 Yowan kaimelibek lang wezarik wizimowei iniyegi ngaiwak wiyageya wiziya. Logo pugu ini ngaiwaktik yanageya wiziyawekkerik ini tek nangezige wilik miza.

36 Watabi yeik nogora kawela wiyagi nayeng ngoluk wizinda. Logo piyeng Yowan kaimelibokko kozak kai puraga ngalegeyeng logo piyeng yawe nogora keya piyeng yawe negi Mangobokko miziweki nanara logo purago iniyegi ne negi Mangobokko wezanelabek keleyiweki.

37 Keya negi Mango ne wezanelabokko kairik ne pigi Marekpek kai. Inugurau pi ngago kaiyagalege kerewiya ono keya inugurau pi keriya ono,

38 ma negi Mangobekki ngagora inugu ya inuguyengke wara ono logo pugu ne wezanela kele kapura ini neyegi ngizi kumuli ono.
39 Inugurik Kapiya Walektikku ini wik koyimagira weiyagirikki waligeleyagi nobiyeng ini Kapiya Walektik waberek panu mei kapura Kapiya Walektikku kozak kaibok neyegi langai kozak kai yagenda.
40 Kapura ini wik koyimagira weiweki neyegi ngizi kumulagirikki kiyebuk mizi.
41 Ne yombanuwiligu yeik nogora yongolok meiyagi purikki weli ono,
42 purik ya inuguyengki kazingmek nogo iwaka. Inirau Anotoyegi keli ono.
43 Ne negi Mangobokki yeiktage pugu kairagi kiriwei iniyegi kayima kapura ini neyegi ngizi kumuli ono. Kapura tamizeige iniyaga nakko kanda ngago ngezebekki nayeng kozak kai purik ini piyegi ngizi kumuli.
44 Inirau neyegi ngizi kumulagi langai ono, purik iniyegi langai nazuwaga nakko wazono kaiyagirikki ini kumuli kapura ini Anoto wamenakpokko iniyegi langai wazono kaiyagi purikkirau ini kumuli ono.
45 Kapura nogo piliktikki wiyeke negi Mangobekyegi iniyegi langai melebek yowagi ono, pilik mizagibek Mose. Mose iniyegi sawelagi nobiyeng inugu ngai yuke yolubokko piliktikki wiyeke iniyegi melebek yowi penangai.
46 Mosego lende miza piyeng neyegi langai lende miza. Togo tamizeige ini puwekke ngago pugu lende miza piyengki ngizi kumula kesak ini ngago nogoragirau ngizi kumuli kak.

47 Logo ini Mosego lende miza piyengki ngizi
kumula ono legi ini nogo kozak yei piyengki ngizi
kumulagi ono.

6

1 Ngago piyeng kaiya logo pulaga Yisu kai ko-
lamiya yeik Kalili keya Taibiriya piyau meibekke
lalu pangazuwagawekkeweki wangleige kuna.
2-4 Yisu panga pulogo kanda logo pi kiling pugu
waligeleyiwili weik lewak marek nakka yabela
logo paka luwege puwili mabuwili mogosa.
Logo puwekkerik yongkambanu kolokngagono
paka Yirusalem kuna, purik Yudawiligi wok
koka walaka Anotogo Yudawili Isipwiliyaga
yaliya wazayarikki kumula logo ngeragi yemane
miza nibek Pasoba meibok weik mereke logo
puwili Yisuyegi kiriwei kai kang wiriya, purik
puwiligu keriyarik pugu watabi Anotogo keke
miziyeng miza logo kemegemewili yombiyangai
sa wazayarikki keriya kopong.
5 Yisu mogosara wizimowei pongologo lan-
gai keriya logo yongkambanu kolokngagonomek
lewarikki keriya logo Pilipyegi pelik meiya, Teni
talaga ngeragi nayeng pewili nibene wei kangki,
meiya.
6 Yisugu ngezebokko mizagirik pi iwaka kapura
pura pugu Pilipyegi yang kelemibene pilik meiya.
7 Logo Pilipgu pelik kanga meiya to mela, Nakko
wok andet neyaugi yawe miza piyengki ngane
king weiya piyengkorau ngeragi pewiliyaga nak
nak nangezi niweki keremungke weiyagi langai
ono, meiya.

8 Pilik kai ngizige Enduru, Simong Pita meibokki
sakpek logo Yisugu waligeleyi puwiliyaga nakko
Yisuyegi pelik mei,
9 Mandik nak pelege. Pi perek marek songono
melenazik paliyeng meiyengka keremiza nayeng
keya watabisi waliya neyaurau wara kapura
piyeng yongkambanu mabuwiligi pangka ono,
kai.
10 Pi pilik kaiwekke Yisugu pugu waligeleyi-
wiliyegi, Yongkambanuwili mogosi yei, yeiya
logo puwiligu yeiya wizigeya yengelik wazonobek
logo yongkambanuwili mogosa. Yombuwili keke
sangkelarik tausen melenazik tikinda.

11 Pulaga Yisu perek melenazik yaka piyeng
weiya logo Anotoyegi perekyengki langai wazono
meiya. Pulaga pugu waligeleyiwiliyegi yana logo
puwiligu mogosa puwiliyegi sanga mizagelega
yana logo yongkambanuwili keli puwiligiyengke
na. Pulaga Yisugu watabisiyaugerau mabilik
miza logo puwili na logo
12 ngekyengko wizigeya weik Yisugu pugu
waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi waleyeng
wiyi purik wezamelagi sa mena waleyeng
menalege weiya logo wiyi, yeiya.
13 Togo Yisugu waligeleyiwili ngeragi wale wa-
zono ni ono piyeng weiya logo perek melenazik
yaka na piyengka kik meleyau keya pongo inge-
nazikka neyau piyeng mereng miza.

14 Yongkambanu pulogo koyawili Yisugu An-
otogo keke mizara miza purikki keriya logo pelik
kisa, Wameik, pek yombanu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kai, Anotogo teni yongkambanu

ngabelakpekkiwili yaliya wazayiweki wezamelagi kaiya logo tonugu yuke yolubok mena, kisa.
15 Yisu weik yongkambanuwiligu miza orowei logo puwiligi King Ngaibek keremiziweki mizi purik pi iwaka, legi pi ngereke ngezebek keke panga lewak nakka kuna, pi puwiligi keliragi kiyebuk kopong.

16 Weik kusaweki miziwekke Yisugu waligeleyiwili pongo kai kolamiyabekke kerelege kuna.
17 Kapura Yisu lewa ono wizigeya weik kusa logo Yisugu waligeleyiwili wang naleige tameneng meiya logo mogosa logo panga yereng Kapaneyam meiragiweki kuna.
18 Pilik mizi pura kebarek yemane nak uli keya kailauriktau yemane lewa.
19 Puwili weik tek narik kuna wizigeya Yisugu waligeleyiwiligu Yisu wangleigiweki kaibekke ngalengale yawerelege keriya logo puwili kulili miza.
20 Puwili kazi legi Yisugu pelik yeiya, Ne mena kulili mizi wak, yeiya.
21 Togo puwili wilik miza logo wangleige ngalege koli kelemiya logo mabuwekke pilik mizi pura wanglei weik puwiligu yereng yaka kang puragi kaibekke kerelemekke lewagela.

22 Wok kalikebekke yongkambanu wale pangaleige wezaya puwili ulogorik wang wamenaklei logo wang puleige Yisugu waligeleyiwili kunawekkerik Yisurau kuna ono mamiza.
23 Kapura yereng Taibiriya meiraga wang nayeng wiriya logo wangyeng ulogo Yisugu

ngeragiyengki langai Anotoyegi wazono meiya
logo yongkambanuwiligu ngeragi na pulumengki
ngezege wila wiya.
24 Yongkambanuwili Yisurau ono keya pugu
waligeleyiwilirau ono mamiza, legi wang
piyengki ngalege sa logo panga Kapaneyam
yerengke Yisuyegi weliweki kuna.

25 Pangazuwaga pura Yisu wizilege puwiligu
pakela, logo piyegi puwiligu pelik meiya, Kiri-
wagabek, ni talikwekke wiriya, meiya.
26 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo
kozak yei pura wameiktago. Ini nogo Anotogo
keke miziyeng mizarikki keriya kopong ini neyegi
weli yagenda ono, ini ngeragi nogo yana piyeng
na logo ngekyengko kopong ini neyegi weli ya-
genda.
27 Inugu ngeragi ni piyeng weiweki yawe
kozang panu mizi nagani, purik piyeng nguk
namizi na logo purik weik yeik siyeng kani,
segeya ngeragi ini wik koyimiweki keleyi
piyengka kele niweki yawe kozang mizi.
Ngeragi pilik piyeng ne yombanu paka ngalega
kayimabokko yaniyeng. Negi Mangobek Anotogo
neyegi kozang ngeragi piyeng yanagira nana,
yeiya.

28 Togo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Teni
Anotogi yawera kang tamekke miza logo ngeragi
piyeng weiyagi, meiya.
29 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Anotogi yawe
inugu mizagira ne Anotogo wezanelabokyegi
ngizi kumulagi pura, yeiya.

30 Legi puwiligu pelik nguk meiya, Watabi An-
otogo keke mizi talikyeng nugu miza logo teni
keriya wizigeya ni Anotoyaga kayimabektikki
teni ngizi kumulagi?
31 Mosego miza pilikta nugurau mizagi? Mosego
Anotogo keke mizi nara miza logo paka ngalega
ngeragiyeng wirageya logo tenigi yelibungang
walakawili ngeragi Manayeng meiyeng ngabelak
kurung yeikwekkepekke koyimawekke na, mabi-
lik Anotogi Kapiya Walektikke pobilik lende miza
pelik,
Paka ngalega ngeragi wezamela logo puwili na,
meiya.
32 Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura
wameiktago, Mosego ini yana piyeng ngeragi
ngizi paka ngalegayeng ono. Mosego Mana piyeng
yana, kapura Mana piyengko wik koyimagira
yana ono.
33 Kapura mabek pewekke negi Mangobokko
ini ngeragi ngizi paka ngalegayeng yanagi,
logo ngeragi Anotoyaga piyeng yombanu paka
ngalega kayimabok, keya mabok yongkambanu
ngabelakpekkiwiliyegi wik koyimagira yanibok,
yeiya.
34 Pulaga puwiligu pelik meiya, Yemizibek, nger-
agi nugu kozak kai piyeng wok mabiyeng teni
yane, meiya.
35 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi wik
koyimagira yanagi piyeng ne. Ngeragiyengko ko-
rik inuguyeng wik koyibene keleyi mabilik nogo
yongkambanuwili kazing kumbekki lewengke
wik koyibene keleyi. Ini ngeragi korikwekkiyeng
ni kele kapura ini ngoluk yagasi mizagi keya

ngaba kangyeng kelakkelak logo mawiyarekka kai wik nagi. Kapura nak ne kiling saweliweki lewa keya wilekpek neyegi ngalege wiyi mizibok mabura pok watabiyengkirau mawiyarekka welagi ono.

36 Kapura nogo iniyegi ne tak miza purikki kimeike kozak yeiya keya ini nogo miziyengki pakela kele kapura ini ngago nogoragi ngizi kumuli ono.
37 Yongkambanu negi Mangobokko neyegi nani puwili nogowili. Yongkambanu neyegiweki mizi puwili nogo wezayelagi ono segeya nogo koli keleyagi.
38 Ne paka ngalege lemeng wiya logo ngabelakka kayima purik ne makngezegi kelira miziweki ne kayima ono, ne wezanelabokki kelira miziweki kayima.
39 Ne wezanelabokko kelirik pugu yongkambanu nana puwili mabuwiliyaga nak kemenak ibengki purikki pi kiyebuk, kapura wok kalik panubekke ne yo pilikwekke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi purikki pi keli.
40 Negi Mangobokko kelira pelik, Ne Anotogi Marekpek kiling saweliweki lewa keya neyegi wilekpek ngalege wiyi puwili mabuwili wik koyimagira kiling koyimagi, keya wok kalik panu ne ngereke yogibokkowekke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi.

41 Yudawiligi ngaiwili ngago puragi kerewiyawekke puwili weik sisik miza logo munumunu mei kang, purik Yisugu pelik yeirikki wiyeke, Ne ngeragi paka ngalega kayima piyeng.

42 Puwiligu pelik kisa, Yisu pobok Yosepgi
marek mabok ma? Teni pigi panu keya mangoy-
auyegi iwaka, logo nangki pi ngereke teniyegi pi
paka ngalega kayimabek kai, kisa.

43 Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Ini
makngezegi tepekke munumunu mei kang keya
mizi wak.
44 Nak ngezebokko keliraga ne kiling sawel-
iweki wiriyagi ono, a'a', kapura segeya negi Mango
ne wezanelabokko nak wiriyibene kelemi purik
mabura pilikpok ne kiling saweliweki wiriyagi
keya wok kalik panu ne ngereke yobokkowekke,
nogo pi ibendaga yangalekta wazamiyagi.
45 Yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaibokko koka panu pelik lende miza,

Anotogo mabuwili waligeleyagi. *Isaya 54:13*
Tegi negi Mangobekki ngagoragi kerewiya logo
purago waligeleyibene mizi puwili mabuwili ne
kiling saweliweki wiriyagi.
46 Nogo kai purik nakko negi Mangobek keri-
yarikki ne kai ono, kapura ne Anotoyaga kay-
imabek legi ne wamenakko kele pi pakela.

47 Nogo kozak yei pura wameiktago. Neyegi
ngizi panu kumulibok wik wizagomagi pura kil-
ing.
48 Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki
lewengke wik koyimiweki keleyiyeng.
49 Ngabelak kurung yeikwekkebekke tenigi yeli-
bungang walakawili koyawekke, puwili nger-
agi paka ngalega kayimayeng logo Manayeng
meiyeng na kapura puwili wik koyima ono segeya
puwili kalike ibeng sa.

50 Kapura ne ngeragi nalik paka ngalega kayimayengki kozak kai logo piyengka niboktau kemenak ibengki ono.
51 Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyimibene paka ngalega kayima piyeng. Ngeragi piyeng nibok wik wizagomagi. Korik nogowek ngeragi wezayeng logo nogo korik nogowek ibengkiweki managi logo ini ngabelakpekke yolu puwili wik koyimagiweki, yeiya.

52 Puragi kerewiya logo Yudawili ngezewiligi tepekke ngago si kela yongomo mizi logo pelik mei, Talik miza logo yombanubekki korikwek teni ngeragi wezayeng niweki yanagi, kisi.
53 Yisugu pelik yeiya, Nogo iniyegi yei pura wameiktago. Ini ne yombanu paka ngalega kayimabekki korikwek keya iwi nogobektau inugu ngeragi ni keya kai wik ni pilik ni ono mabura inigi yungke ngizi wik yolu nararau ono, yeiya.
54 Yombanu korik nogowek ngeragi wezayeng ni mizibok keya iwi nogobek kai wik wezabek ni mizibok wik wizagomagi pura kiling. Keya nogo wok kalik panu ne yobokkowekke pilik pok ibendaga yangalekta wazamiyagi.
55 Korik nogowek ngeragi ngiziyeng kelik keya iwi nogobek kai wik panubek kelik.
56 Korik nogowek ngeragi wezayeng ni keya iwi nogobek kai wik wezabek ni mizibok negi yungke wizinda keya ne pigi yungke wizinda.
57 Negi Mango ne wezanelabokko yongkambanuwili wik koyimiweki keleyi logo pugu ne wik yoluweki keleni, logo kazing mabilikmekke nak ngeragiyeng yenge yaga niwekke wezameli pilik

ne pigi yungke wezanelibok, nogo kazing kumbekki lewengke wik wizagomibene kelemiyagi.

58 Ne iniyegi ne makngezeyegi langai ne ngeragi nalik paka ngalega kayimayeng kani yei. Ngeragi nogo kozak kai piyeng inigi yelibungang walakawiligu koka na logo Manayeng mei piyeng kelik onoyeng. Puwili piyeng na kele kapura puwili paka ngalege wik koyimagira weiya ono. Kapura ngeragiyengko mizagewiyege korikwek wik yolu mabilik ne ngeragi wezayeng pigi yungke wezanelibok nogo mizagewiyege pi kazing kumbekki lewengke wik wizagomagi.

59 Yisugu peyeng yongkambanuwiliyegi Kapaneyam yerengke Yudawiligi i walek songonomakki yungke waligeleya.

60 Pulaga pugu waligeleyageya koya puwiliyaga kolokngagono puragi kerewiyawiligu pelik kisa, Teni ngago peragi kiyebuk. Takko pilik mizagi, kisa.

61 Puwili Yisugu ngago kaiyayengki puwili munumunu mei purik pi iwaka, logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini ngago puragi sisik ma talik?

62 Tamizeige ne yombanu paka ngalega kayimabek paka ngalege yongo yabeleilege ini keriyawekkerik ini sisik mizagi ma talik?

63 Anotogi Kung Walekpokko yombanubekki kumbek kazing kumbekki lewengke Anotoyegi wik wizagomiweki kelemi. Yombanubekki korikwekko ma korik puguwekki kozandago pi kazing Anotoyegi kumbekki lewengke wik wizagomiweki kelemiyagi ono. Ngago nogo kozak kai

piyeng wilek kang inuguyengki wiyagiyeng logo piyengki ngizi kumulirikku ini kazing kumbekki lewengke wik koyimagi pura kiling.

64 Kapura iniyaga nawili ngoluk ngago nogo kozak kai piyengki ngizi kumuli ono. Yisugu pilik kaiya purik pi ulogo solo mabuwekke, tak piyegi ngizi kumuli ono keya takko pi yombanu ulagi-wiliyegi miza yanagi mizaboktau pugu iwaka.

65 Keya Yisugurau pelik yeiya, Piliktikki wiyeke ne iniyegi pelik yei, Negi Mangobokko wiriyibene keleyi puwili keke neyegi wiriyagi, yeiya.

66 Logo pulagarik piyegi kiriwei wiriyawiliyaga kolokngagono weik pi wezami kai kanda logo piyegi mawinda kiriwei mizi ono.

67 Puwili yagoneiga Yisugu meleyau keya pongo ingenazikka neyau waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Inirau ne wezaniya logo pilik kuniweki keli ma talik, yeiya.

68 Legi Simong Pitago pelik meiya, Yemizibek, tonugu kiriwei mizagi naktau wizinda ono. Ni wamenakko teniyegi ngago teniyegi kazing wik koyimagimek waligeleyagi pura kozak yei.

69 Logo teni weik ngizi kumuli keya ni kaile nayendau ono Anotoyaga teniyegi kayimabek purik teni iwaka, meiya.

70 Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo ini meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili iza kapura iniyaga nak Sadangkibek, yeiya.

71 Yisugu pilik kaiya purik Yuras yogo Simong Isaliyotogi marek Yisu ulagiwiliyegi miza yan-abokyegi langai kaiya.

7

1 Pilik miza wizigeya Yisu ngabelak libu kunimowei ngabelak Kalilibekke yongkambanuwili waligeleyi kang keya miza. Pi ngabelak Yudayabekke kunagirikki kiyebuk miza, purik Yudawiligi ngaiwili kang tamekke pi ulagi miza purikki kozak keli legi.
2 Weik wok Yudawiligu i yagongyeng paka Yirusalem keremiziyeng, logo Wok Yemane Sela I Walekmakkiyeng meiyeng mereke. Puwili wok melenazik keya nazikka neyauganakka i piyengki koyimowei purik koka puwiligi yelibungangwiligu kurung yeikwekke kirisimasi yombu neyau sela iyengki koyarikki kumulageya.
3 Wok piyeng weik mereke legi Yisugi sakwiligu piyegi pelik meiya, Pelaga yolu wak. Paka ngabelak Yudayabekke kambele, logo nugu miziyengki yombanu niyegi kiriwei pakalege yolu puwiligurau keriyiweki.
4 Purik yongkambanu mamokko piyeng iwaka sibene miziboktau watabiyeng liwik liwik mizi onobokko. Tamizeige nugu mizi piyeng wameikyeng mabura yongkambanu mamokki wirege mize, meiya.
5 Pigi sakwiligu pilik kisa purik puwilirau pugu pi pilikpok yeirikki ngoluk piyegi ngizi panu kumula ono kopong puwili pilik kisa.
6 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Teng nogo mamokyegi nogo miziyeng waligeleyagira ngoluk lewagela ono kapura iniyegirik ini wok yawe inuguyeng mizagi nakki ini yuke ono.
7 Keya ngabelakpekke yongkambanu Anotoyegi kerewiyi ono puwili iniyegi kumbak mizi ono,

kapura puwili neyegi kumbak mizi purik nogo puwiliyegi puwili kaile mizi kani keleyirikki wiyeke.

8 Ini yaka ngeragi yemane miza ni pulogo kuni. Ne waze kangki ono, purik wok negi kangkibek ngoluk lewagela ono.

9 Pi puwiliyegi pilik yeiya logo weik wizigeya pi Kalili mabulogo mawinda wok nayendau wizagoma.

10 Logo pigi sakwili paka Yirusalem yerengke ngeragi yemane miza ni puraga kambela, logo pirau kalika kambela. Pi nawili kilindau kambela ono, yeik ngezebek naleweng nangai liwik kambela.

11 Logo ngeragi yemane miza ni puragarik Yuda ngaiwili piyegi welageya koya. Puwili mawiyarekka pelik nguk kisageya koya, Yombanu Yisu pok, talege, kisageya koya.

12 Keya yongkambanu kolokngagono piyegi langai munumunu ngago kelageya koya. Nawili pelik meiyageya, Pi yombanu wazonobek, mei keya nawili pelik meiyageya, Yombanubok kaile. Pi yeik yongkambanuwili ikuyogorik keleyi yagenda, mei.

13 Keya yongkambanuwili Yuda ngaiwiliyegi kazi kopong puwili Yisuyegi langai ngago ngezege kelageya koya.

14 Logo ngeragi yemane miza ni puragi libulibu wok mangobektau onobekke Yisu luweza logo paka Anotogi i walek yemanemakke kuna logo pulogo Anotogi ngagora yana.

15 Yuda ngaiwili lelengkira logo pelik kisi,
Yombanubek tonugu kapiya miza pilik Yudaw-
iligi kapiya yemaneyengki kapiya miza onobek
kapura talik miza logo pi piyengki iwaka panu,
kisa.
16 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo kozak
kai piyeng yeik kumuli ne makngezegiragayeng
ono, piyeng ngago ne wezanelabokkiyeng.
17 Logo yongkambanu Anotogi keliragi mizi-
weki mizi logo mizi puwiligu keke purikki iwak-
agi, purik nogo kozak kai pera Anotogi ngagora
ma yeik miza purik puwiligu iwakagi. Keya ngago
ne makngezegi kangkabekkarago kozak kai ya-
genda ma yeik miza purik puwiligu iwakagi.
18 Yombanu ngezebokko kumulayengka kozak
kaibok, yeik ngezebekkira yongolok meiweki
ngaigu mizi yagenda kapura yombu pi wezame-
labekki yeikta yongolok meiweki kelibok ngaigu
kai onobek, purik pigi yungke ngaigu kai nararau
ono, pi wameikta kozak kai wilibekpek.
19 Mosego loyeng ini yana kapura iniyaga nak-
tau lo piyengki kiriwei panu mizi ono. Keya inugu
ne Mosegi loyengki kiriwei mizi ono kisi, logo ne
neliweki mizi. Ta nangki ini ne neliweki mizi,
yeiya.
20 Pulaga yongkambanuwiligu Yisuyegi pelik
meiya, Ni wirangai narik kai puloge. Mabura
ni kerewa nak yenge yaga. Tak ni kazing nelag-
imekki welageya, meiya.
21 Legi Yisugu pelik yeiya, Ini nogo Sabat-
pek wok yawe mizi onobekke yombanu nak
yombiyangai sa wazamiya purikki lebuk.
22 Kapura inirau Sabatpek wok yawe mizi

onobekke yawe miziwiligu. Inigi yelibu kokabek
Mosego iniyegi ngago ngai pobilikta yana, Mandik
wik wazamiya nak wok melenazik keya nazikka
neyau wiziya logo wok kalikebekke purik yombu
korik puguwekki korik yeke ngalege puwek ngeli-
weki kai. Wameik, kazing pilik mizi puluweng
Moseyaga solo lewa leweng ono, puluweng teni
Yudawiligi mangowiliyaga lewa leweng. Logo
wok pilik mizagibok wok Sabat teni yawe mizi
ono mabokko lewagela purik,
23 ini Mosegi lora ngela nelegi Mosego miziweki
kaiya pura ini mizi logo pura pelik, Wok yawe mizi
onobek kele kapura ini mandik pilik pokki yombu
korikwekki korik yeke ngalege puwek ngeli.
Logo ini wok yawe mizi onobekke pilik miziwili
nangki Sabatpek wok yawe mizi onobekke
nogo yombanu kemegeme nak yombiyangai
sa wazamiyarikki wiyeke ini ngalik kisi?
24 Ini waze inugu keriyarik nak kaile mizi no-
biyeng mizarikki wiyeke nguk namizi melebek
walimizi nagani. Pilikpok ngizi kaile miza ma
yeik miza purikki were waberek keriyi, yeiya.

25 Yongkambanu Yirusalem yerengke yolu naw-
ili pugu kai puragi kerewiya logo pelik kisa, Pek
Yisu, Yuda ngaiwiligu uliweki mizibok.
26 Keriyi. Pi yeik ngezebokko kelirikka kaiya
melirikki. Yuda ngaiwili nangki yeik wireyeng
kele mizara yolu? Ma pi wameik Kilisi Anotogo
sawiyabok purikki Yuda ngaiwili weik ngolukku
iwaka si kani.
27 Mabura songomeiweki. Purik teni
yombanubekyegi iwaka keya pi Nasaretegabek

purik teni iwaka kapura Kilisi ngizibek lewa puwekkeriktau nakko solo pugurik iwakagi ono purik teni iwaka, kisa.

28 Yisu ngago piyeng kerewiya logo pugu Anotogi i walekmakki yungke ngago yanageya wizimowei pugu ngalizi panu pelik yeiya, Inugurik ini neyegi iwaka nobiyeng mizi. Keya ini ne talagabek miza purikki iwaka nobiyeng mizi. Ne ne makngezego kumularagi wiyeke kayima ono. Ne wezanelabok ngizi keya ini piyegi lusuwei.
29 Kapura nogo kele piyegi iwaka purik ne piyaga kayimabek kopong, keya pi ne wezanelabek, yeiya.

30 Pulaga Yuda ngaiwili weik nguk namizi pi kebangkelagirikki kumula kapura Anotogo pi pilik kelemiyagira ngoluk sawiya ono legi nakkorau pi pilik kebangkelagi langai ono.
31 Kapura pilik kele kapura yongkambanu wawere ula puwiliyaga kolokngagono Yisu pi Kilisi purikki ngizi kumula. Puwiligu pelik kisa, Yombanubek watabi nakkorau mizi ono, Anoto ngezebokko keke mizi piyeng mizibek walaka Kilisi lewa puwekke pugu mizagi kaiya piyeng kelik mizi, logo pek Kilisibek mane miza, kisa.

32 Logo yombanu Palisiwili meiwili yongkambanuwiligu pilik kisirikki kerewiya. Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Palisiwili meiwili miza logo puwiligu Anotogi i walek yemanemakki wagela ngai yoluwiliyegi teng pangka Yisu kebangkelagi naragi yuke koyibene wezayela.

33 Logo mabilik keya Yisu ngago kaiyageya wiziya logo Yisugu pelik kaiya, Ne ini kiling ngoluk tek narik wiziyagi, pulaga wiziya logo purik ne ngereke ne wezanelabekyegi kangki.
34 Keya ini neyegi welagi kapura inugurau ne yolok ngelagi ono. Keya ne kangki pulogorau ini neyegi kiriwei kangki ono, yeiya.

35 Logo Yudawili nakko nakyegi pelik meiya to keya yo miza, Yombanubek tonugurau pi yolok ngelagi ono kai pera pi nangaibek keya pi talege kangweki mizi? Ma pi Yudawiligi ngabelakpek wiya logo Yuda onowiligi ngabelak Yuda nawili yolubekke kangki, logo kanda pulogo Yuda onowili waligeleyiweki, ma talik?
36 Pugu teniyegi kaiyarik pelik, Ini neyegi welagi kapura inugurau ne yolok ngelagi ono. Keya nogo kang pulogo inirau kangki ono kai. Logo pugu pilik kai purik nangaiyengki, kisi.

37 Ngeragi yemane yaka miza ni puraga wok yemane panubek keya wok kangkalibek mizabekke Yisu luweza logo ngalizi panu pelik kaiya, Tamizeige inuwayaga nak kazing kumbekki lewengke wik wizagomagiragi keli panu wizigeya weik kai kabenengyengki uwei mizi puwili kelik mizi mabura ne kiling saweliweki koli, logo ne kai wik wezabek niweki.
38 Keya nogo Anotogi Kapiya Walektikku kaiya pelik mizagi, logo wilekpek neyegi ngalege wiyibok, wilek kang pugubekke kai kulektikku lewageli pilik ngizi yolurago kola keya kubulagelega walimizagi.

39 Yisugu pilik kaiya purik yombanu piyegi ngizi
kumuli puwili kalike Anotogi Kung Walekpek
weiyagi purikki kaiya. Purik puwekkerik Yisu
ngoluk paka ngalege yemane keremizi nangai ko-
pong Anotogi Kung Walekpek ngoluk yerageya
ono.

40 Yongkambanu wawere ula puwiliyaga
kolokngagono pugu kai puragi kerewiya logo
pelik kisa, Wameik, Yisu pobok yombanu Mose
kelik Anotogo lewagi sawiya logo ngago pugura
kozak kai tonugu yuke yolubok, kisa.
41 Keya nawiligu pelik kisa, Pek Kilisibek. Ka-
pura ngereke nawiligu kanga pelik kisa, Talik
miza logo pilikki? Kilisibek ngabelak Kalili
meibekka lewagelagi ono.
42 Purik Kapiya Walektikku pelik kai, Kilisibek
Tawitigi yeligagangmekka lewagi logo pi Tawitigi
yereng Petelem puraga wazamiyagi, kisa.
43 Tegi weik Yisuyegi weraga yongkambanuwili
sanga miza logo nawili namekke keya nawili
namekke miza.
44 Logo nawili pi kebangkela logo wigira waza-
miweki miza kapura nakkorau pi kebangkela ono.

45 Weik pilik miza logo pulaga yombanu An-
otogi i walek yemanemakki ngai wagela, Yu-
dawiligi ngai yemanewiligu yaka Yisuyegi ngai
yukeweki wezayela puwili yombanu Anotoyegi
kolak miziwiligi ngaiwili keya yombanu Palisiwili
meiwiliyegi kandobela. Logo puwiligu wagelaw-
iliyegi pelik nguk yeiya, Inuwa nangki pi pelege
miza orowei wiriyi nangai miza, yeiya.

46 Legi wagelawiligu pelik yeiya, Tonugurau
yombanu pobokko ngago kai pilik walaka nakko
kaiyagalege kerewiya ono. Logo maburikki
wiyeke teni pi miza orowei wiriya ono, yeiya.
47 Legi Palisiwiligu wagelawiliyegi pelik yang
yeiya, Talik kisi yaga? Pugu inirau weik kazing
nawili ikuyogorik keleya mamokko ikuyogorik
keleya kani.
48 Keriyi, teni Yuda ngaiwiliyaga nawili ma teni
Palisiwiliyaga nawili pi Kilisibek purikki ngizi ku-
muli? A'a', yeik panu.
49 Kapura yongkambanu piyegi ngizi kumuli
puwili yongkambanu Mosegi loyengki lusuwei-
wili, logo tonugu yeirik, Anotogo ngangang yani
pani yei, purik puwili Yisuyegi kiriwei mizi legi,
yeiya.
50 Kapura yombanu yeikta Nikotimas mei
kusaga Yisuyegi keriyiweki kambela mabok,
Palisi puwiliyaga nak, logo pugu Yuda ngaiwili
keya Palisi nawiliyegirau pelik nguk yeiya,
51 Mosegi lorago talik kai? Ngago tonugurago
kairik inugu mizi pilik miziweki kai keya pugu
mizayeng nangaiyeng miza ono wizigeya waze pi
kaile miza kisagi? A'a', yeiya.
52 Legi Palisi nawiligu piyegi pelik meiya,
Mabura nirau ngabelak Kalili yombanu
yeiktikyengko yolu pulumengkabek kani.
Anotogi Kapiyarik meiyagirikki kai logo Poropek
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai naktau
Kaliligabek ono purikki keriyi mangaiweki,
meiya.
53 Logo weik pilik kisa logo puwili mabuwili nak
nak pi pugumakka wei kang miza.

8

1 Puwili pilik miza kapura Yisu ngezebek kele
paka lewak Olip meibekke Anotoyegi waberek
meiweki kambela.
2 Wok kalikebekke wangane panu Yisu ngereke
pongo Yirusalem Anotogi i walek yemanemakke
kandobela. Yongkambanu wawere ulawili
mabuwili piyegi mereke kanda pi kiling mogosa
logo puwili waligeleya.
3 Kapura Mosegi loyengki waligeleyiwili keya
yombanu Palisiwili meiwilirau yongokpanu
yombu pigi kerekpu ono kalogomok nak kiling
iwek kolageya wizilegemele, miza orowei kanda
mabuwiligi wirege luweza wazamiya.
4 Logo puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Kiri-
wagabek, yongokpanu pemele yombu weiyamele
kele kapura nakko pi yombanu pigi kerekpu ono
kalogomokpek kiling mabek mabewekke iwek ko-
lageya wizilege kebangkela.
5 Lo Mosego lende miza piyengka narago teni
pilik miziweki kozak kairik yombanu pilik miza
puwili kingyengko yela logo ibengweki kai. Ka-
pura nugu purikki kumularik talik?
6 Puwiligu pilik kisa purik puwili Yisugu ngago
lang kaiya narik weiya logo pi purikki wiyeke
ngagozak kelemiyagirikki wiyeke kelemiya. Ka-
pura Yisu nguk namizi lawila logo weik nga-
belakpekke melegong nakko lende mizi.
7 Logo puwili piyegi pugu talik kaiyagi miza
purikki pulogo luwezara koyimowei nguk
meiyageya koya, logo puwili meiyageya keya pi
tungkula logo puwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige
inuwayaga nak kaile nayendau ono mabura

kaile nayendau onobokko king solo panubek wezameliweki, yeiya.

8 Pulaga pi ngereke lawila to mela logo nga-
belakpekke melegong nakko lende miza.
9 Logo puwili Yisugu kai puragi kerewiyawekke
yenge ya puwiligiyengka kumulimokko miza-
gewiyege puwili weik kaile ngezewiligiyengke ku-
mula to mela. Logo were yombu kerekwili kang
keya pulaga yombu nawekkewili miza. Logo yon-
gokpanumele ngoluk luwe wizilegemele kiling
Yisu ngezebek wezamiya.

10 Pulaga Yisu tungkula logo yongok-
panumeleyegi pakela logo pelik meiya,
Yongokpanumele, yaka ni pelege niza orowei
wiriya puwili talege? Keya kaile yaka nugu miza
puragi wiyeke nakkorau ni king nela ono ma,
meiya.
11 Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemiz-
ibek nakkorau pilik miza ono, meiya. Logo Yisugu
pelik meiya, Nogorau ni king neliweki kaiyagi ono
mena kambele keya kazing kaile mizimek wiye
logo mawinda kaile mizi nagani, meiya.

12 Waleleige Yisu Yudawiligi i walek
yemanemakka yongkambanuwiliyegi ngago
yanageya wiziyawekke pugu pelik yeiya,
Ne yombanuwiligi yayengke wilangka
wezarik langaibek kani. Neyegi kiriwei mizi
mologaboktau kusabanurikke ulu wali kang
keya mizagi ono segeya pilik mologabokki
kunagimek ne wilangka wik wizagomagirikku
langiya mowiyagi.

13 Pulaga yombu Palisiwili meiwiligu piyegi pelik meiya, Ni weik ni makngezeyegi kozak kai logo ni yombanu wamenak keke legi tenirau niyegi ngizi kumuli ono, meiya.
14 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige nogo ne makngezegi wiyeke kozak kai puriktau nogo kozak kai pura wameiktago, purik nogo kayima laga pulumeng keya nogo kangki pulumendau nogo iwaka. Kapura ini piyengkirau iwaka ono.
15 Ini yeik yongkambanu mabuwiligu mizilik wire yeik inuguyengko keriya piyengki neyegi waze mele yowi. Kapura nogo nakyegirau mele yowi ono.
16 Kapura tamizeige nogo inigi ngagozakyengki kerewiyagi purik nogo sawiyi pura pangkagi, purik ne wamenakko ngagozakyengki kerewiyagi ono. Kapura Peba ne wezanelabok keya nerau te mabiyaugu ngagozakyeng kerewiyagi.
17 Keya lo inigi piyengka lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu neyaugu watabi keriya nayengki mabiyaugu kozak kisi purik mabuwiligu wameik mizagi.
18 Keya ne makngezego ne tak miza purik kozak kai keya negi Mango ne wezanelabokkorau ne tak miza purik kozak kai, yeiya.
19 Pulaga puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nigi Mangobek talege yolu, meiya. Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Ini ne ma negi Mangobekyegirau iwaka ono. Tamizeige ini neyegi iwaka kesak ini negi Mangobekyegirau iwaka, yeiya.
20 Logo ngago piyeng Yisugu Anotogi i walek yemanemakka yongkambanuwili waligeleyawekke

kaiyayeng. Logo pulogorik pi king Anotoyegi mani piyengki lopongleigi ngezege luwe wiziya kapura nakkorau pi wigira wazamiweki kebangkela ono, purik Anotogo pi kebangkelagi sawiyara ngoluk kopong.

21 Pulaga mawinda kang nararau Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yereng nogoraga kang yongogi. Logo ne pilik mizi puwekke ini neyegi welagi kapura inugu ne yolok ngelagi ono. Keya kaile inuguyeng Anotogo tumuli nangai wizigeya ini kemenak ibengki. Keya ne kangki pulogorau ini kangki ono, yeiya.
22 Yudawili puragi kerewiya logo pelik kela yo keya to miza, Pugu ne kangki pulogo inirau kangki ono kai poburik pi ngezebokko ngezebek ula logo ibengki sa legi pelik kai kani, kela.
23 Kapura Yisu mabilik ngago kai kuna, Ini ngabelakpekkawili. Ne paka ngalegabek. Ini watabi ngabelakpekke piyeng mabiyengki wilek kang tiya maniwili kapura ne pilik mizi onobek.
24 Logo piliktikki wiyeke nogo iniyegi kaile inuguyeng Anotogo ngoluk tumuli nangai wizigeya ini kemenak ibengki yeiya purik, tamizeige ne nogo kai mabok purikki ini ngizi kumuli ono mabura.
25 Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Mabura ni tak, meiya. Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo koka solowekka iniyegi kozak yeiya mabok ne, yeiya.
26 Keya iniyegirik ngoluk watabi kolokngagono nogo iniyegi langai kaiyagiyeng wizinda, kaile inigi piyengki langai ini iwaka siweki

keleyagiyeng. Negi Mangobokko ne pugu kaiya-
galege kerewiya piyeng ngabelakpekkewiliyegi
kozak yeiweki wezanela. Keya negi Mangobek
ngago wameikyeng kaibek, yeiya.
27 Kapura Yuda ngaiwili pugu pigi Mangobek
kaibok tak miza purikki puwili iwaka panu ono.
28 Legi Yisugu pelik yeiya, Yombanu paka
ngalega kayimabek yengeleileige ngalege nili ula
logo yengeleilei kiling luwe lowamiya wazami
puwekke ini ne tak miza purikki iwaka si nangine
keya keli ne makngezegirago watabi nayeng
mizi ono, nogo kaiya piyeng negi Mangobokko
waligeleniyayeng purikki iwaka si nangine.
29 Keya ne wezanelabok ne wezani onobek, pi
ne kiling yolu. Pugu ne wezani ono purikki solorik
pelik, ne wok mabiyeng pugu keli piyeng mizi,
yeiya.
30 Logo pi pilik kaiyageyarik yongkambanu
kolokngagonomek weik pi Kilisi Mesiyabek
Anotogo puwili yaliya wazayiweki sawiyabek
purikki ngizi kumula.

31 Logo Yisugu piyegi Yuda ngizi kumuli
puwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ini Anotogi
ngago nogo kozak yei piyengki wok mabiyeng
kiriwei yolu purik mabura ini neyegi kiriwei
panuwili.
32 Logo wameikta nangaira miza purik ini iwak-
agi logo wameiktago ini wila wazayagi, yeiya.
33 Pilik kai legi nawiligu piyegi pelik kanga
meiya, Kapura teni Abalamgi yango keya marekn-
gangwili. Tenirau koka yombanu ngai nawiligu
puwiliyegi yeik ulak yawe miziweki kingyengki

ngane weiya onowili. Tegi nangki nugu teniyegi
teni wila wazayagi kai? Ni purik nangairikki kai
yagenda, meiya.
34 Legi Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura
wameiktago, Nak kaile mizibek kaileyengki yawe
mizi yagenda, logo kaileyengko piyegi ngai.
35 Ngai nakko yombanu kingyengki ngane
weiya logo piyegi ulak yawe mizibok ngaibekki
imakka pulogo wizagomagibek ono kapura pigi
marek pugu wazamiyabok kele ngaibekki imakka
pulogo wizagomagibek.
36 Legi tamizeige ne, Anotogi Marekpokko ini
kaileyengki kozandaga wila wazayi purik mabura
ini wameik wila wazayi yagenda kani.
37 Ini Abalamgi yango keya marekngangwili
purik ne iwaka, kapura ini ngoluk ne nelagirikki
kumula, logo purik wilek kang inuguyeng ngago
nogoragi kumbak kopong.
38 Keya nogo kai piyeng ne negi Mangobek
kiling wiziyawekke nogo keriyayengki ne keke
kozak kai yagenda keya inirau mabilik. Ini inigi
mangobekyaga kerewiya piyengki kiriwei mizi
yagenda, yeiya.

39 Logo puwiligu mawinda pelik meiya, Abalam
walaka panu wizagomabok tenigi mangobek,
meiya. Logo Yisugu pelik yeiya, Ini wameik Abal-
amgi yango keya marekngangwili kesak ini Abal-
amgu mizalik mizi kak.
40 Kapura ini weik ne neliweki mizi, nogo kozak
yeiya piyeng wameik keya Anotogo kaiyagalege
nogo kerewiyayeng kele kapura. Keya Abalam
inugu mizi piyeng miza onobokko.

41 Kapura iniyegirik ini inigi mangobokko
mizilik mizi, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya,
Takko kai? Teni koloyakamandik kelaleng
kekewili ono. Tenigi Mango wamenak, logo pok
Anoto, meiya.
42 Yisugu pelik yeiya, Anoto wameik inigi Man-
gobek kesak ini neyegi keli. Purik pugu yolu
pulaga ne wezanela, logo ne weik pelege yolu. Ne
ne makngezego kumularaga kayima ono, pugu ne
wezanela.
43 Keya nogo iniyegi kai peragi ini lusuwei mizi
purikki solorik ini iwaka? Purik ini nogo iniyegi
kai peragi kerewiyagirikki kiyebuk kopong.
44 Keya inigi mangobek Sadang logo ini pugu
watabiyengki kira orowei mizi pilik miziweki ke-
liwili. Pi koka solowekkerikka yombanu ulageya
wizagomibek. Pi wameiktagi kumbakpek purik
pigi yungke wameiktarau yolu ono. Logo pi
ngaigu kai puwekke pi kaiyagelik kai yagenda,
purik pi ngaigu kai piyengki mangobek.
45 Kapura ne wameik kai kopong ini neyegi ngizi
panu kumuli ono.
46 Inuwayaga takko ne kaile kaile mizageya yol-
ubek neiyagi langai? Nak ono. Tamizeige ne
wameik kai mabura nangki ini neyegi ngizi panu
kumuli ono?
47 Anotogi mareknngangwili ngago puguyengki
kerewiyi puwili. Kapura ini purik, ini Anotogi
mareknngangwili ono, logo piliktikki wiyeke ini
ngago nogoyengki nagerewiyi miziwili, yeiya.

48 Yisu pilik yeiya logo Yudawiligu Yisuyegi pe-
lik kanga meiya, Teni niyegi pelik kisiwili, Ni

yombu ngabelak Sameriya meibekka lewa legi ni pelaga onobek, keya ni yombu kerewa nak yenge nigi yungke yolubek, kisiwili logo tonugu piyeng kisi purik wameik kisi ma, meiya.

49 Yisugu pelik kanga yeiya, A'a', ne kerewa nak yenge yungke yolu ono. Ne negi Mangobekki yeikta yongolok mei keya inugu yeik nogora kaile sawiyi.

50 Kapura ne yeik ne makngezegera yongolok meiweki keli ono kani. Nakko yeik nogora yongolok meiweki mizi keya pi ngagozakyengki kerewiyagibek.

51 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Tamizeige nak ngago nogoragi kerewiya logo kiriwei mizibok mabura pi kemenak ibeng wizagomagi ono, pi wik wizagomagi, yeiya.

52 Tegi Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni kerewabek yenge yungke yolu purik tonugu mabek weik iwaka panu. Abalam ulogo ibeng keya yombanu Anotoyaga ngago weiya logo kozak kisiwilirau ulogo ibeng kapura nugu pelik kai, Tamizeige nak ngago nogoyengki kerewiya logo kiriwei mizi mabura pi kemenak ibeng wizagomagi ono, kai.

53 Abalam tenigi mangobek ulogo ibeng kapura ni teni Yudawiligi mangobek, Abalamyaga ngalege panu ma talik? Keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawilirau ulogo ibeng, legi nugu kumularik ni tak, meiya.

54 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige ne yeik nogora ne makngezego yongolok mei purik yeik nogora yeikki. Kapura Peba negi Mangobek

yeik nogora yongolok meibek inugu Anoto inigibek kisibok.
55 Keya ini ulogo piyegi iwaka ono keya mabek ngoluk iwaka ono kapura nogo piyegi iwaka. Tamizeige nogo ne piyegi iwaka ono kai kesak ne onanga kai yagenda, inugu kisi pilik. Kapura nogo piyegi iwaka logo ne ngago puguragi kerewiya logo kiriwei mizi mizi.
56 Abalam inigi mangobek koka wok ne lewagibekke pakeliweki wilik miza. Pugu pakela logo pi wilikwilik yemane miza, yeiya.
57 Pulaga Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni ngoluk yombusibek ono. Talik miza logo nugu Abalamyegi pakela, meiya.
58 Yisugu kanga pelik yeiya, Koka Abalam wazamiyaginerik ne were wiziya kani. Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago, yeiya.
59 Togo puwiligu kingyeng weiya logo pi uliweki miza kapura Yisu liwik sa logo Anotogi i walek yemanemak wizamiya logo welagela kazi kula.

9

1 Yisu kiling pugu waligeleyiwili tagoneige pura yombanu panugu wazamiyarik wireyau mabilik kusa wizigeya wazamiya nak wizilege pakela.
2 Logo Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, yombanubek wire kusayau kiling wazamiya pura nangki? Kaile mangogiyeng ma panugiyeng ma ngezebekkiyengki wiyeke pek pilik miza, meiya.
3 Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Yombanubek pilik wazamiya purik pugu kaile miza ma panu keya mangogo kaile mizarikki wiyeke ono kapura

segeya Anoto piyegi yawe nara kelemiya logo yombanuwiligu keriya logo Anotogi yeikta yongolok meiweki.

4 Yombanu nak kabelaktik ngoluk wilangka puwekkerik pangka yawe mizi penangai kapura weik kusa puwekkerik pi mawinda yawe mizagi ono, logo teniyegiriktau mabilik kani. Teni ngoluk wilangka yolu mabuwekke teni ne wezanelabokki yawera miziweki kani. Wok ne nela logo ibeng wizigeya mawinda yawe mizagi onobek weik mereke.

5 Keya ngabelakpekke pelege ne yolu perik ne wilangka wezarik yombanuwiligi yayengke langaibek kani, yeiya.

6 Yisu pilik kaiya logo pulaga ngabelakka sibilak ngiza logo sibilaktik kiling ngabelakpek lomok keremiza wizigeya yaka wireyau kusabokki wireyauge pukmela.

7 Logo pugu wireyau kusabekyegi pelik meiya, Panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka kaigesi mangine, kambele, meiya. Yeik yaka Silom mei pura ngago yeik tonuguragarik, kang wezamela, mei yagenda. Yisu pilik kaiwekke yombanubek kanda wiregawerera kaigesa logo weik wireyau ngaiwila wizigeya panga ige kambela.

8 Logo yongkambanu pigi ngezege yoluwili keya pi watabiyengki nguk kaiyageya wizilege keriyawiligu pelik kisi, Pek yombanu kazing lewengke kerelemekke mogosa logo kingyengki nguk kaiyageya mizibok ma nak, kisi.

9 Legi yombu nawiligu mabok yeiya. Nawiligu pi ono kapura pi kelik yeiya. Kapura yombanubek

ngezebokko kimeike ne mabok yeiya.
10 Logo puwiligu pelik nguk meiya, Talik miza
logo wire nuguyau ngaiwila, meiya.
11 Legi pugu pelik kanga yeiya, Yombanu
puwiligu Yisu meibokko lomok narik keremiza
logo wire nogoyauge pukmela. Logo pugu ne
panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka
wiregawerera kaigesiweki kai legi ne kuna. Ne
wiregawerera kaigesa logo wire nogoyau weik
ngaiwila, yeiya.
12 Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya,
Yombanu yaka wire nuguyau ngaiwila waza-
miyabok talege, meiya. Logo pugu ne lusuwei,
yeiya.
13 Pulaga weik puwiligu yombanu ulogo
wireyau kusa wizagomabok miza orowei panga
Palisiwiliyegi kuna.
14 Purik wok Yisugu yaka lomoktik kerem-
iza logo yombanubekki wireyauge pukmela logo
wireyau ngaiwilabok, wok Yudawiligi yawe mizi
onobekke, logo purikki Palisiwili kiyebuk.
15 Tegi Palisiwiligu piyegi talik nalik miza logo
pi wireyau ngaiwila miza purikkirau meiya. Logo
pugu pelik kanga yeiya, Pugu lomoktik wire no-
goyauge pukmela logo ne wire nogoyau kaigesa
logo wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.
16 Pulaga Palisi nawiligu pelik kisa, Yombanu
pera mizabok Anotoyagabek ono, purik pi Yudaw-
iligi lo wok yawe mizi onobekke yawe mizi nagani
kai pura ngela legi, kisa. Keya nawiligu pelik
kisa, Logo inugu pi kaile mizibek mei, kapura
tamizeige pi kaile nayeng miza kesak yombanu
nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke

mizi pugu mizi piyeng mizi kak ono, kisa. Pulaga weik yongkambanuwili ngezewiligi tepekke ngalik kela yongomo miza.

17 Pilik miza logo Palisiwiligu mawinda kang nararau yombanubekyegi pelik nguk meiya, Wire nuguyau ngaiwila wazamiyabokyegi langai nugu kaiyagirik talik kaiyagi, meiya. Logo yombanubokko pelik yeiya, Pi yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek kani, yeiya.

18 Yudawiligi ngai puwili pilik kerewiya kapura puwili yombanubek wireyau kusa wizagomabek logo weik wireyau ngaiwila purikki ngoluk ngizi kumula ono, purik puwili yombanubekyegi lusuweiwili kopong. Togo puwili yombanu yaka Yisugu wireyau ngaiwila wazamiyabokki panu keya mangoyau ngago yeiya.

19 Logo puwiligu panu keya mangoyegi pelik nguk yeiya, Pek yaligi marekpek? Keya pi wazamiyarik wireyau kusa mabilik wizigeya wazamiya kisi purik wameik? Keya pi weik wireyau ngaiwila perik talik miza logo, yeiya.

20 Logo panu keya mangogo pelik kanga yeiya, Ei, wameik, pek tegi marek wireyau kusa mabilik wazamiya pok.

21 Kapura pi wireyau talik miza logo ngaiwila miza purik te lusuwei keya takko wire puguyau ngaiwila wazamiya miza purik togorau pakela ono. Pi weik yombu nak wizinda mena piyegi mei. Pi ngezebokko pangka kozak kai penangai mena, yeiya.

22 Pigi panu keya mangoyaugu pilik kisa purik piyau Yuda ngaiwiliyegi kazi kopong, purik Yuda

ngaiwiligu kisarik tamizeige namele ma nakko
Yisu Kilisibek kaiya purik mabura pumolo ma
poktau Yudawiligi i walek songonomakke kiliya
yabelagi ono kisi legi.
23 Piliktikki wiyeke pigi panu keya mangoy-
augu, Pi weik yombu nak wizinda mena piyegi
mei. Pi ngezebokko pangka kozak kai penangai
mena kisa purik.

24 Togo pulaga puwili ngereke yombanu ul-
ogo wireyau kusa wizagomabok ngago meiya
logo piyegi pelik meiya, Niyegi lewagela piyengki
wiyeke mena Anotogi wirege wameikta kozak
kai, purik yombanubek kaile mizibek purik teni
iwaka mena, meiya.
25 Logo pugu pelik kanga yeiya, Pi kaile mizibek
ma yeikpek miza purik ne lusuwei. Watabi wa-
menak nayeng nogo keke iwaka. Ne wireyau kus-
abek kapura wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.

26 Pulaga puwiligu pelik nguk meiya, Pugu
niyegi talik keleniya? Kang tamekke pugu wire
nuguyau ngaiwila wazamiya, meiya.
27 Logo pugu pelik kanga yeiya, Nogo yaka
iniyegi kozak yeiya kapura ini neyegi kerewiya
ono. Legi nangki nogo iniyegi mawinda kozak
yeiweki kisi? Mabura inirau piyegi kiriweiweki
mizi kani, yeiya.
28 Logo Yuda ngaiwiligu pelik ngalik meiya, Ni
kaile mizibokyegi kiriwei mizibek. Teni Moseyegi
kiriwei miziwili.
29 Keya Anotogo Moseyegi ngago meiya purik
teni iwaka kapura pekyegirik pi talaga lewabek
miza purik tenirau lusuwei, meiya.

30 Logo pugu pelik yeiya, Maburikki ne lebuk
mizi. Purik pi talagabek miza purik ini lusuwei
kapura pugu wire nogoyau ngaiwila wazamiya
purikki.
31 Anoto kaile mizi puwiliyegi kerewiyi onobek
purik teni iwaka. Keya Anoto piyegi keli keya
pugu kelira mizi puwiliyegi keke kerewiyibokko.
32 Koka ngabelakpek keremizariktau nakko ma-
bilik wire kusayeng kiling wazayawiligi wireyeng
ngaiwila wazayirikki kozak kisiyagalege tonugu
kerewiya ono.
33 Keya tamizeige Anotogo pi wezamela ono
kesak pugurau watabi nayeng mizi kak ono, yeiya.
34 Logo puwiligu pelik meiya to mela, Ni
kaileyeng kiling wazaniyabek keya kaile mizi
kai kayimabek kapura nugu teni waligeleyiweki
mizi, meiya. Togo Yuda ngaiwiligi wawere ula
logo kozak kela purikka pi mawinda i walek
songonomakki kangki ono meiya logo pi welagela
wezamela.

35 Yuda ngaiwiligu yombanubek pilik welagela
wezamela purikki Yisu kerewiya logo pi
yombanubekyegi pelik meiweki kuna, Ni
yombanu paka ngalega kayimabokyegi ngizi
kumuli ma yeik, meiya.
36 Logo yombanubokko pelik nguk meiya, Ye-
manebek, pok tak? Ne piyegi ngizi kumuliweki
mena neyegi kozak kai, meiya.
37 Logo Yisugu pelik meiya, Ni weik piyegi
pakela. Keya ni kiling ngagogeya mizibok pi,
meiya.
38 Togo ulogo wireyau kusa wizagoma kapura

weik ngaiwilabokko pelik meiya, Yemizibek, ne ngizi kumuli, meiya logo Yisugi wilek wirege ingegereyau laliya logo yeik pugura yongolok meiweki.

39 Logo Yisugu pelik meiya, Ne yongkambanu mamok ngai neyauge sanga mizagelega wezayiweki ne ngabelakka pelege kayima logo purik pelik, kazing kumbekki lewengke wireyeng kusa puwiligi wireyeng ngaiwila wazayiweki keya pakeli nobiyeng kumuli puwiliyegi ini wireyeng kusa kani yeiweki, meiya.

40 Logo Palisi pulogo pi kiling koya nawili Yisugu pilik kairikki kerewiya logo pelik nguk meiya, Talik yaga? Nugu kumularik teni wire kusawili, meiya.

41 Logo Yisugu Palisiwiliyegi pelik yeiya, Ini wireyeng wameik panu kusa kesak kaile nayeng iniyegi ono. Kapura ini wameiktagi iwaka kisi legi purikki wiyeke kaile inuguyeng iniyegi mabilik yolu, yeiya.

10

1 Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu liyeng memengwiligi lemengmekke kiliya kangwekke kandik neing kiliya kang ono, ngereke lemengmekki libuga tameneng meibokyegi langai nogo meiyagirik ngoweibek keya i ngelibek meiyagi.

2 Kapura yombanu liyeng memengwiliyegi ngaibok lemengmekki kandik neing kiliya wiriyi penangai.

3 Logo yombanu kandikke ngai yolubokko liyeng memengwiliyegi ngaibokki kandik

tiya mowiyi. Liyeng memengwili puwiliyegi
ngaibokko ngagora puwili iwaka logo ngaibokko
liyeng memeng pigi puwiligi yeikyeng mei logo
puwili wanganerikki wiyeke lemengmekka
welagela iza orowei kuniweki.
4 Keya pi puwili ngago yeiyageyara weik
puwekke purik pi ngezebek were kang. Keya
liyeng memengwili puwiliyegi ngaibokki ngagora
iwaka kopong puwili piyegi kiriwei kang.
5 Kapura puwilirau nazuwaga nakyegi kiriwei
kang onowili, keya puwili pokyegi lusuwei ko-
pong puwili kazi kang, yeiya.

6 Yisugu ngago saweli pura Palisiwiliyegi kozak
yeiya kapura Palisiwili ngago puragi solorikki
lusuwei miza.
7 Tegi Yisugu ngereke pelik yeiya, Nogo iniyegi
kozak yei pura wameiktago. Ne kang liyeng
memengwiligu yeke lemengmekkiweki kiliya
kang yongomorik kelik.
8 Keya waligeleyi ne lewagine were teni
Mesiyabek kisi kayima puwili mabuwili
ngoweiwili keya i ngeliwili kelik. Logo puwiligu
mizarik yombanuwili puwiliyegi kiriwei
mizibene ikuyogorik keleyagi nobiyeng miza.
Kapura yombanuwili liyeng memengwiligu
mizilik yombanu puwiligu lusuweibekki ngagora
kopong puwili kazi kuna.
9 Ne kang liyeng memengwili yeke
lemengmekki kiliyawekirik kelik. Keya
kazing Anotogo ngai pugumekki ngai puragi
kiliyawekimek, ne legi kazing nogomek neing
kiliyabok nogo watabi kozaga kelemiyagi

piyengka yaliya wazamiyagi. Keya liyeng memeng lemengmekka welagela kanda ngeragiyengki wela logo pulaga kiliya yo puwiliyegi ngai puwiligibokko puwiliyegi ngai pilik nogo puwiliyegi ngaigi.

10 Kapura ngoweiwili liyeng memengwili ngowei keya yeli lewa logo liyeng memeng mabuwili yeik sawiyiweki. Ne kayima purik yongkambanu ne kiling saweli mamok ngizi koyimagi pura kilingweki keya puwiligu ngizi yolu puraga wilik kagowindago kola koyibene.

11 Keya ne yombanu liyeng memengwili kelik puwiligi ngai wazonobek. Liyeng memengwiligi ngai wazonobokko liyeng memeng puguwili kaileyengka yaliya wazayagirikki weraga miza logo ibeng si penangai.

12 Liyeng memengwiligi ngaibekyegi yombanu yawe mizibok liyeng memengwiligi mangobek ono. Pi yeik king wei purikki ngane liyeng-wiliyegi ngai. Togo pugu keriyi tagai keri wiz-ing yemane namek yawerelege puwekkerik pi kazi kunagi logo liyeng memengwili ngezewili wezayagi. Logo keri wizing yemanemokko liyeng memeng nawili limitagi logo pi nawili limitageya puwekkerik nawili weik narikke mizagi.

13 Logo yombanu yawe mizibokko pilik mizi purik pi yeik kingyengki yawe mizibek kopong. Logo pugurau liyeng memengwiliyegi keli ono.

14 Ne yombanu neyegi ngizi kumuli puwiligi ngai wazonobek. Ne yongkambanu nogowiliyegi iwaka keya yongkambanu nogowili neyegi iwaka

15 mabilik negi Mangobokko neyegi iwaka keya nogo negi Mangobekyegi iwaka yolu logo ne

yombanu nogowiligi wiyeke ibeng yaka liyeng memengwiligi mangobokko puwiligi wiyeke ibengki pilik.

16 Keya liyeng memeng negi nawilirau ngoluk koyinda. Kapura puwili ngoluk liyeng memeng kabe nogomek kiling leme wezayimekke yolu ono. Puwilirau nogo ngago yeiya logo pelege wiriyibene keleyagi. Logo nogo pilik mizi puwekke puwilirau ngago nogora kerewiyagi. Logo nogo kabe wamenakmek keleyagi, logo ne wamenakko puwili mabuwiliyegi ngaigi.

17 Negi Mangobek neyegi keli purik ne liyeng memeng nogowiligi wiyeke yombanuwiligu ne nelibene ne makngezego ne makngeze ngaungaugu niza yani kopong logo pulaga ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomiweki.

18 Ne nelagirikki keli ono kesak nakkorau ne neli ono. Kapura ne ngaungaugu ibengki. Keya ne ibengki puragi pangkara keya kozanda kilimbek, keya ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomagi puragi pangkara keya kozanda kilimbek. Nogo pilik mizi purik pangkarikku, purik negi Mangobokko miziweki neiya legi, yeiya.

19 Yudawili kerewiyarikka ngago piyengki weraga puwili ngereke nawili namekke miza.

20 Logo nawiligu pelik kisa, Ini nangki pugu kai puragi kerewiya yolu? Pi lelewe kani. Pi kerewa nak yenge yaga yolu kani, kisa.

21 Kapura Yuda nawiligu pelik kisa, Pi kerewa nak yenge yaga yolu kesak pugu ngago kaiyageya pilik pi kai kak ono. Keya yombanu kerewa nak yenge yaga yolubokkorau wire kusa piyau ngereke ngaiwilibene keleyagi ono, kisa

22 Yirusalem yerengke pulogo weik ngeragi ye-
mane miza ni nara lewagelaweki mizi. Logo
pura yongkambanuwili Anotogi i walek yemane
puwiligimakka Yuda onowiligu kaile kaile miza
logo puwiligi yelibungangwiligu walaka ngereke
waberek ngizarikki kumula logo ngeragi yemane
miza nira.
23 Weik teng kebarekpek uli keya kilili miziraga
logo Yisu Anotogi i walek yemanemakka wale
Solomongi Parandara meirage wei kaiyageya wiz-
iya.
24 Logo Yuda ngaiwili kanda pi yawereng
kelemiya logo pelik meiya, Ni wok talik talikke
teni lelewe sara koyimowei keya ni tak miza
purik teniyegi liwik mizageya wizagomi mangai?
Tamizeige ni Kilisibek mabura wameikta teniyegi
kozak kai, meiya.
25 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo iniyegi
kimeike kozak yeiya kapura ini ngizi kumula
ono. Nogo negi Mangobekki yeiktaga yawe mizi
piyengko walimizirik ne pugu wezanelabek mizi.
26 Kapura ini liyeng memeng nogowili ono ko-
pong ini neyegi ngizi kumuli ono.
27 Liyeng memeng nogowili ngago nogoragi
kerewiyi, logo puwili neyegi kiriwei mizi. Logo ne
nogowiliyegi iwaka.
28 Nogo puwili wik koyimagira yani, logo puwili
kemenak ibengki ono. Keya nogo puwili iza wara
yolu logo nakkorau puwili neyaga yogok meiyagi
ono.
29 Negi Mangobokko yongkambanu nogowili
neyegi nana. Purik kozang pugurago mamok yela.
Keya pugu puwili iza wara yolu logo nakkorau

puwili negi Mangobekyaga yogok meiyagi ono.
30 Ne keya negi Mangobektau wamenak, yeiya.

31 Pi pilik kaiwekke Yuda ngaiwili kingyeng
weiya logo pi uliweki miza.
32 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yawe
wazono negi Mangobokko nogo miziweki ke-
layeng nogo weik miza wizinda logo iniyegi
waligeleya. Legi yawe piyengka tarago miza-
gewiyege ini ne king neliweki mizi, yeiya.
33 Logo Yudawiligu pelik kanga meiya, Teni
yawe wazono nugu miza piyengki wiyeke
king nelagi ono. Kapura tonugu king neliweki
mizi purik peliktikki, nugu Anotoyegi langai
korowali kai purik nugu ni Anoto kiling pangka
pangkaweki mizi, ni yombanu yeikpek kapura,
meiya.
34 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Inigi lo lende
miza piyengkirik Anotogo pelik kaiya, Ini anotow-
ili, kaiya.
35 Anotogi ngago pura ngaigu kai onora. Keya
Anotogo kaiyarik yongkambanu pugu ngago
pugura yani puwili anotowili.
36 Logo tamizeige Anotogo ne ngabelakka
pelege wezaneliweki sawiya mabura nangki
nogo ne Anotogi Marekpek kaiwekke inugu ne
Anotoyegi langai korowali kai, kisi?
37 Keya tamizeige ne negi Mangobokko mizi
onoyeng mizi mabura neyegi ngizi kumuli nagani.
38 Kapura tamizeige ne Anotogi yawera mizi
mabura nogo mizi piyengki weraga neyegi ngizi
kumulizo, ini nogo kozak yei piyengki ngizi kumu-
lagi ono kele kapura. Purik kazing pilikmokko ini

iwakagi logo negi Mangobek negi yungke wizinda
keya ne negi Mangobekki yungke wizinda purikki
ini ngizi kumulibene, yeiya.
39 Yisu ngago piyeng kaiya logo ngizige puwili
ngereke pi kebangkeliweki miza kapura Yisu
puwiliyaga kazi kuna.
40 Pulaga Yisu kai Yolodang meiling wala
uwei pangazuwaga ulogo Yowan kaimelibokko
yongkambanu kaimelageya wiziya lemengke
kanda kuna logo pulogo wiziya.
41 Logo yongkambanu kolokngagono Yisugi
ngagoyengki kerewiyiweki kayima. Logo
piyegi langai ngezewiligi tepekke pelik kela,
Yowan kaimelibek watabi nakkorau mizi ono
Anoto ngezebokko mizi piyeng miza ono kele
kapura pugu pekyegi langai watabi kaiya piyeng
mabiyeng wameik, kela.
42 Logo pulogo kolokngagonomek Yisuyegi ngizi
kumula.

11

1 Yombanu yereng Petani mei puraga yeikta
Lasara meibek kemegeme. Logo yereng Petani
pura Maliya keya pigi simele Matagi yerenda keya
piyau Lasaragi sakyau.
2 Logo Maliyamolo Lasara mabek kemegeme
mizibokki sak Yisu Lasare kiling kalike ngeragi
nawekke weli wazono kukngizi keli ngezemeleg-
ibek weiya logo Yisugi ingeyauge weli mela waza-
miya logo kebi nganelek yokolong ngezemelegi-
rago Yisugi ingeyau tumulamolo.
3 Logo yongok piyaugi sibek pilik kemegeme
mizirikki wiyeke Yisuyegi ngago pelikta weza-

mela, Yemizibek kerewiye. Nigi kewengke nugu
kelibok kemegeme mena koli, meiya.
4 Logo Yisu ngago pura kerewiyawekke pi pelik
kaiya, Pi pilik kemegeme miza purik Anotogi
kozanda mamokko keriya logo yeik pugura
yongolok meiweki. Pirau ibengki ono. Keya
kemegeme Lasaragi pumokko mizagewiyege
mamokko Anotogi Marekpekki kozanda keriya
logo Koyambekki yeikta yongolok meiweki.
5 Yisuyegirik pi Lasara keya Maliya keya
Matayegi kelibek.
6 Logo morok pugu keli merek keya Lasara ke-
megeme purik pugu kerewiyi miza kele kapura
Yisu nguk namizi mabuwekke kambela ono. Pi
wok neyaurau yaka pugu yolu mabulogo wiz-
agoma.
7 Pulaga pugu waligeleyiwiliyegi pugu pelik
yeiya, Teni ngabelak Yudayabekke pangazuwaga
kandoweki, yeiya.
8 Legi puwiligu pelik meiya, Kapura walige-
leyi, ulogo ngolukku Yudawiligi ngaiwiligu ni
kingyengko pulogo neliweki miza kani, meiya.
9 Logo Yisugu pi ibengki pura ngoluk purik
pi iwaka logo pelik kanga yeiya, Wok mabiyeng
wanganega wizagomeige panga ibengke pulogo
tek purik wilangka. Logo tek purikke wei miz-
aboktau natengka wali kang keya mizagi ono,
purik pi wilangkarikke wei mizi kopong.
10 Kapura kusaga wei mizibok natengka walagi
purik pigi wilangka pangka kunagi nariktau ono.
Kapura ne pangka kunagi purik negi ibengki pura
ngoluk.
11 Pi pilik kaiya logo pulaga pelik kozak yeiya,

Tonuwagi kewengkebek Lasara weik iwek kola
kapura nogo pi yangalek kelemiweki kang.
12 Logo pugu waligeleyiwiligu pelik meiya, Yem-
izibek, tamizeige pi iwek kola yolu mabura purik
weik pi yombiyangaiweki yamizinda, meiya.
13 Kapura Yisugu kaiya purik Lasara ibendikki
kaiya. Logo Yisugu waligeleyiwiligurik pi ngizi
yeik iwek kolarikki kai nobiyeng.
14 Logo purikki wiyeke Yisugu wameiktagi
iwakaweki puwiliyegi kimeike pelik yeiya, Lasara
ibeng, yeiya.
15 Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Pi ibeng-
wekke ne pulogo wiziya ono purikki ne wilik,
logo kazing pilikmekke inigi wiyeke ne wilik purik
ini nogo mabek mizagi puragi pakela logo ngizi
kumula logo ngizi kumuli inigi pura yemane si
kunagi. Kapura tonuwa piyegi keriyi kangweki
mena koli, yeiya.

16 Pulaga Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga
nak logo Titima meibokko Yisugu waligeleyi
nawiliyegi pelik yeiya, Tonuwarau kambi logo
tamizeige puwiligu Yisu uli purik mabura
tonuwarau yelibene, yeiya.

17 Yisu weik Petani yerengke tabundawekke
nawiligu piyegi Lasara weik ulogo ibeng logo king
ururu namekke yungke wiya logo weik wok man-
gobektau ono meiya.
18 Yereng Petani puraga panga Yirusalem
yerengke pulogorik koweige ono, mereke.
19 Logo Yuda kolokngagono yereng Yirusalem
puraga Maliya keya Matagi imakka kayima.

Puwili piyaugi sibek Lasara ibeng purikki ingkisi keya yalek ngago yeiweki kayima.

20 Logo Mata Yisu lewa kairikki kerewiyawekke pi imakka welagela Yisu wilek uliweki kuna kapura Maliya ige mabulogo wiziya.
21 Matago Yisuyegi pelik meiya, Yemizi nogobek, ni pelege wiziya kesak negi sibek kemegeme miza logo ibeng si kak ono.
22 Kapura nugu Anotoyegi mabek mabewekke nguk mei puwekke pugu nanagi purik nogo iwaka, meiya.
23 Logo Yisugu pelik meiya, Nigi sibek ngereke yangalek meiyagi, meiya.
24 Legi Matago pelik meiya, Ei, wangki wok kalik panugebekke ibeng puwili ngereke yangalek meiyagi purik ne iwaka, meiya.
25 Logo Yisugu pelik meiya, Ne yombanuwili yangalek meiya logo ngereke wik yoluweki keleyibek, purik wik koyimagi pura yanagibek ne. Neyegi ngizi kumuli mologabok korikwek ibeng kele kapura wilek kang pugubek wik wizagomagi.
26 Keya yombanu neyegi ngizi kumulirikku mizagewiyege weik pigi kazing kumbekki Anotoyegi lewengke wik wizagomi mologabok kemenak ibengki ono, purik puwili weik wik koyimagira kiling legi. Togo Mata, ni nogo kozak neiyageya puragi ngizi kumuli ma yeik, meiya.
27 Logo Matago Yisuyegi pelik meiya, Ei Yemizibek, nogo ngizi kumulirik ni Kilisibek Anotogi Marek pugu yawe teni yaliya wazayagiragi wiyeke sawiya logo ngabelakka lewagi kaiyabok, meiya.

28 Pi pilik kaiya logo sakmele Maliyayegi kando
kuna. Logo sakmeleyegi yelakkelek ngago meiya
wizigeya liwik pelik meiya, Kiriwagabek kanda
panga pelege yolubek logo ni kiling ngagoza-
kkaweki kai, meiya.
29 Pulaga Maliya Matago kozak meiyarikki
kerewiyawekke pi nguk namizi luweza logo
panga Yisugu yolu pulogo kuna.
30 Logo Yisu ngoluk panga yereng Petani puraga
nagoni mabulogo yaka Matago wilek ulalege wiz-
ilege.
31 Yuda imakka yongokpanuyau kiling ingkisi-
weki koyawili Maliya luweza logo nguk namizi
welagela kuna logo kandikki pakela wizigeya pi
panga yombu londaga ingkeiweki kang nobiyeng
puwili kalika kiriwei kuna.

32 Maliya kanda Yisu wiziyagi kaiyalege pura
Yisu wizilege pakela logo pi Yisugi wirege ingeyau
laliya wizigeya pelik meiya, Yemizi nogobek negi
sibek kemegeme miziwekke ni pelege wiziya ke-
sak pi ibeng si kak ono, meiya.
33 Logo Yisu pi ingkeirikki keriyi keya
Yuda piyegi kiriweiwilirau ingkisi lewarikki
keriyawekke pi yalek yemane panu miza logo
wilek kuneng miza.
34 Logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, In-
uwa pi talege wiya, yeiya. Logo puwiligu pelik
meiya, Panga pulogo mena keriyiweki koli, meiya.
35 Logo Yisu ingkeiya.
36 Togo Yudawili pelik kela, Keriyi pi wameik
Lasarayegi keli kani, kela.
37 Kapura nawili pelik kela, Pek yombanu

wire kusawiligi wireyeng ngaiwila wazayabok. Pi pelege wiziya kesak Lasara ibengkirikka yombiyangai sa wazami kak ma talik, kela.

38 Logo Yisu mawinda wilek kuneng miza logo pi panga yombu londa king ururumekke king unatuba nakko kandikke waliyara wizilege kuna.
39 Logo Yisugu pelik yeiya, Kimbek panga wale naleige langai towili, yeiya. Kapura Mata ibembekki sakmologo pelik meiya, Yemizibek, tamizeige tonuwa pilik mizi purik lolung kailerik wiriyi penangai, purik pi ibeng wiziyarik weik wok mangobektau ono, meiya.
40 Logo Yisugu pelik meiya, Nogo niyegi tamizeige ni ngizi kumuli purik mabura Anotogi kozanda nugu keriyagi kaiya ma talik, meiya.
41 Puwili weik kimbek towilizamiya wizigeya Yisu paka ngalege langai pakela logo pelik meiya, Peba, ne niyegi wazono nei, purik nogo niyegi nei piyengki ni neyegi kerewiyi mizi legi.
42 Keya ne niyegi waberek miziwekke ni neyegi wok mabiyeng kerewiyi purik ne iwaka kapura ne pilik kai purik yongkambanu yolu pobuwiligu ne nugu wezanelabek purikki ngizi kumulagirikki wiyeke, meiya.
43 Logo Yisu pilik meiya logo yeik si ngizige pi ibembekyegi pelik kek meiya, Lasara welagela koli, meiya.
44 Logo mabuwekke ibembek londaga welagela yawerelege. Logo pi welagela wiriyawekkerik kagorik pi sukumeng miza piyeng kiling wiriya keya wiregawere pugurarau ngoluk mabilik kagorik wale narikku tiya wiziya. Logo Yisugu

puwiliyegi pelik yeiya, Kagorik pi sukumeng miza piyeng wila wazami logo pi kunibene, yeiya.

45 Logo pilik mizarikki kandik Yuda kolokngagono Maliyayegi kayima puwili Yisugu miza purikki pakela logo puwiligu piyegi wilek puwiligiyeng ngalege wiya.
46 Kapura nawili Palisiwiliyegi Yisugu Lasara ngereke yangalekta wazamiya yeiweki kuna.
47 Pulaga yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili keya yombanu Palisiwili meiwilirau Yudawiligi yombu ngagozak ngezewiligiyeng kerewiyiwili kiling ngago kozak keliweki wawere ula logo ngezewili nakko nakyegi pelik nguk meiya, Teni talik mizagi? Purik yombanubek watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizagi langai pilik piyeng kolokngagono miza meli pura.
48 Tamizeige tonugu watabi nayeng mizi ono yeik ngai yuke yolu purik mabura yongkambanu mabuwiligu piyegi wilek puwiligiyeng ngalege wiyagi. Pulaga purik Rom ngai yemanewiligu wagelawili Anotogi i walek yemane tenigi pemak ulu waliyiweki wezayeli nangai keya teni Yuda mabuwili ngai miza logo kemenak yeik sawiyi-weki wezayeli nangai, kela.

49 Logo yaka puwiligi tepekke nak yeikta Kaya-pasi meibek wiziya logo pi kirisimasi puraga yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai yemane panu wiziyabek. Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini watabi nayengki-rau iwaka ono.

50 Yombanu wamenak ngelekmekki wiyeke
ibeng purik pangkarikku kapura teni Yuda
mabuwili ibengki purik pangka ono purik ini
iwakagi langairik kani, yeiya.
51 Logo Kayapasigu pilik kaiya purik ngeze-
bokko kumularikka kaiya ono. Kapura kirisi-
masi puragirik pi ngaiwiligi ngai yemane wiziya
kopong Anotogo kangkabekka pilik kumula logo
kaibene kelemiya logo pugu kaiyarik Yisu Yudaw-
iligi wiyeke ibengki kaiya.
52 Kapura Yudawiligi keke ono segeya An-
otogi yango keya marekngang ngabelakyengke
wizageya koyi kambeli pumok mamokki wiyeke
ibengki logo menalege ngai wamenamekke waza-
yiweki.
53 Tegi puwekkerikka ngai yemane puwili
mabuwili Yisu ulagirikki kozak kela.
54 Tegi Yisu mawinda Yudawili kiling welarikke
wei miza ono segeya pi pulumeng wiya logo
pugu waligeleyiwili kiling ngabelak kurung
yeikwekkepekke ngezege yereng Iperem meiraga
kanda koyima.
55 Kapura wok Yudawiligu perek ngeragi yis-
riktau onoyeng keremiza logo nageya koyimowei
walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokaw-
iligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege
keriya logo ibengkirikka yaliya wazaya puragi
kumulibek logo wokpok Pasobabek meibek wiz-
igeya wok pok weik mereke. Logo yongkam-
banu kolokngagono ngabelak pokkawili Pasobara
mizagine were paka Yirusalem kambela logo pul-
ogo puwili were puwiligi yelibungang kokawiligi
kazing Anotogi i walek yemanemakke korikwek

kaigesamokko kiriwei miza logo wok yakabokki
ngezewili kangkere miziweki.
56 Puwili kanda Anotogi i walek yemane-
makkawekke puwili Yisuyegi welageya koya
kopong ngezewili nakko nakyegi pelik nguk
mei kang keya miza, Nugu kumularik pi pelege
lewagi? Yisu ngeragi yemane miza ni peraga
pelege lewagi ma talikne, kela.
57 Kapura yombanu Anotoyegi wata kolak ke-
libene waliya maniwiligi ngaiwili keya Palisi-
wilirau yombanuwiliyegi tamizeige Yisu nalege
wizilege mabura puwiliyegi kozak yeiweki yeiya,
purik pi kebangkelagirikki wiyeke puwili pi talege
miza legi iwaka siweki.

12

1 Wok Yudawiligu ngeragi yemane miza nibek
logo Pasobabek meibek weik mereke. Logo Paso-
bara mizagine were wok melenazik keya nazikka
nak piyengke Yisu paka Petani yogo Lasara pugu
ibendaga yangalekta wazamiyabokki yerendaga
kambela.
2 Logo puwili kanda pulogo i namakki yeke ige
la logo puwili nawiligu Yisugi ngeragi kangkere
mizayeng niweki puwili lalektage ngezege
mogosa. Logo puwili mogosawekkerik Lasara
kiling nawilirau ngeragi niweki mogosa. Logo
Matago ngeragi ngola yani keya miza.

3 Pulaga Maliyago weli wazono kukngizi keli
king yemane wezamela nak weiya logo Yisugi
ingeyauge weli mela wazamiya logo pulaga kebi

nganelek yokolong ngezemelegirago ingeyau tumula mowiya. Logo imak mamak weik welibekka kukngizimokko kola.

4 Kapura Yuras Isaliyoto yombanu Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Maliyago miza purikki kiyebuk. Keya pi mabok kalike Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

5 Logo pugu pelik kaiya, Weli pok nangki nawiligu weibene wiya logo welibokko ngane king yemane panu weiya piyeng yongkambanu watabiyengki yeik puwili yani onoge. Purik welibok kirisimasi naraga yawe mizi purikki ngane king weiya piyengki weiyagi langaibek pura, yeiya.

6 Kapura pirau watabiyengki yeik puwiliyegi ngizi panu keli onobek, pi kingyeng ngoweibek. Keya pi Yisu kiling pugu waligeleyi puwiligi kingyengki ngaibek logo kang nayengkirik pi king nayeng king piyengka liwik ni mizibek.

7 Logo Yisugu pelik meiya, Yongokpanumele yeik wizi pani. Pugu weli kukngizi kelibek warara wizagoma weik yokopekke purik neyegi weli meliweki purik ne weik ibeng logo waliyiweki mereke kopong.

8 Keya ini koyimowei purik wok mabiyeng yombanu watabiyengki yeik puwili yanageya koyimagi langai kapura ne wok mabiyeng ini kiling pelege wizagomagi ono kopong, inuwago wok mabiyeng neyegi keli inuwagira walimizagi langai ono, yeiya.

9 Logo puwili pilik mizageyarik yongkambanuwiligu kanda Yuda wawere ula koyilege

nawiliyegi Yisu panga Petani yerengke yeiya, logo puwili piyegi pakelagi keli legi puwili panga pulogo kambela. Kapura puwili yeik Yisuyegi pakeliweki kambela ono, puwili Lasara Yisugu ibendaga yangalekta wazamiya pokyegirau pakeliweki kambela.

10-11 Purik Lasara ngereke wik yolurikki Yuda kolokngagono pakela logo wilek puwiligiyeng Yisuyegi ngalege wiya logo puwili Yuda ngai yemanewili wezaya logo Yisu kiling sawela. Tegi piliktikki wiyeke yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili Lasararau ulagirikki kozak kela.

12 Wok kalikebekke nawiligu yongkambanu ulogo paka Yirusalem Pasobaragi pakeli kayima logo wawere ulawiliyegi Yisu weik Yirusalem yerendagi mereke lewa yeiya.

13 Logo puwili kirekkirek kabuyeng weiya logo Yisu wilek uliweki kuna. Logo ngalizi pelik kek kisa,

Pok teni yaliya wazayagibek, teni yeik pugura yongolok meiweki. Pok Anotogo teni Isileiliwiligi King Ngai wizeibene wezamelabek. Anotogo pi kozanda maniweki, kisa.

14 Puwili pilik kisa wizigeya logo Yisu tapakeleige liyeng tongki kong namek yawerelege pumokki ngalege mogosa logo wiriya. Pugu liyeng tongkimekke lewa purik koka walaka Anotogi Kapiya Walektikke Yisu panga Yirusalem lewagirikki kapiyarikku kaiya pelik,

15 Ei, ini yereng Saiyong meiragawili, ini kazi kulili mizi nagani. Pakeli, King Ngai inugubek, pi liyeng tongkimekki kongmekke ngalege mogosa logo lewarikki, kaiya. *Sakaraya 9:9*

16 Yisu pilik miza puragi yombanu Yisu ngezebokko waligeleyi puwili Anotogi Kapiya Walektikke ngago koka walaka lende miza puragi iwaka ono, kapura kalike Yisu ibeng logo yangalek meiya logo ngereke paka ngalege yongo logo purik, puwili Anotogi Kapiya Walektikku piyegi pilik kaiyarikki kumula logo puwiligu piyegi langai lende miza wazamiyayeng ngizi mizarikki kumula.

17 Ulogo yongkambanu kolokngagono Yisugu Lasara ngago meiya logo pi ibendaga yangalek meiya logo king ururumekka lewarikki pakela pumokko Yisugu pilik miza puragi kozak yei yongomo miza.

18 Keya yongkambanu nawiligu Anotogo keke mizagi langai pura Yisugu mizarikki kerewiya logo purikki wiyeke puwilirau Yisu yoromaure miziweki kambela.

19 Togo pulaga yombanu Palisiwili meiwili purikki pakela logo nawiligu nawiliyegi pelik yeiya, Keriyi, yongkambanuwili mabuwili piyegi kiriwei mizi logo yawe tonugura ngizi wiri ono, yeiya.

20 Yongkambanu paka Yirusalem Anotogi yeikta yongolok mei keya piyegi ya kumuli keya ngeragi yemane miza ni kambelawiliyaga nawili yombu ngabelak Kirik meibekkawili

21 logo puwili Pilipyegi kayima. Pilip, pi Kalili
ngabelakpekke yereng Pesaita meirage yolubek
logo puwili kanda piyegi pelik meiya, Ei Peba, teni
Yisuyegi pakeliweki keli, meiya.
22 Tegi Pilip kanda Enduruyegi kozak meiya logo
piyau mabiyau kanda Yisuyegi kozak meiya.
23 Pilik miza logo Yisugu piyauyegi kanga pelik
yeiya, Wok Anotogo ne yombanu paka ngalega
kayimabekki yeikta yongolok meibek weik lewa,
ne weik ibengkiweki mereke legi.
24 Nogo yaliyegi kozak yei pura wameiktago.
Iwing wirebekki kumuli. Tamizeige iwing wire-
bek panga ngabelakpekke yungke ngeriya ono
purik, ngizi wiragi ono, yeik iwing wire wame-
nakpek wizi penangai. Kapura iwing wirebek
panga ngabelakpekke yungke ngeriya purik, peng
wiktik lewagela logo kalike ngeragi kolokngagono
wira meli penangai. Kazing mabilikmekke ne
ibengki logo waliya logo yongkambanu kolokn-
gagonowili wik koyimibene, yeiya.

25 Kazing mabilikmekke yombanu nak ngeze-
bekki kelira keya ngezebekki ngabelakka pelege
yolu puragi kozang kebangkela mabura pi wik
wizagomagi ono, pi kemenak ibengki, kapura
yombanu kazing ngabelakka pelege pigi kaile
mizimekki kumbak mizibokko neyegi pigi yolu
pura nanibok paka ngalege wik wizagomagi.
26 Keya yombanu neyegi yawe mizagi kelibok
ngago nogoragi kerewiyagirikki kai. Yombanu
neyegi yawe mizibok nogo yolu pulogo yoluweki
kangki keya neyegi yawe mizi puwili mabuwiligi
yeikyeng negi Mangobokko yongolok meiyagi.

27 Ne weik yenge wilek nogobekka kuneng
keli. Legi inugu kumularik ne negi Mangobekyegi
watabi neyegi lewagelaweki weik mizi peyeng
pugu yeik sa wazamibene nguk meiyagi ma talik?
A'a', ne paka ngalega kayima purik piyeng kazing
pilikmekke neyegi lewagelaweki.
28 Logo pilik purik segeya nogo pelik meiyagi,
Peba, yeik ni makngezegira yongolok meiweki
kelemiye, meiyagi. Logo Yisu pilik kaiyawekke
paka ngalega kili narago pelik meiya, Nogo
yeik ne makngezegira weik yongolok meiweki
kelemiya, logo yeik nogora mawiyarekka,
yongolok meiweki mawinda kelemiyagi, meiya.
29 Logo yongkambanu pulogo koyawiligu
kerewiya logo puwiligu kisarik lendik liyi, kisa.
Keya nazuwagawiligu kisarik angela nak pi kiling
ngagozakka mizi, kisa.
30 Logo Yisugu pelik yeiya, Ngago piyeng kaiya
purik nogo kerewiyiweki ono, segeya inugu
kerewiyiweki kaiyayengko.
31 Logo Anoto weik yongkambanu
ngabelakkewili ngagozak keleyagi. Logo wok
Sadang yongkambanu neyegi ngizi kumuli ono
puwiliyegi ngaibokko kozanda yeikkirik weik
lewa logo pi walewale wezamelagi.
32 Keya puwili ne yengeleileige nili ula
wazaniya logo luwe lowamiya wazamiya
puwekke nogo yongkambanu ngabelakpekke
wizageya koyi kambeli pumok ne kiling
sawelibene koli keleyagi, yeiya.
33 Pugu ngago peyeng kaiya purik puwili pugu
wameik kang ibengki pumokki iwaka siweki
kozak yeiya.

34 Logo yongkambanuwiligu pelik kanga meiya,
Teni Mosegi loyengki kapiyarikke Kilisibek wiz-
agomagibek miza purik teni kerewiya. Ka-
pura nugu kairik yombanu paka ngalega kay-
imabek yengeleileige nili ula wazamiya logo
luwe lowamiya wazamiyagi sa kani, kai. Logo
yombanu nugu paka ngalega kayimabek kaibok
takyegi langai kai yagenda, meiya.
35 Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Nogo mawinda
tek nangezige ini waligeleyageya wiziyagi logo
wilek kang inuguyeng iwakara kilingweki. Logo
ngoluk tengyeng pangka yolu mabuwekke ngizi
kumuli, purik kazing inigi kumbekki leweng An-
otoyegi ibeng nelegi. Yongkambanu ngago no-
goragi ngizi kumuli ono puwili, puwili kazing
kumbekki lewengke Anotoyegi ibengki puriktau
puwiligu pakela ono. Logo puwili yombanu kus-
abanurikke wei mizi logo kazing lewengkerau
waberek pakeli ono puwili kelik.
36 Ne wilangkarik ini kiling yolu mabuwekke
neyegi ngizi kumuli logo ne wilangkarikki man-
gobekki marekwili miziweki? Logo kazing pi-
likmekke ini wilangka nogorikki ngaige wilik
kagowing keya yolurikki yombanuwili keriyi-
weki, yeiya. Weik Yisu yeiya logo pulaga nguk
namizi pulumeng wiya logo puwiliyaga liwik sa.

37 Yudawili Yisugu watabi nakkorau mizagi ono
Anoto ngezebokko keke mizi pilik piyeng kolokn-
gagono mizarikki pakela kele kapura Yudawili
pugu kai piyengki ngizi kumuliweki miza ono.
38 Logo Isaya yombanu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kaibokko pobilik lende mizara

weik ngizi,

Yemizibek, puwili tonugu waligeleyi piyengki ngizi kumuli ono. Puwiligu Anotogi kozang yemanera keriya kele kapura ngizi kumuli ono. *Isaya 53:1*

39 Logo Isayago puwili nangki ngizi kumulagi langai ono miza purikki kozak kai. Pugu pelik kaiya,

40 Anoto yombanuwiligi wireyeng kusa wazaya keya wilek kang puwiligiyeng waliya wazaya logo puwili nagerewiyi miziweki. Pugu peyeng miza purik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakela nelegi, keya wilek kang puwiligiyengko ngizi kumula nelegi. Purik tamizeige puwili pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo yombiyangai wazayi kak. *Isaya 6:10*

41 Logo Isayago pilik kaiya purik pi ulogo Yisugi kozang yemanera keriyabek kopong pi Yisuyegi langai kozak kaiya.

42 Logo Yuda yongkambanu kolokngagono Yisuyegi ngizi kumuli ono kele kapura ngoluk nawili piyegi ngizi kumuli keya ngai nawilirau piyegi ngizi kumuli. Kapura puwili piyegi ngizi kumuli puwiligi pura kawela kisa ono, purik Palisiwili kerewiya logo puwili i walek songonoyengka kang waliya wazaya nelegi puwili kulili kopong puwili kawela kisa ono.

43 Purik puwiligu keli panurik yongkambanuwiligu puwili yeikta kilingwili mizagi purikki keya Anotogo puwili yeikta kilingwili keleyagi purikkirau puwili kumula panu ono.

44 Logo Yisugu ngalizi pelik yeiya, Neyegi ngizi
kumuli puwili neyegi keke ngizi kumuli ono,
puwili negi Mango ne wezanelabokyegirau ngizi
kumuli yagenda.
45 Keya neyegi pakeli puwili ne wezanelabokye-
girau pakeli yagenda.
46 Logo ini kumulira yani. Ne wilangkarikki
mangobek ngabelakpekke kayima purik neyegi
ngizi kumuli puwili yongkambanu kazing
korowali lewengke yolu puwiligu yolulik koya
nelegi.
47 Purik puwili ngago nogoragi kerewiyi
kele kapura puwili nagerewiyi mizi logo
nogo puwili ngagozak keleyagi kai ono. Ne
ngabelakpekke pelege pelik kai wirageya
ono, Nogo ngabelakpekke pelege puwili nogo
ngagozak keleyagi kaiya ono, segeya nogo
pelik kai wirageya, Yongkambanuwili yaliya
wazayiweki kai wirageya.
48 Neyegi kiyebuk keya ngago nogoragi
kerewiyi ono puwili wok kalik panubekke
ngagozak keleyagi. Ngago nogo kaiya piyengko
puwiliyegi puwili kokowa miza logo kemenak
ngangang weiyagiwili keleyagi.
49 Logo purik wameiktikku purik ne
makngezego kumularikka kai yagenda ono.
Kapura ne negi Mango ne wezanelabokko kozak
neiyengki kiriwei mizi. Nogo kaiyagi piyeng keya
kang piyeng kaiyagimektau pugu kozak neiya.
50 Keya negi Mangobokko miziweki kai piyeng
ngago wik wizagomagi pura yaniyeng purik nogo
iwaka. Togo negi Mangobokko neyegi nei piyeng
panu nogo kozak kai, yeiya.

13

1 Yisuyegirik pi ngabelakka pelege wiziyawekke
teni pigi puwiliyegi pi kelageya wiziya. Logo wok
pi ngabelakpek wiya logo pigi Mangobek yolu pu-
logo kang yongogibek weik mereke wiriyarik pi
iwaka. Tegi weik Pasobara miziweki mizirik pugu
mawinda keli yemane pigi teniyegira walimiza.
2 Logo Yisu pugu waligeleyiwili kiling nger-
agi nageya wiziya logo weik yaka Sadangko
Yuras yogo Simong Isaliyotogi marekpek Yisu
ulagiwiliyegi miza yanagi purikki kumulibene
kelemiya.
3 Yisu pigi Mangobokko watabi mabiyeng
kozang puguragi kulengke wiya wazamiya purik
pi iwaka keya pi Anotoyaga kayima purik pi iwaka
keya pi Anotoyegi kangki puriktau pi iwaka.
4 Pi pugu mogosara ngeragi nageya pulaga
luweza logo melewangka yemane yeke ngalege
wakiya purik pugusa wiya wizigeya kagorik wire-
gawere keya pulangaiyeng tumuli yokolong narik
wangka tariya.
5 Kai nak peleng nawekke mela wizigeya pi
weik pugu waligeleyiwiligi ingeyeng kaigesi
keya kagorik wale yaka wangka tiya purikku
ingi puwiligiyeng tumuli kaiyageya wiziya, yaka
yombanu nakyegi yawe mizi puwiligu mizi pilik.
6 Logo weik yogo Simong Pita meibekki ingeyau
kaigesagiwekke. Kapura Pitago Yisuyegi pelik
meiya, Ni Yemizi nogobek. Logo ni inge nogoyau
kaigesiweki mizi yagenda, ma, meiya.
7 Logo Yisugu pelik meiya, Ni ngoluk nogo mizi
peragi solorik ni lusuwei kapura ni kalike iwaka
sagi, meiya.

8 Kapura Pitago pelik meiya, A'a', ni inge nogoyau kaigesagi ono, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige nogo inge nuguyau kaigesi ono purik mabura ni nogobek ono, meiya.
9 Pi pilik kaiwekke Pitago pelik meiya, Yemizibek, pilik mabura inge nogoyau keke kaigesi wak kapura mele nogoyau keya kebi nogorarau kaigese, meiya.
10 Kapura Yisugu pelik meiya, Yombanu kaigesabok kowiyeng onobokko kapura pi ngabelak kowiyembekke ingeyau ngiza purik kele. Togo ne inge nuguyau kaigesi purik kele ni kemenak mabok kaigesa mizagi. Ini kaigesawili kapura ini mabuwiliyaga wamenak kaile puguyengka kaigesa onobek.
11 Yisu yombanu pi ulagiwiliyeyi miza yanagibek pugu iwaka. Logo pilik kopong pugu puwiliyaga nak kaile puguyengka kaigesa ono yeiya purik.
12 Yisu pilik kai keya inge puwiligiyeng kaigesi miza logo pulaga melewangka yemane pugurik ngereke wakiya logo weik mogosa. Pi pilik mizageya wizimowei pugu pelik yeiya, Nogo yaka inuwayegi keleyi puragi solorik inuwa iwaka ma?
13 Ini watabi nayengki neyegi nguk neiwekkerik inugu neyegi kisirik Kiriwagabek ma Yemizibek kisi. Logo inugu pilik kisi purik wameik, purik ne pilik neiyagibek.
14 Ne Yemizi inugubek keya waligeleyi inugubokko inge inuguyeng kaigesa. Logo kazing mabilikmekke ini makngezego ini lewege onowili mizi purik pangkarikku. Keya ini makngeze lewege onowili miza logo nakko inge nakkazik

kaigesi mizagirikki kai.
15 Purik nogo weik inugu mizagimek waligeleya. Legi nogo iniyegi miza pilik ini mizi.
16 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu yawe mizi nak ngai pugubokko miziyengki pakela logo piyaga ngalege miza logo pi lewege miza wizigeya ngai pugubokko mizi piyeng mizagi onobek mizi nagani. Keya ngago nara orowei kambok pi lewege miza wizigeya pi wezamelabokko mizi piyeng mizagi onobek mizi nagani.
17 Tamizeige nogo iniyegi keleya puragi solorik ini iwaka mabura tamizeige ini mizi purik Anotogo wilek kang inuguyeng wilik kagowing mizibene keleyagi.
18 Keya nogo ya inuguyeng wilik kagowing mizagi kai purik ne ini mabuwiliyegi langai kai ono. Purik nogo iza puwili nogo iwaka kapura Anotogi Kapiya Walektikke lende miza mabilik mizagirikku.
Yombanu ne kiling ngeragi wamenaksik ni kayimabek weik neyegi kezanga nana. *Ingi Sam 41:9*
19 Logo neyegi lewagelagi puragi ne iniyegi kozak yei, ngoluk lewagela ono pilikwekke logo pura lewagela puwekke purik mabura ini ne wameik nogo kozak kai mabok purikki ngizi panu kumuli nangaiweki.
20 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu nogo yawe nogora mizi wezamelabokyegi kelibok neyegi keli yagenda keya yombanu neyegi kelibok ne wezanelabokyegi keli yagenda.

21 Logo Yisu weik pilik kaiyageyara yeik si
ngizige wilek kang pugubek weik kuneng yemane
keli lewa logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Wameik panu, inuwayaga nakko ne panga ne
yombanu nelagiwiliyegi niza yanagi, yeiya.
22 Logo pugu waligeleyiwili nakko nakyegi
pakela, puwili pugu kaibok takyegi kai miza legi.
23 Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Yisugi ngezege
mogosa logo pok ne, Yowan kapiya perik lende
mizabok. Logo ne Yisugu keli panubek.
24 Logo Simong Pita meibokko ne Yisugi ngezege
mogosabokyegi mele ngai keleniya logo pelik mei
keleniya, Piyegi pugu kaibok takyegi kai yagenda
mei, keleniya.
25 Togo ne Yisuyegi mereke sawela logo pelik
nguk meiya, Yemizibek, takko ni panga ni nelagi-
wiliyegi niza yanagi, meiya.
26 Logo Yisugu pelik neiya, Nogo panga ngeragi
kolokpekke perek nazik yenge yungke pukmelagi
logo nogo pereksik weiya logo manibok yombanu
yaka ne pelik keleniyagibok, meiya.
Pulaga weik pi pereksik ngeragi kolokpekke
yenge yungke pukmela logo Yuras Isaliyoto yogo
Simong Isaliyoto meibekki marekpekyegi mana.
27 Logo Yuras pereksik wei ngizige Sadang
yenge pigi yungke kiliya kuna logo pulaga Yisugu
pelik meiya, Nugu miziweki kumula yolu pura
nguk namizi mizi kune, meiya.
28 Logo mogosara ngeragi nageyawili Yisugu
Yurasyegi pilik meiyarikki solorik puwili lusuwei
miza.
29 Logo king puwiligiyengki ngaibek Yuras
kopong nawili pelik kumula, Yisugu Yurasyegi

sonda ngeragi yemane miza ni peraga ngeragi
nageya koyagi nayeng wei kune meiya ma talik?
Ma nalikwekkerik watabigi yeik mizi puwili king
yane meiya, mamiza.
30 Yuras Yisuyaga pereksik weiya logo weik
nguk namizi luweza logo welagela kuna. Logo
purik weik kusa wizigeya.

31 Weik Yuras kuna wizigeya Yisugu pelik yeiya,
Teng ne yombanu paka ngalega kayimabek ye-
manebek mizagira weik pera. Logo negi wiyeke
Anoto yemanebek mamizagi.
32 Keya nogo Anotogi kozanda yemane purikki
walimizi pilik Anoto ne pigi Marekpekki kozanda
yemane purikki pugurau walimizi. Logo purik
weik mizi penangaiweki mereke, yeiya.
33 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, ini no-
gowili, ne ini kiling wok panu wiziyagi ono. Ini
neyegi welagi legi nogo Yudawiligi ngaiwiliyegi
yeiya mabilik iniyegi weik yeiweki. Logo pura
pelik, Nogo kangki pulogo inirau kangki ono.
34 Keya weik nogo ngago wik nara nogo mizi-
weki kai pera yani, ini nakko nakyegi kelizo.
Kazing nogo iniyegi keli mabilikmekke ini nakko
nakyegi kelizo.
35 Tamizeige inuwa kazing nakko nakyegi ke-
limekke mizi purik yongkambanuwiligu inuwa
neyegi kiriwei mizi keya inuwa nogo waligeleyi-
wili mizagi, yeiya.

36 Logo Simong Pitago nguk meiya, Yemizibek
ni talege kangki, meiya. Logo Yisugu pelik
meiya, Nogo kangki pulogo ni weik mabuwekke

neyegi kiriwei kangki ono kapura ni wangki ka-
like kangki, meiya.
37 Logo Pitago pelik meiya, Yemizibek, ni nangki
wiyeke ne mabuwekke niyegi kiriwei kangki ono
kai? Tamizeige Yuda ngai tonuguwiligu ni neli
purik mabura ne niyegi keli legi nerau neliweki,
meiya.
38 Pulaga Yisugu pelik meiya to mela, Nugu
kumularik nigi keli neyegi puragi weraga ni neli
pani keleyagirik pangka? Nogo wameik panura
nugu kai mangaira neiweki logo pura pelik, kang
neyauganara nugu yeik nogora liwik wiyagi logo
ni neyegi lusuwei panu kaiya wizigeya pulaga
winak talekmek kai penangai, meiya.

14

1 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Wilek kang in-
uguyeng kuneng mizi wak. Ini Anotoyegi ngizi
kumuli legi ini neyegirau ngizi kumulagirikki kai.
2 Keya i yemane negi Mangobekkimakkarik
yombanuwiligu yolugiyeng kolokngagono.
Tamizeige pilik ono kesak nogo iniyegi i
yombanuwiligu yolugiyeng kolokngagono yei
kak ono. Ne weik kang logo pakalege ini piyengki
yoluweki nogo kangkere miziweki.
3 Logo pilik miza logo purik ini ne kiling
yoluweki ne ini iza wari yogine. Logo kazing
pilikmekke nogo yolu pulogo inirau yolugi.
4 Keya nogo kangki pulumeng ini iwaka keya
kazing pulogo kangki puluweng ini iwaka, yeiya.
5 Logo pi pilik kaiwekke Tomasigu pelik meiya,
Yemizibek, teni nugu kangki pulumeng teni

lusuwei logo kazing nugu kozak kai puluweng teni iwaka ono, meiya.

6 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Kazing paka ngalege kangki pumok ne. Purik nogo wameikta waligeleyi keya neyegi ngizi kumuli puwiligi wik koyimagira nogo yani keya neyegi ngizi kumuli puwili kele negi Mangobekyegi kangki langai.

7 Tamizeige ini neyegi iwaka mabura ini negi Mangobekyegirau iwaka. Logo weik mabek pewekka perik ini piyegi iwaka keya piyegi weik keriya, meiya.

8 Togo Pilipgu pelik meiya, Nigi Mangobek teniyegi waligeleye logo ya tonuguyeng weik wilik mizibene, meiya.

9 Logo Yisugu pelik meiya, Tonuwa menalege koyi kayimarik weik wok kolokngagono koyi kayima. Kapura ni ngoluk neyegi lusuwei? Koyambekyegi keriya mologabok weik Mangoyegi keriya wizinda. Togo nugu nigi Mangobek teniyegi waligeleye kai pura nangki?

10 Ne negi Mangobekki yungke yolu keya negi Mangobek negi yungke yolu miza purikki ni ngizi kumuli ono ma? Ngago nogo iniyegi yei piyeng ne makngezegiyeng ono, segeya negi Mango negi yungke yolubok yawe pugura mizageya wizinda.

11 Ngago nogoyengki ngizi kumuli. Ne keya negi Mangobek wamenak. Ma tamizeige ngoluk nogo kai piyengki ini ngizi kumuli ono mabura nogo miza piyengki kumula logo ngizi kumuli.

12 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Neyegi ngizi kumulibok yawe nogo mizi mabilikta pugurau mizi penangai. Keya pilikpok ngoluk yawe nogo mizi peyengka yemane panuyeng

mizagi, purik ne negi Mangobokko yolu pulogo
kangki logo Anotogi Kung Walekpek wezamelagi
kopong.
13 Keya inugu neyegi ngizi kumula koyimowei
nguk kisi piyeng nogo mizagi. Logo purik nogo
mizagewiyege negi Mangobek yemanebektikki
mamokko keriyiweki logo yeik pugura yongolok
meiweki.
14 Ini neyegi kumuli kopong inugu neyegi nguk
nei piyeng nogo mizagi.

15 Tamizeige ini neyegi keli purik ini nogo mizi-
weki kai piyeng mizagi.
16 Keya nogo negi Mangobekyegi Kung Walek
pugubek iniyegi wezamelibene nguk meiyagi logo
nogo iniyegi sawela pilik pugu iniyegi saweliweki,
keya pi ini kiling wizagomagi.
17 Keya pi Anotogi Kung Walek iniyegi
wameikta waligeleyibek. Logo yombanu neyegi
ngizi kumuli ono pilik puwiliyegi Anotogo Kung
Walekpek yanagi ono, purik puwiligurau pi keriyi
ma piyegi iwaka onorikki wiyeke. Kapura ini
piyegi iwaka purik pi ini kiling yolu keya inigi
yungke yolugi.

18 Nogo ini kelaleng kekewili kelik wezayagi
ono. Ne iniyegi ngereke yogine.
19 Keya tek narik miza logo purik neyegi ngizi
kumuli ono puwiligurau ngereke ne keriyagi ono
kapura inugu ne keriyagi purik ne ngereke wik
yolugi kopong inirau ngizi yolugi.
20 Keya Anotogi Kung Walekpek lewa
puwekkerik ne negi Mangobekki yungke wizinda

keya ini negi yungke koyinda keya ne inigi yungke
wizinda miza purikki iwaka si nangine.
21 Yongkambanu nogo miziweki kai piyengki
kerewiya logo kiriwei mizi puwili neyegi keliwili
logo negi Mangobokkorau puwiliyegi kelagi. Keya
nogo puwiliyegi kelagi logo puwili neyegi iwaka
panuweki ne puwiliyegi lewagi.
22 Yombanu Yuras meibek logo Yuras Isaliyoto
ono, nakko Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ni
nangki tonugu niyegi iwaka panuweki teniyegi
lewa keya niyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi
lewagi ono, meiya.
23 Logo pi pilik kaiwekke Yisugu pelik kanga
meiya, Tamizeige nak neyegi keli purik nogo
waligeleyi piyengki kiriwei mizi penangai. Logo
negi Mangobokko piyegi kelagi logo te pilik pokki
yungke yoluweki lewagi.
24 Neyegi keli onobok nogo waligeleyi piyengki
kiriwei mizi ono. Keya ne kumula ne makngeze-
giraga kai ono, nogo kai piyeng negi Mango ne
wezanelabokki ngagoyeng.
25 Ne ini kiling wizageya wiriyawekke peyeng
mabiyengki kozak yeiya.
26 Kapura Anotogi Kung Walekpokko iniyegi
sawelagi. Nogo negi Mangobekyegi meiya logo
pi ngago nogoragi kerewiya logo pugu pigi Kung
Walekpek wezameli penangai. Pugu iniyegi
wameikta mabura waligeleyi penangai keya nogo
kozak yeiya piyengki ini keremareke nelegi pugu
ini kumulageya koyibene keleyi penangai.
27 Ne kangki kapura nogo wilek kang inuguyeng
ngezege sara koyibene keleyagi. Wilek kang in-
uguyengke ngezege sa yolu pura nogora logo nogo

yanira. Nogo wilek kang inuguyeng ngezege sara koyibene keleyi pura ngabelakpekke ngezege sara yolu pura kelik ono, purago ngabelakpekki ngezege sara yolu pura ula. Tegi wilek kang inuguyeng kuneng mizi nagani keya kazi mizi nagani.

28 Ini nogo pobilik kairikki kerewiya, Ne negi Mangobokko yolu pulogo kangki kapura ne inugu yolu pelege yogi. Ini neyegi kelagelik keli kesak ini ne Pebayegi kang purikki wilik, purik pi neyaga yemane panubek kopong logo ne kang keya pu-laga purik kozang pugubek iniyegi lewagi.

29 Nogo iniyegi pera ngoluk lewagela ono wizigeya weik kozak yeiya logo pura lewagela puwekkerik ini neyegi ngizi kumuliweki.

30 Ne ini kiling yokolong ngagogeya mizagi ono purik Sadang ngabelakpekki ngaibek ne neneng ngeliweki weik lewa legi. Kozang puguragorau ne ngobulung meiyagi ono.

31 Kapura ngizi kumuli ono puwili ne negi Mangobekyegi keli kopong ne pugu miziweki kai piyeng mabiyeng mizi purikki keriyagirikki kai. Koli pelemeng wiya logo kangweki mena.

15

1-2 Ne ini nogo waligeleyi puwiliyegi ngago saweliwei inigi yolu puragi ngizirik yemane lewagela waliweki nara ne kozak yeiweki mizi. Kopi namekki mango nak wizinda logo pi kopimek ngeli keya lali ulibek logo kopimek kopi wire wazono kolokngagono wiribene. Ne kopimerekki wandik kelik keya neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik keya Anoto

negi Mangobek kopimekki mangobek kelik. Yombanu neyegi ngizi kumuli kapura keli nogoragi kiriwei mizi onobok kopi mele wilek wiri ono purik kelik logo negi Mangobokko ngela logo wezamelagi. Kapura yombanu neyegi ngizi kumuli logo keli nogoragi kiriwei mizageyabok kopi mele wilek wiri purik kelik. Logo negi Mangobokko pokyaga kulugulu keya wakarogolo miza piyeng wamelagi logo pi wilek kolokngagono wira meliweki.

3 Keya ini nogo waligeleyi puwiliyegirik nogo ini kozak yeiya puragi ini weik ngizi kumuli kopong negi Mangobokko ini weik kaile nayendau onowili keleya.

4 Tegi neyegi ini sawelara koyi mabilik nogo iniyegi sawelara yolu pilik. Kopimele namek waze ngezemek kopi wilek uragi ono, kopi wandikke salemana purik kele. Kazing mabilikmekke tamizeige ini kazing wik puluwengki ngizirik walimizagi mabura were ini neyegi sawelara koyizo.

5 Ne kopimerekki wandik kelik keya ini neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik. Tegi neyegi ini sawelara yolu keya nogo iniyegi sawelara yolu mabilik yolubok neyaga kozang wik yolugira wei, logo kazing wik lewengki ngizirik kolokngagono walimizagi. Ne kiling ono purik ini watabi nayeng keke mizagi ono.

6 Neyegi ngizi kumuli kapura neyegi sawela yolu ono puwili kopi mele ngela wiya logo pulaga ngoliya wizigeya waliyi piyeng keleyi pilik keleyagi.

7 Kapura tamizeige ini neyegi sawela yolu keya

nogo waligeleyi piyeng yenge yungke warara yolu
mabura inugu keli piyengki nguk neizo logo nogo
yaniweki.
8 Ini kazing Anotogo keli lewengke yolu
puwekkerik inugu puluwengki ngizirik walimizi
logo purikku negi Mangobekki yeikta yongolok
mei. Logo purikku walimizi puriktau ini neyegi
kiriwei mizagelik kiriwei mizi yagenda mizi.
9 Negi Mangobokko neyegi keli panu pilik nerau
iniyegi keli panu. Legi wok mabiyeng yombanu
nogo keliwiligu koyagelik yolu.
10 Tamizeige ini ngago nogorago miziweki kai
piyengki kerewiya logo mizi mabura nogo iniyegi
keli purikki ini iwakagi logo ini ne kelikki purik ne
negi Mangobokko miziweki kai piyengki kerewiyi
keya mizibek legi pugu neyegi keli purik ne iwaka.
11 Nogo iniyegi pura kozak yeiya purik nogo wi-
lik kagowing yani puraga ini weiweki, logo kazing
pilikmekke ini wilik kagowindago kola koyiweki.
12 Keya ini pobilik mizagirikki ne kozak yei,
Nogo iniyegi keli mabilik inuwa ngezerau nakko
nakyegi kelagirikki kai.
13 Tamizeige yombanu nak mabilik kewengke
pugubekki tundik weiya logo ibengkirikki pangka
mizi mabura pilikpok pigi kewengkebekyegi keli
yemane panu pura keli mabiyengka ngalege pa-
nura.
14 Keya tamizeige ini ngago nogorago miziweki
kai piyengki kerewiyi keya mizi purik ini negi
kewengke nogo keli panuwili.
15 Ne mawinda ini neyegi yawe miziwili kaiyagi
ono, purik ngai nakyegi yawe mizibok ngai
pugubokko mizi piyeng pi lusuwei. Kapura pilik

segeya nogo ini negi kewengke nogo keli panuwili
yei purik nogo iniyegi negi Mangobokko kozak
neiya piyeng mabiyeng kozak yeiya legi.
16 Inugu ne niza ono, nogo kele ini iza. Nogo
ini negi Mangobekki keliragi kiriwei yoluweki iza
logo kazing pilikmekke ngizirik walimizagi. Logo
inigi ngizi purik wok wizagomagi. Pulaga purik
yeik nogoraga inugu Pebayegi inugu keliyengki
nguk mei puwekke purik pugu yanagi.
17 Nogo ini pobilik miziweki kozak yei, ini
makngezerau nakko nakyegi kelagirikki kai.

18 Tamizeige yombanu ngabelakpekke neyegi
ngizi kumuli ono puwili iniyegi kumbak mabura
ya kuneng mizi nagani, purik puwili were neyegi
kumbak miza kopong mizi kani.
19 Ini neyegi ngizi kumuli ono kesak ngizi ku-
muli ono puwili iniyegi keli. Kapura nogo ini
ngizi kumuli onowiligi tepekka iza legi puwili
iniyegi pakela logo ini ngabelakpekkiwili kelik
ono mamizi. Logo piliktikki wiyeke puwili iniyegi
kumbak mizi.
20 Nogo iniyegi koka yombanu yawe mizi
nak ngai pugubekyaga ngalege ono kani, yeiya
purikki ini kumula. Ini neyegi yawe miziwili
kelik keya ne iniyegi ngaibek kelik. Nawili ne
ngangang keleni keya kuneng nani legi puwiligu
inirau ngangang keleyi keya kuneng yanagi.
Puwili ngago inuguyengki kerewiyagi ono, purik
puwili ngago nogora kerewiya ono kopong.
21 Puwiligu ini pilik keleyi nangai purik ini
neyegi kiriweiwili kopong logo purik puwili ne
wezanelabokyegi lusuweiwili kopong.

22 Ne kayima ono wizigeya puwili waligeleya
ono kesak puwiligu neyegi kiyebuk mizi puragi
puwili ngagozak mizi kak ono. Kapura perikka
purik puwili ngagozak mizagi, purik ne weik
kanda puwiliyegi kozak yeiya legi.
23 Neyegi kumbak mizibok negi Mangobekyegi-
rau kumbak mizi yagenda.
24 Puwili nogo watabi nakkorau mizagi ono
Anoto ngezebokko keke mizagi piyengki pakela
ono kesak puwiligu neyegi kiyebuk mizi purikki
puwili ngagozak mizi kak ono. Puwili pakela kele
kapura puwili neyegi kiyebuk miza logo puwili
neyegi kumbak mizi keya negi Mangobekyegirau
kumbak mizi.
25 Kapura pilik miza purik Mosegi lo puwiligi
piyengke pobilik lende miza pura ngizi miziweki,
Puwiligu neyegi yeik ulak kumbak miza. *Ingi Sam 69:4*
26 Iniyegi saweliweki nogo negi Mangobekyaga
wezamelagibok Anotogi Kung Walek wameikta
waligeleyibek. Pi negi Mangobekyaga lewagi logo
pi lewa puwekke pugu ini neyegi langai iwaka
sibene keleyagi.
27 Keya inirau nogo mizi yagalege pakela piyeng
kozak kisagi purik ini ne solo yawe negi walige-
leyi pura mizarikka neyegi kiriwei kai kayimawili
legi.

16

1 Nogo iniyegi ngago piyeng kozak yeiya purik
kunengyeng lewagela pilikwekke ini negi ngizi
kumuli pura wezamela nelegi.

2 Purik Yuda ngai puwiligi i walekyengki kandik
iniyegi waliya wazayagi logo ini keleyayelagi. Ei,
keya teng yombanuwiligu ini yela logo pulaga
puwiligu Anotogo kelira legi teni pilik miza kisa-
gira lewagi.
3 Puwiligu ini ngangang yanagi purik puwili
Peba ma neyegirau iwaka sa ono kopong.
4 Ei, nogo iniyegi peyeng kozak yei purik peyeng
iniyegi lewagela puwekke ini nogo peyeng iniyegi
were kozak yeiya purikki ngereke kumuli nangai-
weki.

Logo nogo peyeng ulogo mabuwekke kozak
yeiya ono purik tonuwa ngoluk tek narik koyi
wiriyagi sarikki wiyeke.
5 Kapura perik ne paka ne wezanelabekyegi
kangweki mizi legi ne peyeng iniyegi kozak yei.
Kapura ngoluk inuwayaga nakkorau neyegi, Ni
talege kang, kai ono.
6 Kapura ini weik nogo pilik kozak yeirikki
wiyeke ini yalek panu.
7 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Ne
kang purik pangkarikku purik iniyegi wazonora
lewaweki. Tamizeige ne kang ono purik nogorau
iniyegi sawelagibek wezamelagi langai ono. Ka-
pura tamizeige ne kang purik nogo iniyegi sawe-
lagibek wezamelagi.
8 Iniyegi sawelagibek Anotogi Kung Walekpek
keya pi lewa puwekkerik neyegi ngizi kumuli
ono ngabelakpekke yolu puwili nak nak kaile
puwiligiyengki iwaka sibene keleyagi keya pugu
Anotogi kazing wameik pangka puluwengki
waligeleyagi keya pugu kemenak ngangang

weiyageya koyimagi puragi waligeleyagi.
9 Pugu puwili kaile miziwili purikki iwaka
sibene keleyagi purik puwili neyegi ngizi kumuli
onorikki wiyeke.
10 Keya pugu ngabelakpekkewiliyegi kazing
wameik pangka puluwengki waligeleyagi purik
ne paka negi Mangobekyegi kangki logo puwilig-
urau ne mawinda pakelagi ono legi.
11 Keya pugu kemenak ngangang weiyageya
koyimagi puragi waligeleyagi purik Sadang
yombanu neyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi
ngaibok weik ulogo ngagozak kelemiya logo
kemenak ngangang weiyagi legi.
12 Keya nogo iniyegi kozak yeiyagi keliyeng
ngoluk kolokngagono yolu kapura inugu pangka
iwakagi langai ono.
13 Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibek
lewa puwekke pi ini wameikta maburagi
iwakaweki keleyagi. Pi Pebago kozak
meiyagiyeng keke kozak yeiyagi. Keya pugu
lewagelagi piyeng ini iwaka sibene keleyagi.
14 Keya yongkambanuwili yeik nogora yon-
golok meibene keleyagi purik pugu nogo ngago
kai pera weiya logo ini iwaka sibene keleyagi
kopong.
15 Negi Mangobokko kai piyeng mabiyeng nogo
kaiyeng. Piliktikki wiyeke nogo iniyegi Anotogi
Kung Walekpokko ngago nogo kai piyeng weiya
logo iniyegi waligeleya logo ini iwakaweki yeiya
purik.

16 Tek nangezi miza logo purik inugurau ne
pakelagi ono. Pulaga wok nayeng miza logo purik

inugu ne ngereke pakelagi. Logo pulaga purik
kele ne weik paka negi Mangobek yolu pulogo
kangki, yeiya.
17 Pulaga Yisugu waligeleyiwiliyaga nawili
ngezewiligi tepekke pelik kela yongomo miza, Pi
nangaiyengki kai yagenda? Pugu pelik kai purik
nangaiyengki kai yagenda, Tek nangezi miza logo
purik inugurau ne pakelagi ono. Keya pulaga wok
nayeng miza logo purik inugu ne pakelagi. Logo
pulaga purik kele ne weik paka negi Mangobokko
yolu pulogo kangki,
18 keya tek nangezi miza logo kai purik nan-
gairikki? Pugu teniyegi kozak yei piyeng teni
lusuwei, kela.
19 Puwili Yisuyegi watabi yaka pugu kai
piyengki nguk meiweki mizi purik pugu iwaka
legi pugu pelik yeiya, Ini nogo tek nangezi miza
logo purik inugurau ne pakelagi ono keya pulaga
wok nayeng miza logo purik inugu ne pakelagi
kai purikki langai kozak keli?
20 Nogo kozak yei pura wameiktago. Ne ibeng
puwekke ini ingkisagi. Neyegi ngizi kumuli ono
puwili wilik kagowing mizagi kapura ini yalek
mizagi. Kapura solowekkerik ini yalek mizagi
kele kapura kalike ini wilik kagowing mizagi.
21 Yongokpanu namele mandik waziweki mizi
purik pi kuneng purik pi ngangang mizi ko-
pong. Kapura mandik pugubek waza logo purik
pi mawinda ngangang puragi kumuli ono. Pi
mandikpek wazamiya purikki wilik kagowing
mizi penangai.
22 Logo inirau mabilik. Ini wameik yalekmokko
pangka ono mizagi kapura ne ngereke ini pake-

lagi logo ya inuguyeng wilik kagowingmokko yemanegi. Logo wilik kagowing purarau nakko iniyaga yongonagi onora.

23 Keya wokpok lewawekkerik inugurau watabi nayengki nguk neiweki mizagi ono, purik ini Pebayegi ini makngezego nguk meiyagi. Ne pobilik kai purik ne wameik kai yagenda, ini yeik nogoragi kozandagi ngizi kumuli kopong Pebago inugu nguk mei piyeng yanagi.

24 Keya kokarikka wizageya kayimeige yokopekke perik inugurau negi Mangobekyegi yeik nogoraga watabi nayengki nguk meiya ono. Kapura mabek pewekka purik ini nguk mei purik ini weiyagi logo ini wilik kagowindago kolagi.

25 Nogo ngago peyeng ngago saweliwei wezayeng kozak yeiya. Kapura wangki wok nakke puwekke purik ne ngagoyeng ngago saweliwei wezayeng kozak kaiyagi ono. Keya Kung Walekpokko mizagewiyege ne yeik negi Mangobekyegi langai kimeike kozak yeiyagi.

26 Logo puwekkerik kele ini yeik nogoragi kozandagi ngizi kumuli kopong ini makngezego negi Mangobekyegi nguk meiyagi logo nogorau inigi wiyeke negi Mangobekyegi nguk meiyagi ono,

27 purik negi Mangobek iniyegi keli legi. Keya ini neyegi keli keya inugu ngizi kumularik ne Anotoyagabek. Logo piliktikki wiyeke negi Mangobek iniyegi keli.

28 Ne Pebayaga kayima logo ngabelakpekke yerageya logo ne weik ngabelakpek wizami Pebayegi kang yongo, yeiya.

29 Logo Yisugu waligeleyiwiligu pelik meiya,
Weik perik kele ni ngagora pangka kai logo teni
iwaka. Ni ngagoyeng ngago saweliwei wezayeng
kozak kai ono logo teni iwaka.
30 Ni watabi mabiyengki iwaka keya nawili
niyegi ngago nayengki nguk nei nangai wizigeya
ni were iwaka purik teni weik iwaka. Logo teni pi-
lik piyengki keriya logo ni wameik Anotoyagabek
mizi, meiya.
31 Logo Yisugu pelik yeiya, Ini weik neyegi ngizi
kumuli kapura kumuli inuguyeng ngoluk kozang
ono.
32 Keya teng ini ne keke wezaniya logo namek
narik neing mizagira mereke. Kapura ne
makngeze keke wiziyagi ono purik ne negi
Mangobek kiling yolu kopong.
33 Nogo ini peyeng kozak yei purik kazing pilik-
mekke ini kazi mizagi ono, wilek kang inuguyeng
ngezege sara koyi penangai, purik ini neyegi ngizi
kumuli keya ne kiling sawela kopong. Ini ngoluk
ngabelakpekke yolu logo ini kuneng keya ngan-
gang wagelagi. Kapura kazi mizi wak, purik nogo
weik neyegi ngizi kumuli ono puwiligi ngaibek
ula legi kozang koyizo.

17

1 Yisu ngago peyeng kaiya logo pulaga paka
ngilumbekke langai pakela yongo mela logo pelik
waberek miza, Peba, teng nugu watabi neyegi ke-
leniyagiyeng lewagi kaiyara weik lewagela purik
ne nigi Marekpek legi. Yeik nogora yongolok mei
logo yeik nugura nogo yongolok meiweki.

2 Purik nugu ne yongkambanu wizageya koyi
kambeli puwiliyegi ngaiweki pangkara nana logo
nugu ne nana puwiliyegi wik koyimagi pura nogo
yaniweki.
3 Keya wik koyimagi pura yombanu ni wame-
nak ngizi Anoto mizabok keya mabilik Yisu Kilisi
nugu wezamelabokyegirau iwaka mizabokko we-
lagi.
4 Nogo weik yeik nugura ngabelakpekke pelege
yongolok meiya. Purik yawe nogo miziweki nugu
nana pura weik nogo miza.
5 Peba ngilung keya ngabelak keremizagine ne
ni kiling wizagomawekke yeik nogora yemane
wiziya pilik weik mena nigi wirege yeik nogora
yemane sibene kelemiye.

6 Nogo ni talik mizibek miza purikki nugu ngizi
kumuli onowiligi tepekka niza nana puwiliyegi
waligeleya. Puwili nuguwili logo nugu puwili ne
nana keya puwili ngago nuguragi kerewiya logo
miziwili.
7 Puwili weik watabi nugu nana piyeng
mabiyeng niyaga lewayeng purikki iwaka.
8 Purik nogo puwiliyegi nugu kozak neiya
piyeng nogo kozak yeiya kopong. Logo puragi
kerewiya logo kiyebuk miza ono, segeya ne ni
kiling wizagoma logo ne kayima purikki puwili
iwaka keya ni ne wezanelabokyegi puwiligu
kisirik, Wameik pugu pi wezamela, kisi.

9 Ne puwiligi wiyeke waberek mizi. Ne neyegi
ngizi kumuli ono puwiligi waberek mizi ono ka-
pura ne nugu nana puwiligi wiyeke waberek mizi
purik puwili nuguwili legi.

10 Keya nigi puwili mabuwilirau nogowili. Keya
negi puwili mabuwilirau nuguwili. Keya yeik
nogora ngalege panu yongolok meirik ngizi ku-
muliwili kazing pangka lewengke yolu puwekke.
11 Keya ne weik niyegi lewa puloge, ne
mawinda ngizi kumuli onowiligi tepekke wiziyagi
ono kapura ngizi kumuli puwili kele ngoluk
ngabelakpekke ngizi kumuli ono puwiligi tepekke
yolugi. O Peba Anoto ni kaile nayendau onobek
mena yeik nigi nugu ne nana puragi kozandaga
ngizi kumuli puwili korowali piyengka iza warara
wizei, logo towago kangka wamenakpekke
yolu mabilik puwilirau kangka wamenakpekke
yoluweki.
12 Ne puwili kiling wiziyawekke nogo kozang
nuguragi ngaige nugu nana puwili mabuwiliyegi
ngai wiziya logo puwiliyaga nak kazing nogo
waligeleya puluwengka kemenak ibengki ono, ka-
pura wamenak kele logo pok yogo Yuras kazing
kumbekki lewengke ibengkibek. Pugu korowali
mizayengki wiyeke pi kazing kumbekki lewengke
ibengki purik pangka logo Anotogi Kapiya Walek-
tikke piyegi langai lende miza pura ngiziweki.
13 Peba, ne weik niyegi lewa. Ne ngabelakka
pelege ngoluk wizimowei ngago peyeng waberek-
mekke kozak kai logo nogo wilik kagowing yolu
mabilik ngizi kumuli puwilirau wilik kagowing
nogorago kolaweki.
14 Nogo ngago nugura puwiliyegi kozak yeiya
logo puwili ngizi kumula logo piliktikki wiyeke
ngizi kumuli onowili puwiliyegi sisik. Puwili
ngizi kumuli ono puwiliyagawili ono keya puwili
ngizi kumuli ono puwiligu kumulilik kumuli ono,

puwili nogo kumulilik kumuli.
15 Ne nugu puwili ngizi kumuli onowiliyaga
kazi iza oroweigirikki waberek mizi ono, kapura
Sadang korowali mabiyengki mangobekyaga
nugu puwili iza warara wiziyagirikki ne waberek
mizi.
16 Nogo mizi mabilik puwilirau ngizi kumuli
onowiligu kumuli pumokko kumuli ono.
17 Legi nugu puwili ngago nigi wameik puragi
waberek kiriwei mizibene waligeleyagirikki ne
nguk nei, purik puwili nigi keke yolu keya nga-
belakpekke korowali yolu piyengka keke koy-
ibene. Ngago nugura wameikta.
18 Nugu ne ngabelakpekkewiligi tepekke
wezanela. Logo kazing mabilikmekke nogo
puwili ngabelakpekkewiligi tepekke ngago
nugura orowei kangweki wezayeli.
19 Nugu neyegi keleniyagi keli piyeng keleni
mangaiweki ne makngezego ne mele nuguzikke
nani, purik ne puwiliyegi keli kopong. Keya
nogo pilik mizi purik puwiligu puwili ngezewili
mele nuguzikke nanagi logo puwili ngezewili keli
nuguraga mizibene logo puwiligu mizagi purik
puwili ngago wameik nigi puragi iwaka kopong.
20 Keya nugu yombu nogo waligeleyi pewiliyegi
sawelagirikki ne nguk nei purik ne yeik
puwiliyegi keke sawelagirikki kai ono kapura
segeya yongkambanu ngago pewiligu kisiyeng
kerewiya logowekke neyegi ngizi kumulagi
puwiliyegirau sawelagirikki ne nguk kai
21 logo puwili mabuwili kangka wamenakweki.
Peba, ni negi yungke yolu keya ne nigi yungke
yolu logo towa kangka wamenak. Logo kazing

mabilikmekke puwili mabuwili towagi yungke
yoluweki logo ngizi kumuli onowili nugu ne
wezanela purikki ngizi kumuliweki, ne nguk nei.
22 Nogo yeik yemane nugu nana pura puwili
yana logo puwili kangka wamenakpek kilingwili-
weki, towago kangka wamenakpek kiling yolu
mabilik.
23 Legi ne puwiligi yungke wizinda keya ni negi
yungke wizinda logo puwili kangka wamenakpek
kilingwiliweki. Logo ngabelakpekke ngizi kumuli
onowili nugu ne pelege wezanela purikki keriyi
nangaiweki, keya nugu neyegi keli mabilik nugu
puwiliyegirau keli purikki puwili iwakagi.
24 Peba, nugu ne nana puwili nogo yolu pulogo
ne kiling yoluweki ne keli keya ngaiwak nogorik
keriyiweki, ngaiwak purik ngaiwak nugu watabi
mabiyeng keremizi nangai wizigeya nugu were
neyegi kela kopong ne nana purik.
25 O Peba, ni pangka panu. Keya ngizi ku-
muli onowili niyegi lusuwei kele kapura ne niyegi
iwaka keya negi puwili nugu ne wezanela purikki
weik iwaka.
26 Nogo puwili niyegi iwaka sibene keleya
keya mawinda iwaka sibene keleyagi logo puwili
nugu neyegi keli pura puwiliyegi wizeibene logo
ne makngeze puwiligi wilek kangyengki yungke
yolugi. Wameik panu.

18

1 Yisu weik waberekmek miza wizigeya pu-
laga pi kiling pugu waligeleyiwili kai Kidirong
meilingki wale pangazuwagaleige kuna. Logo
kailingka pangazuwaga pulogo yengelei ngeriya

namek yolu logo Yisu pugu waligeleyiwili kiling
pulogo kiliya kuna.
2 Keya Yisu pulogo pugu waligeleyiwili kiling
kang kolokngagono kang miza logo Yuras Yisu,
Yisu ulagiwiliyegi miza yanagiboktau wale pulu-
mengki iwaka.
3 Togo Yuras Yisugu yolu pulogo wiriya. Pi kiling
wiriyawili Rom Ami nawili keya Yuda wagela An-
otogi i walek yemanemakki ngai yolu nawili, An-
otoyegi kolak miziwiligi ngai puwili keya Palisi-
wili meiwiligurau wezayela nawili wiriya. Logo
puwili lang keya kilikkilik keya lamyeng kiling
wiriya. Nawili ngelelang kazingmekke langiyiwei
wiriyagi nayendau orowei wiriya.
4 Kapura Yisu ngezebekyegi watabi lewagelagi
piyeng mabiyeng pi iwaka wiziya logo pi puwili
wilek yeliweki kuna logo pelik nguk yeiya, Ini
takyegi weli, yeiya.
5 Logo puwiligu pelik meiya, Yombanu yereng
Nasarete mei puraga Yisu meibok talege, meiya.
Logo Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Ne pi,
yeiya. Yuras Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagi-
boktau puwili kiling mabulogo luwe wiziya.
6 Yisugu puwiliyegi, Ne pi, yeiyawekke puwili
ngik keya ngane mizagela ngabelakka kawiye
wala.
7 Logo Yisugu ngereke pelik nguk yeiya, In-
ugu welibok takyegi, yeiya. Logo puwiligu pelik
meiya, Yisu yereng Nasarete mei puragabekyegi
teni weli, meiya.
8 Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo yaka weik
iniyegi ne pi yeiya, mena yeiya. Tamizeige ini
neyegi weli mabura nogo waligeleyi puwili yeik

wezayeli, yeiya.
9 Pugu pilik kaiya purik ngago lang pugu koka
pobilik kaiya purik ngizi miziweki. Logo ngago
pura pelik, Nugu nana puwiliyaga naktau nogo
ibeng sibene kelemiyagi ono, kai.

10 Pulaga Simong Pita lang yokolong nawek
wara wiziyabokko lang yokolong puguwek pu-
gusa logo yombanu yeikta Malaka meibekki kere-
lik ngaigezuwagemek peto moleige wezamela. Pi
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubekyegi yawe mizibek.
11 Logo Yisugu Pitayegi pelik meiya, Lang
nuguwek meli pulumengke langwek mela
to mele. Negi Mangobokko nogo ngangang
wageliweki nana pura nogo wageli purik
pangkarikku, meiya.

12 Pilik mizi ngizige yombanuwiligu Yisu ke-
bangkela yaka Rom Ami puwili keya ngai puwili-
gibek keya Yudawiligi wagelawiligu. Puwili pi
kebangkela wizigeya meleyau tariya.
13 Logo puwili weik pi miza orowei panga
Kayapasigi yongokpumelegi mangobek Anasa
meibekyegi kuna. Kirisimasi puragariktau
Kayapasi yombanu Anotoyegi kolak miziwiliyegi
ngai yemane panu wiziya.
14 Logo Kayapasi meibok ulogo Yudawiliyegi
yombanu wamenak Yuda mabuwiligi wiyeke
ibeng purik pangka kaiyabok.

15 Logo Simong Pita kiling Yisugu waligeleyaw-
iliyaga ne, Yowan kapiya perik lende mizabok,

te makngeze Yisuyegi kiriwei yaka ngai yemane panubokki imakke kuna.
16 Logo ne ngai yemane panubokyegi iwakabek kopong yemanebekki yerendikke Yisuyegi kiriwei yabela keya Pita yenge kandikke lemengmekka yenge yerengke wezamiya.

Pulaga ne yaka kiliya yabelabokko kolomandik kandikke ngai wizilegemeleyegi pelik meiya, Pita yabekke pani, meiya. Logo nogo pilik meiyawekke kolomandikmologo pangka kai logo Pitarau kuni pani kelemiya.
17 Logo kolomandikmolo Pitayegi pelik meiya, Ni yombanu pangabokko waligeleyiwiliyaga nak ma talik, meiya. Logo Pitago, A'a', ne puwiliyaga nak ono, meiya.

18 Weik kabelakta kilili logo pulogo yawe miziwili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai nawilirau yezi nazik waliya wizigeya yezimele sageya koya logo Pitarau puwili kiling yezimele sageya wiziya.

19 Yeke imakka yungke weik Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek Yisuyegi pugu waligeleyiwili tawili keya pugu waligeleyi piyengki langai mei.
20 Logo Yisugu pelik meiya, Ne mamokko kerewiya keliklege kozak kaiya. Ne liwik kozak kaiya ono. Ne Yudawiligi i walek songonoyengke yombanu kolokngagonogo wawere uli piliklege kozak kaiya keya panga puwiligi i walek yemanemakka Yudawiligu Anotoyegi kolak miziweki wawere uli pulogorau kozak kaiya.

21 Logo nangki nogo puwiliyegi kozak yeiya
piyengki nguk nei. Nogo kaiya piyengki kerewiya
puwiliyegi nguk yei. Puwili nogo kaiya piyengki
iwaka koyinda mena, meiya.
22 Weik Yisu pilik kaiyawekke wagela mereke
wiziya nakko melegozok ula logo pelik meiya,
Nugu kumularik nugu kai purik tenigi ngai ye-
mane panubekyegi pangka meiya to melagelik
mei yagenda ma, meiya.
23 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige
nogo kokowa kaiya mabura nogo kokowa kaiya
pura pewili mabuwiliyegi kozak yei. Kapura
tamizeige ne wameikta kozak kaiya mabura
nangki nugu ne melegozok neli, meiya.
24 Pulaga weik Anasago mabilik meleyau tariya
mabilik ngereke Kayapasi pigi yelambekyegi
wezamela.

25 Simong Pita yezimele sageya wiziya logo naw-
iligu piyegi pelik meiya, Ni yombanu pangabokko
waligeleyiwiliyaga nak ma talik, meiya. Logo
pugu ngaigu, A'a', ne puwiliyaga nak ono, yeiya.
26 Pulaga Anotoyegi kolak mizi puwiligi ngai
yemane panubekyegi yawe mizibek logo Pitago
yombanu kerelik ngaigezuwagemek peto ula
melabokki ingembubokko piyegi pelik meiya,
Wameik panu, ni pi kiling yengelei ngeriyamekke
wizilege nogo pakelabek, meiya.
27 Kapura ngereke Pitago ngaigu, A'a', meiya
logo pilik kai ngizige weik winak talekmek kai.

28 Weik wangkota si ngizige puwili Kayapasi
wezamiya logo Yisu miza orowei panga yombu

ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngai yemanebekki imakki kuna. Kapura Yuda ngai-wili ngezewili ngaibekki pumakke kiliya kuna ono. Purik puwili kiliya kuna kesak kazing puwiligimekke puwili kaile miza mizi kak logo puwili Pasobaraga ngeragi yemane miza ni kak ono.

29 Logo Pailet Rom Kapman Yudawiliyegi ngaibek yenge yerengke kanda Yudawiligi ngaiwiliyegi pelik nguk yeiya, Yombanu pobokko nangaiyeng miza? Pugu kaile miza nayengki wiyeke ini ngagozak kelemiweki miza orowei lewa ma talik, yeiya.

30 Logo puwiligu pelik kanga meiya, Pi kaile miza ono kesak tonugu pi pelege niyegi miza orowei wiriyi kak ono, meiya.

31 Pulaga Pailetgu pelik yeiya, Pilik mabura lo ini makngezegiraga ini makngezego ngagozak kelemi nangaiweki mena miza wari koli, yeiya. Kapura Yudawili kiyebuk logo pelik kisi, Tonugu kisirik pi ibengweki kapura ini Romwiligi lor-agarik teni Yudawiligurau yombanu nak ula logo ibengki ono, meiya.

32 Logo Yisugu pi yengeleileige nili ula logo ibengki kaiyara weik wameik, purik yombanuwili yengeleiyengki ibeng sibene nili ula wazayi pumok kazing Yudawiligimek ono, Romwiligi kazingmek kopong.

33 Puwili weik pilik kisiwekke Pailet ngereke yeke ige yabela logo Yisu piyegi miza orowei wiriyibene yeiya. Logo pugu Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King Ngaibek ma yeik, meiya.

34 Logo Yisugu Pailetyegi pelik meiya to mela,
Ni pura kumula ni makngezegiraga kai? Ma
neyegi langai pilik kaiya nakko niyegi kozak
neiya, meiya.
35 Logo Pailetgu pelik meiya, Ne Yudabek
ono. Ni makngezeyagawili keya ngai yemane
nuguwiligu ni neyegi niza nana. Legi watabi
korowali nugu mizayeng nangaiyeng, meiya.
36 Logo Yisugu pelik meiya, Ne ngabelakpekke
pelege ngai ono. Logo pilik kesak Yuda ngai ye-
manewiligu ne kebangkela puwekke nogo ngai-
wili neyegi wiyeke ngai mizi kak. Ne pelege
ngaibek ono.
37 Pulaga Pailetgu pelik meiya, Togo nugu kairik
ni King Ngai nak? Logo Yisugu pelik kanga meiya,
Nugu ne King Ngai nak kai purik wameik. Ne
piliktikki wiyeke wazaniya keya piliktikki wiyeke
ngabelakka kayima, logo yongkambanuwili An-
otogi ngago wameiktagi iwaka sibene keleyi-
weki. Wameiktagi walerikke yolu puwili neyegi
kerewiyi, meiya.
38 Logo Pailet pelik meiya, Wameikta nangaira,
meiya. Logo pilik kai kunimowei yenge yerengke
Yudawiliyegi ngereke kuna logo pelik yeiya, No-
gorau ngago korowali pek ngagozak kelemiyagi
langai nararau piyaga kerewiya ono.
39 Kapura kazing inugumekkerik Pasobaraga
purik wigirawiliyaga kalogomok nak kirisimasi
mabiyeng weik wila wazami mizi legi nogo nak
wila wazamiyagi. Logo ne ini Yudawiligi King
Ngaibek wila wazamiyagi ma, yeiya.
40 Kapura puwili mabuwili mawinda kek
kisageya koyimowei pelik kisi, A'a', pi ono.

Yombanu Parabas meibok kele wila wazamiye, kisi. Parabas meibok ulogo ngoweiya nak.

19

1 Pulaga Pailetgu Yisu ngereke yeke ige pikang yemane ngai kozangyengko wizale uliweki miza orowei kunibene kelemiya.

2 Logo amiwiligu mabung ingak ngai merek kilulung wezabek keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya keya ngaigu King Ngaibek miza koyimowei melewangka King Ngaiwiligu wakiyi langai wago yokolong narik wakiya wazamiya.

3 Pulaga puwili piyegi kanda purik pelik mei mizi, Aiya, ni wik yokolong yoluweki. Ni Yudawiligi King Ngaibek, meiya logo purik wiregawerege melegozok uli.

4 Pulaga Pailet kang nararau mawinda yenge yerengke kuna logo Yudawiliyegi pelik yeiya, Keriyi, nogorau ngago korowali, pek ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga kerewiya ono, logo nogo pi ngereke iniyegi yerengke pelege miza orowei lewa logo inugu pi korowali nariktau ono purikki ini iwaka si nangaiweki, yeiya.

5 Pulaga Yisu kilulung mabung ingakyengka keremizabok wakiyi keya melewangka yokolong wagorik wakiyi miza logo welagela kuna. Logo Pailetgu pelik yeiya, Yombanubekyegi pelege pakeli, yeiya.

6 Logo yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemanewili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaiwili piyegi pakelawekke puwili ngalizi panu pelik kisa, Yengeleileige nili ula wazami. Pi uli. Yengeleileige

luwe nili ula wazami, kisa logo puwiligu
lewegeyau kisagela meiya meli kang keya miza.
Logo Pailet pelik yeiya, Ini makngezego pi
yengeleileige nili ula wazami. Purik nogorau
korowali nangezi pekyegi wizilege pakela ono
mena, yeiya.
7 Pulaga Yudawiligu pelik meiya, Lo tonugura-
girik pi ulagibokko, purik pi yombanu yeikpek
kele kapura pugu pi Anotogi Marekpek kairikki
wiyeke, meiya.
8 Logo Pailet Yisugu pi Anotogi Marekpek kaiya
purikki kerewiyawekke pi kazimek yemane miza.
9 Logo pi kazi kopong Yisu ngereke miza orowei
yeke ige yabela logo pi Anotogi Marekpek ma talik
miza legi pelik nguk meiya, Ni talaga kayimabek,
meiya. Kapura Yisugurau nara kanga meiya ono.
10 Logo Yisu ngago nara kanga kai nangaiwekke
Pailetgu pelik ngalik meiya, Ni neyegi ngago kai
onobek? Nigi wik yolugirikki kaiyagirik keya
ibengkirikki kaiyagirikki pangkara nogo wara
purik ni iwaka ma talik, meiya.
11 Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige Anotogo
ni pangkara nani ono purik nugurau neyegi
watabi nayeng mizagi ono. Keya yombanu ne
niyegi niza nana puwiligi kaileyeng nuguyengka
ngalege, meiya.
12 Logo Pailet puragi kerewiyawekke pi weik
Yisu wila wazamiyagimokko kelegele. Kapura
Yuda ngaiwili ngalizi panu pelik kisi, Tamizeige ni
pi wila wazami purik mabura ni Sisa Romwiligi
King Ngaibokki kewengkebek ono. Yombanu
ngezebokko ngezebek King Ngaiweki mizibok
Sisayegi ngai mizibek, kisi.

13 Logo Pailet pura kerewiyawekke pi kanda tung pugu ngagozakyeng kebangkeliwekke mogosirikke mogosa. Logo Yisu pugu mogosa yolu pulogo miza orowei wiriyibene yeiya, logo pugu mogosa pulumeng king ozokyeng poloraga semeng wezabek keremizi wiriya lemeng, logo Iburu ngago yeiktaga, Kabata, mei. Logo yeik puragi solorik, king ozokyeng kiling lemeng.

14 Pilik mizarik wok melenazikpekke logo wokpok yongkambanuwili watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek, logo Sabatpok Sabat yemane Pasobabek meibek. Logo wok melenazikpekkerik paka ngilumbekke libuge yokmek weik 12 kilokweki mizi. Logo Pailetgu Yudawiliyegi pelik yeiya, King Ngai inugubek pelege, yeiya.

15 Kapura puwiligu ngalizi pelik meiya to mela, Ibeng sa wazamiye. Ule. Ule. Yengeleileige nili ula wazamiye, meiya. Logo Pailetgu pelik yeiya, Nogo King Ngai inugubek yengeleileige nili ula wazamiyagi, yeiya. Logo Yudawiligi ngai yemanewili pelik meiya, Yombanubek King Ngai tonugubek ono, Sisa ngezebek King Ngai tonugubek, meiya.

16 Pulaga Pailet puragi kerewiya logo puwiliyegi Yisu yengeleileige nili ula wazamiyagi yeiya. Logo amiwili pi miza orowei kuna.

17 Pulaga amiwiligu Yisu yengelei ngezebek nili ula wazamiyagi nalei wagelibene mana logo pi pulei wageliwei kuna. Puwili weik ngabelak wale Kebi Kozarik meirikke kanda logo Yudawiligi ngago yeiktagarik, Kologata, mei.

18 Logo Kologata pulogo Yisu puwiligu yen-
geleileige nili ula wazamiya logo yengeleilei luwe
lewamiya. Keya yombanu neyaurau yengelei
neyauge mabilik nili ula wazaya logo Yisu tepekke
keya yombanuyau nak nazuwaga miza.
19 Logo Pailetgu ngago lang nayeng pelang
korokwekke pilik lende miza logo pugu yen-
geleileige Yisugi kebi wilekta yolulege ngalege uli-
weki yeiya. Logo ngago lende miza pura pelikta,
Pek Yisu yereng Nasarete mei puragabek Yudaw-
iligi King Ngaibek, miza.
20 Logo Yuda kolokngagono kanda ngago lang
yaka miza wazamiya pura mei kaiyageya koya,
purik Yisu yengeleileige nili ula wazamiya pulu-
meng Yirusalem yerendaga koweige ono. Ngago
lang miza wazamiya purik ngago yeik neyauga-
naraga miza kapura solorik menalik. Logo ngago
yeik piyeng ngago Iburura keya Latinda keya
Kirikta.
21 Kapura Yudawiligi yombu Anotogi i walek
yemanemakki Anotoyegi wata kolak kelibene
waliyi maniwiligi ngai yemanewili ngago lang
puragi kiyebuk logo Pailetyegi pelik meiya, Ngago
lang pelik miza wazamiya pura, Yudawiligi King
Ngaibek, miza wazami kak onora kani, segeya
pobilik kele miza wazamiyagirago, Pugu ngeze-
bekyegi kairik pi Yudawiligi King Ngaibek kai,
miza wazamiyagirago, meiya.
22 Logo Pailetgu pelik yeiya, Nogo lende miza
pura yeik mabilik wizi pani, yeiya.
23 Rom Ami Yisu yengeleileige nili ula
wazamiyawili mangobektau ono. Puwili pilik
miza logorik puwili Yisugi kagorikyeng weiya

logo ngezewiligi tepekke sanga miza. Kapura piyengka melewangka yeik yokolong panu lolo ularau onorik logo watabi wakiya piyengki ngalege wakiyarik wizilege.

24 Logo puwili nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa perik wale mangoriktau ono keremiziweki koliyagelega wiyagi ono. Segeya tonuwa purikki wiyeke yengelei lek uliweki logo wini pilikpokko weibene. Puwiligu pilik kisa purik Anotogi Kapiya Walektikke pobilik lende miza pura ngizi miziweki.

Puwili kagorik nogoyeng ngezewiligi tepekke sanga miza keya melewangka yokolong nogorikki wiyeke yengelei lek ula. *Ingi Sam 22:18*

Logo amiwiligu weik pilik pura ngizi miza.

25 Kapura pilik mizageyarik Yisugi panumele, keya Yisugi panumelegi sakmele, yogo Kolopa meibekki yongokpumele Maliya, keya Maliya Matalenarau yengelei Yisu nili ulaleige ngezege luwe koya.

26 Logo Yisu pigi panumele keya ne pugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubek mereke luwe koyilege keriyawekke pugu pigi panumeleyegi pelik meiya, Kali ni kiling menalege yolubok perikka purik weik nigi marekpek kani, meiya.

27 Pulaga pugu neyegi pelik kai, Negi panumele nigi panumele miza logo piyegi ngai wizeimo, kai. Logo wokpokko nogo pi miza orowei panga i nogomakka piyegi ngaiweki kambela.

28 Pilik kaiya logo weik Yisu watabi mizagi pilik piyeng mabiyeng weik mamiza logo piyegi langai

Anotogi Kapiya Walektikku kaiya pura ngizi mizi-
weki pi pelik kaiya, Ne kaigi keli, kaiya.
29 Pulogo kai waing walek narik kaimi naraga
wizilege puwiligu kapuk wezarik narik kai waing
walekpekke yungke mela, logo tonugu ngo mei-
bokki pangka puwiligu yengelei isop mei mereke
leleng nak weiya, wizigeya kapuk wezarik purik
isopmerekki lelembekke mela wizigeya Yisugi
kiliraga mana wazamiya.
30 Logo Yisu kai waing walektik na logo pelik
kaiya, Ne weik watabi mizagi piyeng mabiyeng
miza kaiya, logo pulaga weik kebira lawila logo
kung pugubek weik pi wezami kang logo weik pi
ibeng.

31 Pulaga weik teni Yudawiligi ngai yemanewil-
igu Pailetyegi pugu amiwiliyegi yeiya logo Yisu
keya yombanu yaka Yisu kiling yengelei kalo-
gomok piyauge nili ula wazaya puwiligi ingeyeng
liya wazaya logo puwili nguk namizi ibeng sa wiz-
igeya puwili ngezangai waliyiweki yeibene nguk
meiya. Puwili yombanuwili pilik kayima wok
kalikebekkegi purikki kiyebuk, purik wok kalike-
bek Sabatpek yawe mizi onobektikki wiyeke keya
Sabatpok, Sabat yemane Pasobaragabek.
32 Logo amiwili kanda yombanu nakki ingeyau
liya wazami, nakki ingeyaurau mabilik keleya.
33 Kapura puwili kanda Yisuyegi pura pi weik
ibeng mamiza wizigeya inge puguyaurau liya
mowiya ono.
34 Segeya ami nakko Yisu yelabege wizalikku
yowa logo nguk namizi iwi keya kaiyau wala.
35 Ne Yowan kapiya perik lende mizabokko

piyeng keriya. Logo nogo kozak kai pura wameikta purik nogo iwaka. Tegi nogo kozak kai logo inirau ngizi kumuliweki.

36 Logo piyeng pilik lewagela purik Anotogi Kapiya Walektikku lewagelagi kaiya mabilik lewagela. Logo pelik kaiya.

Puwiligurau koza pigi nak liyagi ono. *Ingi Sam 34:20*

37 Keya peliktarau lende miza,

Puwiligu wizalikku yowabok kalike puwiligu ngereke keriyagi, miza. *Sakaraya 12:10*

38 Weik pilik miza wizigeya yombanu Yosep mei yereng Arimatiya meiragabek logo Yisuyegi kiriweiwiliyaga nak Pailetyegi kuna. Kapura pi Yuda ngai yemanewiliyegi kazi kopong pi nawiligu iwakagi purikki kiyebuk legi pi liwik kambela. Pi kanda Pailetyegi pugu Yisugi yasurik wawiyiweki Pailetgu pangka meiyagirikki nguk meiya logo Pailetgu pangka meiya. Logo pi nguk namizi kanda Yisugi yasurik wawiya.

39 Logo Nikotimas walaka Yisu ngoluk wikwekke wok nakka kusaga piyegi kambela mabok Yosepyegi saweliweki kuna. Logo pi kamba pekik andet paungki pangka marasing neyau kiling ngelaming kelemiyarik logo kukngizi keliriktau orowei wiriya.

40 Logo Yosep keya Nikotimas Yisugi yasurik weiya logo yaka kamba kukngizi keli puriktau kubuli yongomo miza logo kemenak sukumeng miza. Kazing pumok Yudawili yombanu waliyiweki ibengwiligi korikyeng ngezangai sok putiya wala nelegi mizimek.

41 Keya puwiligu Yisu ula pulumeng yengelei
olip ngeriyamekki ngezege logo pulogo king
ururu yombanu waliyiweki keremiza namek
wizilege kapura ngoluk yombanu naktau pulogo
waliyi ono.
42 Wok melenazikpekke puwili watabi
puwiligi wok yawe mizi onobek wok Sabatpek
meibekkiyeng ngayek mizibek, logo wokpek weik
lewagelaweki mereke keya king ururumektau
mereke miza legi pulogo Yisugi yasurik wiya.

20

1 Weik Sondabekke ngoluk kabelaktik wilangka
ono wizigeya Maliya Matalena panga king ururu
Yisugi yasurik wiya pumokko kuna. Logo pi
keriyiraige pura king yemane panga king ururu
pumokki kandikke waliya wazamiyabek yomi-
zora wezamela logo wizilege.
2 Pulaga pi nginda panga yerengke kando
kuna. Pi Simong Pita keya ne Yowan Yisugu
keli panubokyegi keriyiweki kuna. Logo pugu
teyegi pelik yeiya, Nawiligu Yemizibekki yasurik
weiya logo puwiligu talege wiya miza purik teni
lusuwei, yeiya.
3 Togo te Pita panga yombu londagi pakeliweki
kuna.
4 Logo te mabiyau nginda kuna logo pulaga ne
weik Pita wezami were nginda kanda panga king
ururumekke tabunda.
5 Logo ne lawila logo yeke king ururumekke
yeke yungke pakeliraige pura kagorik Yisu suku-
meng mizarik pizirik mamiza. Kapura ne yeke
king ururumekki yungkerau kuna ono.

6 Pulaga Simong Pita kalike nginda wiriyabok
weik tabunda, logo pi yeke king ururumekke
yungke kiliya kuna. Logo kagorik Yisu sukumeng
miza purik wizilege pugu pakela.
7 Keya kagorik wale kebige tiya puriktau ngez-
erik panga keke loliya wazamiya wizilege pugu
pakela.
8 Logo ne were panga king ururumekke tabund-
abek kele kapura ne yeke yungke kalika kiliya
kuna logo ne watabi piyengki pakelawekke ne
Yisu ngereke wameik wik yolu purikki ngizi panu
kumula.
9 Logo puwekkerik teni Anotogi Kapiya Walek-
tikke Yisu ngereke ibendaga wik yangalektagi
kaiya puragi ngoluk iwaka panu ono wiziga.

10 Pulaga te Simong Pita weik ngereke panga ige
kando kuna.
11 Kapura Maliya Matalena king ururu Yisu
wiya pumokki kandikki ngezege mabulogo luwe
wizimowei ingkeiyageya wiziya. Logo pi in-
gkeiyageya wizimowei lawila logo yeke king uru-
rumekke yungke pakela.
12 Logo angela neyau Yisugi yasurik wiya pul-
ogo koyilege pugu pakela. Piyau wilangkayengke
koyilege. Logo nak Yisugi kebira wiziya pulogo
mogosa keya nak Yisugi ingeyau wiziya pulogo
mogosi miza.
13 Logo piyaugu piyegi pelik nguk meiya, Yon-
gokpanumele, ni nangaiyengki wiyeke ingkei,
meiya. Logo pugu pelik yeiya, Nawiligu Yemizi
nogobekki yasurik weiya logo talege wiya miza
purik ne lusuwei, yeiya.

14 Pilik kaiya logo Maliya towilik meiraige pura
yombanu nak mabulogo luwe wizilege. Logo pok
Yisu kapura Maliya yombanubek Yisu purik pi
lusuwei.
15 Logo pugu pelik meiya, Yongokpanumele,
ni nangaiyengki wiyeke ingkei? Ni takyegi
weli, meiya. Logo pugu kumularik mabul-
ogo olipyengke yawe mizibek sawiya logo pelik
meiya, Tamizeige nugu pi nalege wiya mabura
talege wiya miza purik neyegi kozak kai logo ne
yasu pugurik weiweki, meiya.
16 Logo Yisugu pelik meiya, Maliya, meiya. Logo
Maliya kowita logo Yisuyegi pelik meiya, Laboni.
Ni mabok ma, meiya. Iburu ngago yeiktaga,
Laboni, mei purik Kiriwagabek, mei yagenda logo
pugu Kiriwagabek ni mabok ma, meiya.
17 Logo Yisugu pelik meiya, Ne kebangkeli wak
purik ne ngoluk paka negi Mangobek yolu pul-
ogo kang onorikki wiyeke mena. Kapura mak
kele nogo waligeleya logo negi si keya sakkawili
nobiyeng miza puwiliyegi pelik kozak yeimo, Ne
negi Mangobek keya inigi Mangobek keya Anoto
nogobek keya Anoto inugubekyegi kang yongo
yeimo, meiya.
18 Pulaga Maliya Matalena Yisugu waligeleya
puwiliyegi kuna logo puwiliyegi Yemizibek pugu
pakela logo pugu ngago pura piyegi kozak meiya
yeiya.

19 Weik Sonda mabokko ibeng kamekke,
Yisugu waligeleyawili keya nawilirau menalege
i namakka koya logo puwili Yuda ngai
yemanewiliyegi kazi kopong nawiligu puwiligu

kozak keli piyengki kerewiya nelegi kangyeng kozang waliya logo yeke ige koya. Logo nguk namizi Yisu puwiligi tepekke tabunda logo luweza wizimowei puwiliyegi pelik yeiya, Ya inuwagiyeng ngezege sara kiling koyi pani, yeiya.

20 Pi pilik kaiya logo pulaga mele puguzikke nili kungyeng puwiligu keriyibene waligeleyi keya mabilik yelabezuwaga wizang kundik waligeleyi miza. Logo pugu waligeleyawili Yemizibekyegi ngizi pakela logo wilik kagowing yemane miza.

21 Logo Yisugu mawinda pelik yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi pani. Negi Mangobokko ne pelege wezanela mabilik nogo ini yawe nogora miziweki wezayeli, yeiya.

22 Pi pilik kaiya logo puwiligi ngalege yaung pugubek wilik mana logo pelik yeiya, Weik mena Anotogi Kung Walekpek wei.

23 Tamizeige nakki kaileyeng inugu keremareke wezameli purik kaile piyeng keremareke wezamela wizinda. Keya tamizeige inugu kaile piyeng kebangkela yolu purik piyeng keremareke wezamela ono wizinda, yeiya.

24 Keya Yisu pugu waligeleyawiliyegi tabundawekkerik Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibek wamenak puwiliyaga pulogo wiziya onobek.

25 Logo nawiligu piyegi, Tonugu Yemizibek pakela, meiyawekkerik Tomasigu pelik yeiya, Wire ne makngezegiyau pi pakeli keya nili kungyengki pakeli keya nili kungyeng melegong nogoyengko kuming kelemi keya wizang

kundikke mele nogozik meli puwekke kele ne
ngizi kumulagi, yeiya.

26 Weik Sonda nara miza wizigeya puwili
ngereke imakka mabuwili koya logo Tomasirau
wiziya. Logo ulogo miza mabilik kangyeng ngai
kozang waliyara koya logo nguk namizi mabulogo
puwiligi tepekke Yisu tabunda. Logo pugu pelik
yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi pani,
yeiya.
27 Pulaga pugu Tomasiyegi pelik meiya, Mele-
gong nugubek mele nogozikke nili kundik ke-
bangkelibene wiye logo mele nogoyauge pakele
keya mele nuguzik tungkula logo wizang kung
yelabezuwaga perik kebangkele, logo kangka
neyau kumuli nagani. Yeik ngizi panu kumule,
meiya.
28 Logo Tomasigu pelik meiya, Yemizi nogobek
keya Anoto nogobek, meiya.

29 Pulaga Yisugu pelik meiya, Ni neyegi keriya
kopong ni weik ngizi kumuli kapura neyegi
keriyagi ono kapura ngoluk ngizi kumulagi puwili
wilik kagowing yemane panu mizagi, meiya.

30 Togo ne Yowangu watabi Yisugu miza peyeng
weik lende miza kapura piyengka tenigi wirege
Yisugu watabi Anoto wamenakko keke mizi
piyeng mizariktau kolokngagono kapura kapiya
perikke nogorau lende miza ono.
31 Kapura nogo pelik kai, Ni perik mei
puwekkerik ini pobiliktikki iwakagi purik Yisu
wameik Kilisibek, pi Anotogi Marekpek logo
tamizeige ini purikki ngizi panu kumuli puwekke

purik mabura inirau Kilisigu wik wizagomagi yani pura weiyagi, kai.

21

1 Weik pilik miza logo waleleige, Yisu ngezebokko ngezebek teni pugu waligeleyawiliyegi kai kolamiya Kalili meibek, logo yeik nararau Taibiriya meibekke pulogo waligeleya. Pugu kazing nogo kozak kaiweki mizi pobilikmekke teniyegi ngezebek walimiza.

2 Logo teni pulogo menalege koyawili Simong Pita keya Tomasi keya Natanail keya ne, Yowan keya negi sibek keya Yisugu waligeleya neyau. Natanail Kalili pulogo yereng marek songono Kana meiragabek, keya Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibek.

3 Simong Pitago tonuwayegi pelik kai, Ne ngereke watabisi uliweki kang, kai. Logo tonuwago piyegi pelik meiya, Teni ni kiling kangweki, meiya. Pulaga weik tonuwa kanda kaibekki laluwekke wang nalei wizilege puleige ngalege mogosa logo kuna. Teni kusa pok mabok watabisi ulageya koyima kele kapura wokpokko kusagarau tonuwa watabisi nawili ula ono.

4 Wangane panu Yisu panga kaibekki laluwekke luwezara wiziya kapura tonuwa pi Yisu purik tonuwa lusuwei.

5 Logo pugu tonuwayegi ngalizi pelik yeiya, Mandikwili, ini watabisi nawilirau ula ma yeik, kai legi tonuwago, A'a', meiya.

6 Pulaga pugu tonuwayegi pelik kai, Inuwa kik kawekkik panga ngaigezuwaga wezameli purik

ini wameik watabisi kolokngagono ulagi, kai. Pulaga tonuwa kik kawekkik panga ngaigezuwaga wezamela logo watabisi kolokngagono ula. Logo kik kawekkik tonuwago ulumiya kapura wilak panu kopong tonuwago ulumiyagi langai ono.

7 Pilik miza logo ne Yisugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubokko Pitayegi pelik meiya, Yemizi tonuwagibokko ngago kai yagenda kani, meiya. Logo Simong Pita nogo pilik kairikki kerewiyawekke melewangka pi yawe miziweki pugusawiyarik wakiya logo panga kaibekke yungke kiliya logo weik panga laluwekkeweki kang.

8 Keya teni pi kilingwili wezaya pulumeng waze panga laluwekka koweige ono. Togo teni nawili yelakkelek wangleige kalika wiriya, purik kik kawekkik watabisiwiligu kola kopong.

9 Tonuwa kanda laluwekke pura ngereke watabi nayendau tonuwago yolok ngela. Purik yezi pugu waliyazikke watabisi nawili keya perek nayendau wizilege.

10 Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Watabisi yaka inuwago ula puwiliyaga nawili orowei koli, kai.

11 Logo Simong Pita panga wangleige ngalege kuna logo kik kawekkik ulumowei panga kaingimbekke. Logo kik kawekkikki yungke watabisi yemane koyawili sangkelarik 153. Kapura kik kawekkiktau petora ono.

12 Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Koli ngeragi wanganewekkeyeng niweki mena, kai. Logo tonuwayaga naktau kozang sa logo, Ni tak, meiya ono, purik pi Yemizi tonuwagibek purik tonuwa

iwaka kopong.
13 Logo Yisu kanda perekyeng weiya logo
tonuwa yani keya watabisiwilirau mabilik mizi
miza.
14 Logo weik purago mizagewiyege kang neyau-
ganara weik Yisu ibendaga ngereke yangalekta
purikka tonuwayegi lewagela.

15 Tonuwa weik ngeragi ni kanda yeik si ngizige
Yisugu Simong Pitayegi pelik meiya, Simong,
Yowangi marekpek, nugu neyegi kelira pewiligu
neyegi keli puraga ngalege ma talik, meiya. Legi
pugu, Ei, Yemizibek, nogo niyegi keli purik ni
iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Liyeng
memeng kongwiliyegi ngaibokko liyeng memeng-
wili ngeragi yani pilik, yongkambanu neyegi ngizi
kumuli negi puwili ngago nogora yanimo, meiya.

16 Pulaga mawinda Yisugu pelik meiya, Si-
mong, Yowangi marekpek, ni neyegi keli ma
talik, meiya. Logo Simong, Ei, Yemizibek, nogo
niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu
pelik meiya, Liyeng memengwiliyegi ngaibokko
liyeng memeng puguwiliyegi waberek ngai pilik
ni neyegi ngizi kumuli negi puwiliyegi waberek
ngai wizeimo, meiya.

17 Pulaga kang nararau mawinda Yisugu piyegi
pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek, ni
neyegi keli ma talik, meiya. Logo Pita weik Yisugu
kang neyauganara pilik nguk meirikki wiyeke
pi yara ngangang miza logo pugu pelik meiya,
Yemizibek, ni watabi mabiyengki iwaka logo nogo
niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu

pelik meiya, Yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli, negi puwili, ngago nogora yanimo.
18 Nogo niyegi kozak nei pura wameiktago. Ni yombu nawekkewekkerik ni makngezego pikang ni makngezegibek pangka tiyi keya nugu kangki keli pulogo ni kang miza. Kapura ni yombusi puwekke purik mele nuguyau tungkulagi logo niyegi ngai mizi nakko mele nuguyau tariya logo nugurau kunagi keli ono pulogo ni niza orowei kunagi, meiya.
19 Yisugu pilik kaiya purik Pitagi kazing kalike ibengkimekki kaiya, kapura Pitayegi kelemiya purago Anotogi yeikta yongolok meiyagi. Pulaga Yisugu pelik meiya, Neyegi kiriwei mize, meiya.

20 Pulaga tonuwa kunimowei Pita yolik meiya logo ne Yisugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubek lewarikki keriya. Keya teni mabuwili ngeragi nawekke Yisugi ngezege mogosa logo piyegi, Yemizibek takko ni nawiliyegi niza yanagi, meiyabok ne.
21 Pita neyegi keriyawekke pi Yisuyegi nguk meiya, Yemizibek, pekyegirik talikki? Pi kang tamekke ibengki, meiya.
22 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nogo kelirik pi ngoluk wik mabilik wizigeya ne yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono. Ni yeik neyegi kiriwei mizagi purikki kangkabek wara wizei, meiya.
23 Logo piliktikki wiyeke weik ngago ne ibengki ono mena miza pura yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiligi tepekke wei miza. Kapura Yisugurau Pitayegi ne ibengki ono meiya

ono segeya pugu pobilikta kele meiya, Tamizeige
nogo kelirik pi ngoluk wik mabilik wizigeya ne
yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono,
meiya.
24 Yaka Pitago ibengki ono mizabok ne
Yowanyegi. Logo nogo wire nogoyaugu keriyi
keya kerangang nogoyaugu kerewiyi miza piyeng
ne lende miza. Keya ngago nogo kozak kai piyeng
mabiyeng wameikyeng purik ini iwaka.
25 Yisugu watabi kolokngagono nayendau miza.
Kapura tamizeige pugu miza piyeng mabiyeng
lende miza kesak kumula nogoragarik kapiya
watabi pugu miza piyengki lende mizayengko
ngabelakpek mabok ulakki logo tek yeik nariktau
wizi kak ono.
Togo ne Yowangu ngago wazono Yisuyegi langai
lende mizara mabura.

Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira
The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Biangi long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Biangai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
c476c7e1-4f33-5554-be00-9447a1944f07